

E lab júu^ quiá'-' Dsea` Jmáang^- e cajme' JUAN

*Lajíi^ mi~ ná'-gui e nitirøo jmigüíba' e niseeng'
Dsea` Jmáang^-*

¹ Jo jíi^ latí mi~ uiim~ nisea` e sii` Júu^ do, jo e jo líng` Jóo` Fidiée`; jo cøøm` seeng` cóo^` Fidiée`, co^ ib` dseáng` Fidiée` cajo. ² Jo coliim~ seeng` e Júu^ do cóo^` Fidiée` lajíi^ latí mi~ uiing~. ³ Jo la'eáang` cóo^` e Júu^ dob cajmée` Fidiée` lajale` e sea` fí jmigüí; joba` lajale` e sea` fí jmigüí cajmée` Fidiée` coliing` cóo^` e Júu^ do. ⁴ Jo la'eáang` cóo^` e Júu^ doba` cuø` e see` naa` fí jmigüí, jogui ib` cajo i líng` i Jing` quiá` Fidiée` i cuø` e tiing` ngáng` jaléng` dsea` jmigüí. ⁵ Jo i Jing` quiá` Fidiée` do jmoo` e lijneá` lacaang` li~ nuu` só` , jogui e nuu` só` do ja` mí` caquíi` jmii` fa` nijmé` e niyung` i Jing` quiá` Fidiée` do.

⁶⁻⁷ Jo malii^ gui caliséng` jaang` dseañu` i calisí Juan i seáang` dsea` jmii` ; jo Fidiée` caguíng` ír` jogui casíng` neiñ` e laco` dsea` do nini'r` júu^ quiá` i Jing` quiá` Fidiée` do, jogui e laco` ninu` jogui e já` nilíng` jaléng` dsea` lajíi^ júu^ e niguiá` dsea` do. ⁸ Jo dsu` i Juan i seáang` dsea` jmii` do ja` líiñ` dseáng` i Jing` quiá` Fidiée` do, co` líiñ` jaang` dsea` i casíng` Fidiée` e laco` nini'r` júu^ quiá` i Jing` do jee` jaléng` dsea` góor` dsea` Israel. ⁹ Jo cagüéng` i dseáng` já` Jing` quiá` Fidiée` do fí jee` dsea` jmigüí` e laco` nijmér` jial e niliseeng` dsea` fí` li` jneá` jí` .

10 Jo i dsea` i líing` Júu^ quiá'~ Fidiée` do niseem`bre lajíi` latí` mi~ uiing~; jo nañí` fa' la'eáang` cóo!` í`bre cajmée` Fidiée` lajalé` e sea` fí` jmigüí` , jo dsu' jaléng` dsea` jmigüí` ja` já'~ calfiñ` júu^ quiá'~ dsea` do. **11** Jogui dseáng` fí` góo`bre cagüéiñ` cajo, dsu' ja` ca'íng` dsea` góor` ír. **12** Jo dsu' jaléng` i dsea` i ca'íng` ír` jogui i já'~ calíng` júu^ quiá'r~, joba' cacuø`reiñ` fí` e ca'uíiñ` do jóó` Fidiée` . **13** Jogui líiñ` do jóó` Fidiée` dsu' o` uíi`~ e caliséiñ` fí` jmigüí` la, o'gui fa' líing` ii` quiu` ta~ quiá'r~ e ca'uíiñ` lajo, dsuco' líiñ` do lajo uíi`~ e 'ñiab` Fidiée` cajmée` e ca'uíiñ` do jóor`.

14 Jo e Júu^ do ca'uíng` dseáng` jaang` dsea` jmigüí` , jo caliséng` jee~ jneaa~aa` fí` jmigüí` la, jogui dsíng`~ jmi'neáang` jneaa~aa` , jogui jmang`~ júu^ já'~ quie'. Jo mi~ calicuíng`naa` e Júu^ do i líing` Jóó` Fidiée` i camíng`~ do, joba' caline`baa` jóng jial dseáng`~ jlo`^ niiñ` , jo dsu' e jo catíiñ` jíi`~ dseáng`~ 'ñia`bre e cacuø` Tiquiá'r` ír` , co` dseáng`~ eáam` 'née` dsea` do quiá'r~. **15** Jo lalab cajíng` Juan i seáang` dsea` jmii` do cuaiñ` quiá'~ dsea` do mi~ cajíñ`~ lala:

—Jo i lab i dsea` i éeng` jnea~ do ie~ lami~ cafá'~a lala: “Jo i dsea` i nijáá` cøøng`guijiu` laco`gui cagüéng` jnea~ fí` jmigüí` la niing`gui eáang` laco` jnea~, dsuco` lajíi`~ mi~ ná`gui eáang` e niliseeng` jnea`ba` e niseeiñ`.”

16 Jo co` eáam` guiúng` dsea` do cóo!` jneaa~aa` , joba` cuø'r` jneaa~aa` jalé` güea`^ quiá'r~ cóo!`gui jalé`gui e 'né` qui`ii` dseáng`~ laliíng` e jíi`~ ja` catíi`naa` lajo. **17** Jo la'eáang` cóo!` Moi` cacuø` Fidiée` jneaa~aa` júu^ quiu` ta~ quiá'r~; jo dsu'

la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáam`ba' e nicaline~naa' jial
tíi' 'neáang` Fidiée` jneaa~aa' jogui la'eáang' cóo'~
íb` cajo e liti~ júu^ quiá'~ Fidiée` . ¹⁸ Jo jíi`~ jaang`
dsea` jmigüí` ja` mí` cangáaiñ` dseáng'~ 'ñia' Fidiée`,
dsu' jíi`~ i Jóor` camíng` do i líng` Fidiée` cajo, jíi`~
fbing` i nícajmijnéeng` jial líng` Tiquiá'r` Fidiée`
uíi`~ e dseáng'~ cøøm` seeiñ` cóo'~ dsea` do.

*Mi~ café` Juan i seáang` dsea` jmii` cuaiñ~ quiá'~
Dsea` Jmáang`*

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Jo coo` jmii` jaléng` i dsea` i quié` nifi` quiá'~
jaléng` dsea` Israel i seeng` fí Jerusalén casiíñ` coo`
tú` míing` jmidsea` quiá'r` cóo'~gui jaang` gáng`
dsea` levita fí li` táang` i Juan i seáang` dsea` jmii` do
e cangojmingíi'r` dsea` do lala:

—¿J~ dsea` lin`?

²⁰ Joba` cañíi` i Juan do dseáng'~ la líi` jo
casí` reiñ` do lala:

—O` jnea`~ i Dsea` Jmáang` i í áá'na` i nisíng`
Fidiée` i níca` nifi` quií`na`.

²¹ Jo cajmingíi`tu i dsea` do i Juan do calé` catú`
jo cajíñ`:

—Jo ¿i~ dseáng'~ líng` 'na` jóng? ¿Su Líi`~ i café`
cuaiñ~ quiá'~ Fidiée` malí`gui eáang`?

Joba` cañíi`tu i Juan do jo cajíñ`:

—U~, o' í jnea`~.

Joba` calé` catú` cajmingíi`tu i dsea` do jo cajíñ`~
lala:

—¿Osi 'na`bi i dsea` i caguíng` Fidiée` i nifé`
cuaiñ~ quiá'r` i sijeeng`naa` fí jmigüí` la?

Joba` cañíi`tu i Juan do quiáin`~ do jo cajíñ`~:

—U~, o' í jnea`~ cajo.

22 Joba' i dsea` do caléb^r catú⁻ cajming^r i Juan do jo cajíñ⁻:

—Jo song o' lajogui, joba' ¿i~gui dseáng⁻ líng' 'ná^r jóng? Jo co^r dseáng⁻ la guím^r 'né⁻ lé^naa' júu^r i~ dseáng⁻ líng' 'ná^r quiá⁻ i~ dsea` i~ casíng^r jnea^r do, joba' ¿e~ fó^r 'ná^r uó^r e lin^r?

23 Joba' cañí^rtu i Juan do quiáíñ⁻ do:

—Jnea~ líñ^rn jaang^r i fé^r i cagüéng⁻ fí^r ni~ guóo^r uó^r quiá^r, jo quiee^r júu^r quiá⁻ Fidiée^r e catíng^r 'ná^r e fé^r lala: “Nea~na' condseé^r coo^r fí^r, co^r tí^r lí^r nijáab^r Fíi^rnaa^r” —lí^r lacó^r cajíng⁻ Fidiée^r fí^r ni~ ji^r quiá'r^r e cajme^r Saí^r, jaang^r dsea` i~ café^r cuaiñ^r quiá⁻ Fidiée^r ie~ malii^rgui eáang^r.

24 Joba' i dsea` i~ casíng^r dsea` fariseo fí^r lí^r táang^r i Juan i seáang^r dsea` jmii^r do cangosiiñ^r cóo^r dsea` do **25** jo cajming^r tureiñ⁻:

—Jo song ja` líng'gui^r i Dsea` Jmáang⁻ i nisíng^r Fidiée^r fí^r la i nicá^r nifí^r quiá^rnaa' o'gui Líi^r o'gui i~ dsea` i~ fé^r cuaiñ^r quiá⁻ Fidiée^r, joba' ¿jialí^r jmoo^r ta~ seáang^r dsea` jmii^r jóng?

26 Joba' cañí^rtu i Juan do quiáíñ⁻ do jo cajíñ⁻:

—Jnea~ seáan^rn dsea` jmii^r jíi^r cóo^r layaang^r jmii^r; jo dsu^r jee^r 'ná^r niseem^r jaang^r i~ ja` mí^r cuíng'na^r. **27** Jo lana tí^r lí^r nilicuím^rba' i~ dsea` í^r, co^r tí^r lí^r ninám^rbre ta~ quiá'r^r. Jo jnea~ fí^r quini^r í^r ja` ee^r quiín'n, co^r jí^rgui co^r nisíi^r ñí^r 'ñáu^r lomíir^r ja` quiín'n.

28 Jo jalé^r e la cangojée^r fí^r coo^r fíi^r lí^r sii^r Betania e néé^r lí^r lí^r 'ngóo^r gua^r Jordán, co^r fí^r job lí^r táang^r i Juan i seáang^r dsea` jmii^r do ie~ jo.

Jesús líiñ^r i Jo'se^r Jiuung^r quiá⁻ Fidiée^r

29 Jo mi~ cajneá~ coo'gui jmií~ lajo, i Juan do cangár~ e niijaquiéeng' Jesús fí~ li~ siñ'. Joba' café'r uii~ quiá'~ dsea` do, jo casí'r~ jaléng~ i dsea` i teáang~ cóo'r~ do lala:

—Fíng na jóø~na', dob nijáá' i líing' i Jo'se~ Jiung~ quiá'~ Fidiéé~ i líing~ jalé~ dsee~ e røøng~ dsea~ jmiigüí. **30** Jo i dsea` lab i éeng~ jnea~ do ie~ lami~ cafá'~ a lala: "Mi~ nisóong~ jnea~, nijáá' jaang~ i niing~ gui eáang~ laco' jnea~, dsuco' i dsea` i lajíi~ mi~ ná~gui eáang~ e niliseeng~ jnea~ba' e niseeiñ~." **31** Jo jíi~ jnea~ ja` mi~ caliñi'bñ i~ dseáng~ dsea` do, jo dsu' cagá~ a fí~ jmiigüí la e gaseáan'n dsea` jmií~ e laco' jaléng~ dsea` gó'o dsea` Israel nilicuíñ` dsea` do.

32 Jo cajíng~ gui i Juan do lala cajo:

—Coo' jmií~ camó~ jnea~ Jmiguí~ quiá'~ Fidiéé~ e cajgó~ fí~ ñiff~ jo caje' fí~ yú~gui~ Jesús e líing~ jaang~ mee~. **33** Jo lajee~ e ná~gui lajo ja` mi~ ñí~ jnea~ i~ líing' dsea` do, jo dsu' Fidiéé~ i casí~ quié~ e e cagaseáan'n dsea` jmií~ casí'r~ jnea~ lala: "I dsea` i nimáan~ i njigiéé~ Jmiguí~ quié~ e fí~ yú~gui~, i dsea` i bing' i niseáng~ dsea` jmií~ cóo'~ Jmiguí~ quié~ e." **34** Jo camób~ jnea~ mi~ cangojéé~ jalé~ e jo, joba' dseáng~ lajam~ nita~ dsii~ e Jesús líiñ' dseáng~ i Jó~ Fidiéé~ camíng~ do.

La'uii~ dsea` i ca'uíng~ dsea` quiá'~ Jesús

35 Jo mi~ cajneá~ coo'gui jmií~ lajo, i Juan i seáang~ dsea` jmií~ do táaiñ` colíing~ cóo'~ gáng~ dseañu~ i nilíing' dsea` quiá'r~. **36** Jo lajee~ job cangár~ e cangiíng' Jesús, joba' cajíñ~ casí'r~ i dsea` quiá'r~ do e fé'r~ uii~ quiá'~ dsea` i cangiíng' do jo cajíñ~:

—Fing na jóø̄-na', i dsea` ngóo' dob i líng' i Jo'se'
Jiuung~ quiá'- Fidiée` i líng' jalé' dsee` e røøng`
dsea` jmigüí'.

³⁷ Jo dsifí' mi~ canúu- i dsea` gáng- do lajíi'^
e cajíng'- i Juan do, joba' lajmináb- cangolíiñ-
ti'leáaiñ' laco' ngóo' Jesús. ³⁸ Jo mi~ calilí'^ Jesús e
líng' ii' ngolíing- caluur-, joba' dsifib' caji'r' nir- e
cajóøiñ- i dsea` do jo cajmíng'-reiñ':

—¿l- ñilíng- na! 'náng'na?

Joba' cañíi' i dsea` do quiá'- Jesús jo cajíñ':

—Tifa', ¿jie~ fí' quíi'-?

³⁹ Joba' cañíi' Jesús quiá'- i dsea` do jo casí'-reiñ':

—Má-aa' cóo'- jnea~, jo lajøb nilíñí'na!.

Jo colíim- cangolíiñ- cangojmiñir- jie~ quiá'-
Jesús, jo fí' job cajer' colíing- lata~ e jmiíi- jo, co' la
ii'- quié' e ca'lóob- ningóo' ie~ jo.

⁴⁰ Jo jaang` lajee` i dsea` gáng- i canúu- júu'
quiá'- Juan i seáang` dsea` jmiíi- do siir` Dí^ i nilíng'
dsea` ngáang'- cóo'- jaang`gui dseañu' i sii` Simón,
jo íb` i cangotáang- cóo'- Jesús do. ⁴¹ Jo dsifí' lajøb
cangó- Dí^ e cango'néeiñ'- i rúiñ'- i sii` Simón do, jo
mi~ cadséng'-neiñ' do lalab casí'r':

—Janú', Simón, lana nicalicuiim`baa i dsea` i
cajíng'- Fidiée` i nisíñ- fí' jmigüí' la i sii` Dsea`
Jmáang- i nicá' nifí' quíi'-do.

⁴² Jo dsifí' lajøb i Dí^ do cangojéeiñ` i rúiñ'- i sii`
Simón do fí' li~ guiing- Jesús; jo mi~ tí' li~ cangá-
dsea` do quiá'- Simón lalab cajíñ'- casí'-reiñ':

—Jo 'nub` i sii` Simón, jo lin' joo' jaang`gui i sii`
Juan, jo dsu'latí' lana nilisii' Cefas osi Tú^ cóo'-jmíi'
griego é.

Mi~ cató'- Jesús Lii' cóo'- Natanael

43 Jo mi~ cajneá~ coo`gui jmii~ lajo, ca'f~ dsíi' Jesús e cangó~ tur fí~ li~ se' Galilea, jo fí~ job cajíng~ rúiñ~ cóo`~ jaang` dseañu` i sii` Lii~, jo lalab casí~ reiñ~ do:
—Má~ aa! cóo`~ jnea~.

44 Jo i Lii~ do niseeiñ` fí~ coo` fii` e sii` Betsaida, jo dsea` góobre nilíng` i Dí~ do cóo`~ gui Tú~ Simón, co' coob` fí~ li~ seeiñ`. **45** Jo dsifi` lajob cangó~ Lii~ e cango'néeiñ~ jaang`gui dseañu` i sii` Natanael, jo mi~ cajíng`neiñ~ do, lala casí~ reiñ~:

—Lanab nicalicuíng`naa! i dsea` i ca'éeng` Moi~ fí~ ni~ ji~ quiá'r~ malii~gui eáang, jogui cajo i ca'éeng` jaléng~ dsea` i café` cuaiñ~ quiá` Fidié~ lí~ laco'gui cajme'r~ fí~ ni~ ji~ malii~gui eáang. Jo i dsea` íb` i sii` Jesús i seeng` fí~ Nazaret i líng` joo` Sé~.

46 Jo mi~ canúu~ Natanael e júu~ jo, joba' cajíñ~ lala:

—Ja` lí~ dsii~ e fí~ Nazaret nigüi!íi` jaang` i ni'é~ guiú~ cóo`~ dsea` rúng`.

Joba' cañíi` Lii~ quiá`~ i dsea` do jo cajíñ~:

—Má~ aa! ff` li~ guiiñ~, jo lajoba' nilicuín~ dsea` do.

47 Jo mi~ cangá~ Jesús e nijaquiéeng` dsea` do fí~ li~ siñ~, joba' cajíñ~ lala e café'r` uii~ quiá`~ Natanael:

—I nab dseáng~ lajang~ jaang` dsea` góo`naa` dsea` Israel i ja` quié` júu~ ta~ júu~.

48 Jo mi~ canúu~ Natanael e jo, joba' cañíir` quiá`~ Jesús jo cajmíng`r~ dsea` do lala:

—Jo ¿jial nicuín` jnea~ jial líin`n?

Joba' cañíi` Jesús quiáiñ~ do jo cajíñ~:

—Co' lajíi`~ ná`~gui e nitó`~ Lii~ 'nu~, jeem` nicamáng~ jnea~ 'nu` e guuin`~ uii~ 'ma` güiñí~.

49 Joba' cañíi`tu Natanael quiá`~ Jesús jo casí`r~ dsea` do lala:

—Tifa', 'nab` dseáng' i líing' Jóo` Fidiée`, jogui 'nab` cajo` dsea` lín` dseaata` dsea` féng` quiá'` jaléng` jneaa~aa', dsea` lííii' dsea` Israel.

⁵⁰ Joba' cañíi`tu Jesús quiá'` i dsea` do calé` catú` jo casí` reiñ`:

—¿Su já'` líin` lana dsu' uíi` e fá`a e camán` n 'nu e guiin`~ uií` 'ma` güiñí`? Jo dsu' jnea` fíi` i 'nu e nábi nimó` jalé` e niing`gui eáang` e tíin` jmee`e.

⁵¹ Jo lalab cajíng`gui Jesús cajo` e casí`r` lajaléiñ` do:

—Jo lalab jmitaa^ óo`na` cajo` e nimó`ba` jial jnéeng` fí` ñíff` fí` li` guiing` Fidiée`, jogui jial soo` jogui jgáang` jaléng` ángeles quiá'` Fidiée` fí` li` sín`n, jnea` dsea` gáa`a fí` ñíff` e líin`n jaang` dsea` jmigüi`.

2

Mi` cajmée` Jesús la'uíi` e quíi'r` jmíi`

¹ Jo mi` cangf` 'ní jmíi` lajo, jo ie` jo caliseá` coo` jmíi` e cung` guó` dsea` fí` coo` fí`jíu` e sií` Caná e née` li` se` Galilea. Jo ie` jo dob táang` Yá^, niquiá`^ Jesús, ² jo Jesús coo`gui i dsea` quiá'r` do líiñ` dsea` i simíing` quiá'` e jmíi` e tí` do, joba` fí` dob quiujeáiñ` cajo. ³ Jo lajee` e teáaiñ` e jmíi` do, coob` mi` cadseá` e jmíi`^ mi`^ huíng` jó`^ e jmáin`^ ta` do, joba` niquiá`^ Jesús cajíñ` casí`r` dsea` do lala:

—Ngóo` cadseáb` e jmíi`^ mi`^ huíng` jó`^ e jmáang` ta` do.

⁴ Joba` cañíi` Jesús quiá'` i niquiá'r` do jo cajíñ` casí`r` dsea` do lala:

—Neaa~, ¿jiali` fí` jnea` lana? Co` lana ja` mi` catí`bi í` e njmee`e lajíi`^ ta` e si`íin`n do.

⁵ Joba' cajíng'~tu niquiá'^ Jesús e sí'r` i dsea` i jmoo` ta~ jmícoó`^ e sináu^ do:

—Jmee~na' lajaléb` ta~ quiá' i Jesús na.

⁶ Jo ie~ jo nitée~ jñáu~ tu" cío~ e líi' cío~ layaang~ cuu~, jo e jo íing~ ta~ e a~ jmíi` e jmáng` dsea` Israel ta~ e laco' jmiguiúng~ yaaiñ~ fí~ quini~ Fidiée~, co' lajob qui~ tñiñ~ e jmóor`. Jo lacoo` e dsíi` tu" cuu~ do ab~jiu la cincuenta si la setenta litro jmíi`. ⁷ Jogui Jesús casí'r` jaléng` i dsea` i jmoo` ta~ e sináu^ do lala:

—Jmiróong`na' jmíi` lacoo` lacoo` e tu" na.

Joba' dsifí lajob cajmiróong` i dsea` do dseáng`~ la cö` e tu" do. ⁸ Jo mi~ cangf` jo, cajíng'~tu Jesús casí~reiñ!:

—Lana fí~ i 'ná` güiseáang`~jiu` e nicaguiée`~na` dsíi` e tu" do, jo güicä~na' quiá'~ i dsea` née` ni~ e jmíi` la.

Joba' lajob cajméeiñ` do.

⁹ Jo i dsea` i quie` nifí` quiá'~ e jmíi` do ca'í`~bre capí`~ e do, jo dsu` jmíi`~ míi`~ huiing` jó`~ nica'uíng`~ do, jo jíi`~ ja`ñir` jial ca'uíng`~ do lajo. Jo jíi`~ i dsea` jmoo` ta~ sináu^ dobining` i ñí` jial ca'uíng` jmíi`~ míi`~ huiing` jó`~ e jmíi` do, dsu`co` yaam`bre cajmiróoñ` jmíi` e dsíi` tu" do. Jo mi~ ca'í`~ i dsea` quie` nifí` e jmíi` e ca'uíng` jmíi`~ míi`~ huiing` jó`~ do, joba' dsifí` lanab cató'r` i siming` i cacúng`~ guó` do ¹⁰ jo casí~reiñ!:

—Lajíim` dsea` cuór` la'uii` e jmíi`~ míi`~ huiing` jó`~ e jlo`~gui, joba' mi~ tí` li~ nica'í`~ i dsea` siming`~ do jmiguiúng`jiu` e jmíi`~ e jlo`~ do, joguiba` e niguié'r` e jmíi`~ míi`~ huiing` jó`~ e uóng`gui do quiá'~ i dsea` siming`~ do. Jo dsu` 'ná` nica'meá`ba` e jmíi`~ míi`~

huïing` jó' e jlo'^gui do quiá' tí' lí~ ningóo' dséng~ jmií~.

¹¹ Jo e la cajmée' Jesús fí' e fí' e sii` Caná e née' lí~ se' Galilea. Jo e labla'uii~ e quí' r~ jmií~ e dsigá` dsí` dsea` e cajmér` fí' jmigüí` la, jo lajoba' cajmijnéeiñ` jial tí' 'gøiñ'. Jo jaléng` dsea` quiá'r~ jáb` calíñ` júu` quiá' dsea` do.

¹² Jo mi~ cangí` jo, Jesús cangór~ fí' coo` fí' e sii` Capernaum coliing` cóo` niquiá'r~ cóo` gui jaléng` rúiñ` jogui cóo` jaléng` dsea` quiá'r~ cajo; jo fí' job cajer` coo` tú` jmií` lajo.

Mi~ ca'uóøng` Jesús jaléng` dsea` i jmoo` ta~ 'nñ` fí` guá`

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Jo mi~ cangí`gui lajo, co' nijaquíéem'bí e jmií~ quiá' dsea` Israel e sii` Pascua, joba' Jesús cagüí'ír` fí` Capernaum jo cangór~ fí` Jerusalén. ¹⁴ Jo mi~ tí' lí~ caguiér~ fí` jo, dsifib` cangór~ fí` guá` fé` e si` fí` jo, jo fí` sigui` job cadséiñ` jaléng` dsea` i teáang` ta~ 'nñíng` jaléng` güítá` cóo` gui jaléng` jo'se` jogui jaléng` mee~. Jogui cangáiñ` cajo jaléng` i neáang` ta~ jmisíng` cuu` e 'né` jaléng` dsea` i dsitáang` fí` e guá` fé` do. ¹⁵ Joba` mi~ tí' lí~ cangáng` Jesús jaléng` i dsea` í, dsifí` lalab casá'r~ coo` tú` 'nii` jo catáiñ` 'máang` jo cóo` e job ca'uóøiñ` i dsea` do coliing` cóo` i jó` núu` i jéeiñ` do e 'nñíñ. Jogui cajíim` Jesús jalé` mes~ quiá` jaléng` i dsea` i neáang` ta~ jmisíng` cuu` do, jo caguiáb` e cuu` do fí` ni~ uó^. ¹⁶ Jogui lalab casí` Jesús jaléng` i dsea` i jmoo` ta~ 'nñíng` jaléng` mee` do jo cajíñ`:

—¡Uóøng`na` jaléng` i mee` na, jo ja` jmoo`na` 'móo` fí` guá` lí~ jmiféng` dsea` Tiquié`e Fidiée`!

17 Jo dsifí lajob cadseng'~ dsíí~ i dsea` quiá'r~ do lajíí~ e tóo` fí ni~ jí quiá'~ Fidiéé~ lí~ fé~ lala: "Liguím~ jnea~ mi~ ja` jmi'gó` dsea` guá'~ lí~ jmiféng" dsea` Tiquié^e."

18 Joba' i dsea` Israel i quié~ nifí do cañíir` quiá'~ Jesús jo casí~ reiñ~ do lala:

—¿E~ quíí~ jmií~ nijmée'~ e lacó` nilita~ dsí`naa` e cangíin~ fí e cajmee'~ lajalé~ e ná?

19 Joba` cañíi`tu Jesús quiá'~ i dsea` do:
—Íng`na` e guá'~ fé~ e si` la, jo jnea~ gui quíí~baa jmií~ e nijmiliing`tu cójó`~ 'ní` jmií~.

20 Joba` cañíi`tu i dsea` Israel do quiá'~ Jesús:
—Jial líí~ e lajo, co` tuló~ dsí` jñáa~ jíi` calí`íi~ jnea`~ e calíí~ e guá'~ fé~ na, jogui 'ná` fó` lana e cójó`~ 'ní` jmiíb~ lí~ nijmiliing`tu`.

21 Jo dsu` café~ Jesús lajo e éeng` 'ñia'r` cójó`~ ngúu` táam`bre mi~ cajíñ~ cuaiñ~ quiá'~ e guá'~ fé~ do. **22** Jo dsu` cartí` mi~ cangí~ e cají`tu Jesús, jo lajoguiba` e cadseng'~ dsíí~ i dsea` quiá'r~ do lajíí~ júu` e cajíng`~ dsea` do ie~ jo, ie~ lami~ cajíñ~ e cójó`~ 'ní` jmiíb~ nilí'r` e nijmiliing`tur e guá'~ fé~ do. Jo joguiba` dseáng` já` calíng`~ i dsea` quiá'~ Jesús do lajíí~ júu` e silíí` fí ni~ jí quiá'~ Fidiéé` cójó`~gui jalé~ júu` e cajíng`~ dsea` do lajee` cateáaiñ` fí jmigüí` la.

Niñib` Jesús jial láng` dsea` lajííñ`

23 Jo lajee` táam`bi Jesús fí` Jerusalén, lajee` jmií~ e quíí~ tíng` dsea` Israel e jmóor` jmií~ e sií` Pascua do, jo lajee` jo jmiguiab` jalé~ e quíí~ Jesús jmií~ cajmearer` fí` quini` jaléng`~ i dsea` i siseáng` do ie~ jo, joba` i fíim` i dsea` í já` calíng`~ júu` quiá'~ dsea` do. **24** Jo dsu` Jesús ja` ta~ dsíir` cójó`~ i dsea` do co` nicuím`breiñ` do guiá` jial lííñ` do lajííñ`. **25** Jo co`

niñi'bre 'ňia'r' guiú^- jial líng' dsea` jmigüí, joba' ja` 'neáin^- dsea` jiéng` i nijmeá^- júu^ ír` jial í dsíí` dsea` jmigüí.

3

Mi~ casíng~ Nicodemo cóo`~ Jesús

¹ Jo mi~ cangíjiú lajo, lajee~ e táam'bí Jesús fí Jerusalén, jo ie~ jo nitáang fí jo jaang` dsea` Israel i sii` Nicodemo i nilíng` dsea` fariseo, jo i dsea` í lhiñ` jaang` dsea` i laniing` jee~ jaléng` dsea` góor` dsea` Israel. ² Jo coo` lajee~ e uóø` cangór` e cango'eer` Jesús, jo mi~ caguiér` fí jo lalab casí`r` dsea` do:

—Tifa', nineb~ jnea`^ røø` e Fidiéeb` dsea` casíñ` 'nø` fí jmigüí la e cañi'ée`~ jnea`^, dsaco` jíi`~ jaang` dsea` jmigüí ja` quií`r` jmii` fa' liing` ee` li` nijmé` e dsigá` dsíí` dsea` jíi`~ laco` quií`~ 'nø` jmii` e jmoo` fíng song ja` jmicóo`~ Fidiée` quiá'r`.

³ Joba' cañí` Jesús quiáin^- do jo cajíñ`:

—E laba` jmitaa` o`, e doñi` ii` dsea` i ja` niníng`~ tu calé` catú` e ni'uíñ` jaang` dsea` i 'míng` la'eáang` cóo`~ Fidiée~, joba` ja` quií` jmii` jóng fa' e dsea` do nicá` nifi` quiá'r`.

⁴ Joba` cajmingí`tu Nicodemo e cajmingí`r` Jesús jo cajíñ`:

—Jial quií` jmii` e jaang` dsea` yáa`~ niquing`~ tur fí dsíí` tu` niquia'r` jo niníng`~ tur calé` catú`?

⁵ Joba` cañí`tu Jesús quiá`~ Nicodemo jo cajíñ` casí`~ reiñ`:

—E laba` jmita`~ guíi o` cajo, e doñi` ii` dsea` i ja` ngáang`~ la'eáang` cóo`~ jmii` jogui cóo`~ Jmiguí quiá`~ Fidiée~, joba` ja` quií`~ jmii` fa' e nilí`r` e Fidiée` nicá` nifi` quiá'r`. ⁶ Co` doñi` ii` dsea` i níng`~

quiá'-' tiquiá'^ niquiá'^, joba' jíi'~ dsea` j^migüíb` líiñ'; jo d^sa' jaléng' i dsea` i liseeng` la'eáang' c^co^o'~ Jmiguí quiá'-' Fidiée~, joba' Jmiguí job jéé' quiá'r~-.

⁷ Jo ja` güidsigá` o' d^sa' uíl'~ e fíi'~ i 'n^a na, e lajiim` dsea` 'né~ e niliseeng'tur e laco' ni'uíñ~ dsea` 'míing~ la'eáang' c^co^o'~ Fidiée~. ⁸ Cofa' guí fí la fí nab íi', jo lico' n^abaa' e ii'~ d^sa' ja` jnéeng~ e j^oø^naa' jie~ fí ngóó' osi jie~ fí jáa' é. Jo dseáng`- lajob líi' cajo c^co^o'~ i dsea` i uiíng~ dsea` 'míing~ la'eáang' c^co^o'~ Jmiguí quiá'-' Fidiée~, co' ja` líi' dsea` j^oør` jial mi~ uiíng~ dsea` lajo.

⁹ Joba' cajmingíi'tu Nicodemo cajming' r~- Jesús calé` catú~ jo casí'r~- dsea` do:

—¿Jial cuóøng` e nilí e fó~ na, Tífa'?

¹⁰ Joba' cañíi'tu Jesús quiá'-' dsea` do jo cajíñ`- casí'r~-reiñ':

—¿Jaang` tifab' líing' 'n^a quiá'-' dsea` Israel, jo ja` ngám'bi' jalé~ e fá~a la? ¹¹ Jo jnea~ jmitaa^ o'~ e lajíi'~ e neb~ jnea~, jíi'~ joba' fé~naa', jogui lajíi'~ e n^anaa' jogui ne'naa', lajíi'~ e job júu^ e guia`naa' jee~ 'n^a'; jo d^sa' 'n^a' ja` já'~ líing`na' lajíi'~ júu^ e fé~naa' do. ¹² Jo song 'n^a' ja` já'~ líing`na' mi~ fá~a júu^ cuaiñ~ quiá'-' fí j^migüí la, joba' ¿jial já'~ nilíng`na' jóng mi~ fá~a cuaiñ~ quiá'-' fí ñiff~-?

¹³ Jo jíi'~ jaang` dsea` ja` mi~ cajgóor` fí ñiff~, co' dseáng`- lajíi'~ 'ñiá'baa dsea` gáa'a fí jo; jo cagüén~n fí j^migüí la e líin'n jaang` dsea` j^migüí.

¹⁴ Jo líi'~ laco' cajmée` Moi~ ie~ lami~ cajmeáaiñ` jaang` mi~ c^co^o'~ layaang~ ñí~ jo cateáaiñ` fí yá~ c^co^o'~ 'ma', jogui dseáng`- lajob 'n^e~ nidsingíng~ jnea~ cajo, jnea~ dsea` gáa'a fí ñiff~ e líin'n jaang` dsea` j^migüí, co' niteáng~ dsea` jnea~ fí c^co^o'~ dse~ 'ma'

cajo¹⁵ e laco¹ doñíⁱ dsea^a i já^{!-} nilíng[~] júu[^] quié^{-e} quí^{!-} jmíi[~] e niliseeiñ[~] cøøng[~] cóo^{!~} Fidiée[~] lata[~].

Dsíng⁻ 'neáang` Fidiée[~] jaléng[~] dsea^a jmigüí[~]

¹⁶ 'Jo co¹ eáam[~] 'neáang[~] Fidiée[~] jaléng[~] dsea^a jmigüí[~], joba¹ cacuóøiñ[~] i Jóor[~] camüing^{!~} do e laco¹ cajúng[~] dsea^a do cuaiñ[~] quiá^{!-} jaléng[~] dsea^a jmigüí[~]; jo lajoba¹ jaléng[~] dsea^a i jáng[~] yaang[~] fí[~] jaguo[~] dsea^a do ja^a quí^{!-} jmíi[~] fa¹ e ni'náiñ[~] quiá^{!-} Fidiée[~], co¹ cøøm[~] niliseeiñ[~] cóo^{!~} dsea^a do lata[~]. ¹⁷ Dsucó¹ Fidiée[~] ja^a casíñ[~] i Jóor[~] do fí[~] jmigüí[~] la e laco¹ ni'í[~] dsea^a do í[~] e nidsilíng[~] dsea^a fí[~] li[~] 'li^{!~}, co¹ casíñ[~] dsea^a do fí[~] la e li^{!~} laco¹ nileáiñ[~] dsea^a jee[~] jalé[~] dsee^a quiá^{!-} biñ[!].

¹⁸ 'Jo doñíⁱ ii[~] dsea^a i jáng[~] 'ñia[~] fí[~] jaguo[~] i Jóo[~] Fidiée[~] do, joba¹ i dsea^a i ja^a ni'íñ[~] iihuü[~] uii[~] quiá^{!-} jalé[~] dsee^a quiá'r[~] mi[~] nití[~] í[~] lajo; jo dsu¹ i dsea^a i ja^a jáng[~] 'ñia[~] fí[~] jaguo[~] i Jóo[~] Fidiée[~] do, joba¹ i dsea^a i ni'ím[~] bre iihuü[~] uii[~] quiá^{!-} jalé[~] dsee^a quiá'r[~], co¹ ja^a mi[~] cajáng[~] 'ñia'r[~] fí[~] jaguo[~] i Jóo[~] Fidiée[~] camüing^{!~} do. ¹⁹ Joba¹ lajaléng[~] dsea^a i ja^a jáng[~] yaang[~] fí[~] jaguo[~] Fidiée[~], nibíiñ[~] fí[~] li[~] 'li^{!~} ui^{!~} e eáang'gui cat[†] dsíir[~] e cajmér[~] jalé[~] e ja^a dseeng[~]; co¹ ie[~] mi[~] cagüéng[~] fí[~] jmigüí[~] la i Jing[~] quiá^{!-} Fidiée[~] do, ja^a calijíi^{!~} jaléng[~] dsea^a i dsea^a i, co¹ e li[~] nuu[~] só[~] dob cajmeáang'gui quiá'r[~] e laco¹gui i Jing[~] quiá^{!-} Fidiée[~] do é. ²⁰ Jo jaléng[~] dsea^a i jmóo[~] jmang^{!~} e li^{!~} 'ní[~] níim[~] bre i Jing[~] quiá^{!-} Fidiée[~] do, jo jíi^{!~} capí^{!~} ja^a iiñ[~] nidsiquiéeiñ[~] fí[~] cáang[~] dsea^a do, co¹ ja^a iiñ[~] e nililí^{!~} dsea^a jmigüí[~] jalé[~] e li^{!~} e jmóor[~] do. ²¹ Jogui dsu¹ jaléng[~] i dsea^a i seeng[~] cøøng[~] cóo^{!~} júu[^] quiá^{!-} Fidiée[~] laco¹ catíng[~], joba¹ tib[~] dsíir[~] e dsiquiéeiñ[~] fí[~] quini[~] i Jing[~] quiá^{!-} Fidiée[~] do e laco¹ cuø[~] li[~] quiá'r[~]

e jaléb^o e jmóor^o do cóom^o røø^o laco^ogui jíi^o e iing^o
Fidiée^o e nilí^o.

*Mi^o café^otu Juan i seáang^o dsea^o jmii^o do cuaiñ^o
quiá^o- Jesús*

²² Jo mi^o cangí^oguiji^o lajo^o, cangób^otu Jesús coliing^o cóo^o jaléng^o dsea^o quiá'r^o fí^o li^o se^o Judea, jo fí^o job cajer^o huóom^oji^o e seáaiñ^o jmii^o jaléng^o dsea^o i guilíng^o fí^o do. ²³ Jo ie^o job cajo i Juan do táiñ^o ta^o seáang^o dsea^o jmii^o fí^o quiá^o- coo^o fí^o li^o sii^o Enón ca^o li^o née^o coo^o fí^o e sii^o Salim, co^o fí^o job li^o sea^o jmii^o jmiguiúung^o, jogui^o fí^om^o dsea^o dsilíñ^o fí^o jo e sáaiñ^o jmii^o. ²⁴ Jo jalé^o e la calí^o lajee^o ná^o-gui e nitáiñ^o i Juan do fí^o dsí^o 'náñí^o.

²⁵ Jo i liing^o i dsea^o i ngí^o cóo^o i Juan do canaaiñ^o jíiñ^o cóo^o jaang^ogui dsea^o Israel cuaiñ^o quiá^o- jalé^o e qui^o- tíiñ^o jmóor^o e laco^o liguiúiñ^o fí^o quini^o Fidiée^o. ²⁶ Joba^o cangolíim^obre e cangosíi'r^o i Juan do, jo lalab casí^or^o dsea^o do:

—Tifa^o, i dsea^o i lamí^o táang^o cóo^o 'ná^o lí^o lí^o 'ngoo^o gua^o Jordán do i ca'eeng^o 'ná^o do jogui^o i nicafée^o uii^o quiá^o- do, lana dsea^o í dob nitáaiñ^o seáaiñ^o dsea^o jmii^o, jo fí^ong^ogui dsea^o nidsiqui'r^o ír^o laco^ogui 'ná^o.

²⁷ Joba^o lalab cañí^o Juan quiá^o- i dsea^o do:

—Lajíim^o dsea^o li^or^o jalé^o e sea^o quiá'r^o dsí^o uíi^o e Fidiée^obing^o i jmícoo^o quiá'r^o e li^or^o jalé^o e jo.

²⁸ Jo 'náb^o dsea^o nicanáa^ona^o røø^o mi^o cafá^o-a e o^o jnea^o Dsea^o Jmáang^o, co^o jnea^o líin^on jaang^o i casíng^o Fidiée^o i cagüéng^o jéeng^ogui laco^o dsea^o do e laco^o cagaguiaa^o guiá^o quiá^o- dsea^o do. ²⁹ Cofa^o coo^o li^o cung^o guó^o dsea^o, jo i siming^o do íbing^o i jée^o quiá^o- i simí^o i cacúng^o guó^o cóo^or^o do, jogui^o i dsea^o i ngoo^o caluu^o i siming^o do eáam^o li^oiáang^o dsí^or^o mi^o núur^o e

síiñ' do. Jogui dseáng' lajob lí' quié~ jnea~ lana,
co' dseáng' eáam' iáang` dsii~ mí~ núu'u lajo. ³⁰ Jo
dsea` do eáang'gui ngóo' liniiñ~, jo dsa' jnea~ lí' lí'
ngóo' lí'uóng~guí.

Dsea` i jáa' fí' ñifí~

³¹ Jo lalab cajíng'~gui Juan:

—Jo i dsea` i jáa' fí' ñifí~ niing~guir jee~ jaléng'
dsea` jmigüí; jogui i dsea` i líng` dsea` jmigüí,
jmang'~ júu~ quiá'~ fí' jmigüí'ba' quier'. Jo i dsea` i
jáa' fí' ñifí~ do, niing~guir jee~ jaléng`dsea` jmigüí.
³² Jo íb` dsea` i fé' quiá'~ lajíi~ e nicanúur~ jogui
lajíi~ e nicanúur~ fí' li~ guiring~ Tiquiá'r~ fí' ñifí~,
jo dsa' jíi~ jaang` dsea` ja` jíi'r~ lajíi~ júu~ e fé'
dsea` do. ³³ Jo dsa' doñí' ii` dsea` i já'~ líng`
júu~ quiá'~ dsea` do, joba' tíi nir~ e jmang'~ júu~
já'~ba' fé' Fidiée~. ³⁴ Jo i dsea` i nicasíng` Fidiée~
fí' jmigüí~ la, jmang'~ júu~ quiá'~ dsea` íba' fé'r,
dsuco' Fidiée~bing' i cuø' dsea` do lalíng` Jmiguí~
quiá'r~. ³⁵ Jo Fidiée~eáam' 'neáaiñ` i Jóor' camíing'~
do, jogui cacuø'r` dsea` do e óoiñ` ta~ e ninéé' niñ'~
lajalé~ e sea` fí' jmigüí. ³⁶ Jo doñí' ii` dsea` i jáng`~
yaang~ fí' jaguo` i Jóo' Fidiée~ do, joba' niliseeiñ`
cøøng` cóo`~ dsea` do lata~; jo dsa' i dsea` i ja` iing`
jáng`~yaang~ fí' jaguo` i Jóo' Fidiée~ do, joba' ja` qui'~
jmíi~ fa' e niliseeiñ`cøøng` cóo`~ Fidiée~lata~, co' lí'~
lí' latab~ niñiñ` iihuú~ eáang` e cuø' Fidiée~ jaléng` i
dsea` la'í.

4

Mí~ cangíing`Jesús fí' lí~ se'~ Samaria

¹ Jo mí~ cangígui lajo, lajee~ e táam`bi Jesús fí' lí~
se'~ Judea, calili~ jaléng` dsea` Israel i líng` dsea`

fariseo e fíing'gui dsea` nidsiquí' quiá'-' Jesús e sáaiñ` jmíi` laco'gui i dsea` i dsiquí' Juan i seáang` dsea` jmíi` do. ² Jo dsa' e já'-' , o' dseáng'-' Jesús dsea` i seáang`dsea`jmíi` do, co' dsea`quiá'-'bre ijmoo`ta` lajo e júu` siná'r^ quiá'-' dsea`do. ³ Joba' mi` caliñi` Jesús lajíi`-' e í dsíi` i dsea` Israel i líing` dsea` fariseo do uii` quiá'r^, joba' cagüi'íi`bre coliing`cóo'-' dsea` quiá'r^ fí` li` se` Judea, jo cangolíng`tur fí` li` se` Galilea.

⁴ Jo dseáng'-' la guíim` 'né` ngüiñ` fí` li` se` Samaria lajee` e teáaiñ` fí` e ngolíiñ` fí` li` se` Galilea. ⁵ Jo lajob caguilíñ` fí` coo` fí` e née` dsíi` li` se` Samaria li` sii` Sicar, fí` quiá'-' li` róo` guóo`-' uó` quiá'-' líi` yáu` Jacóo` e cangüiñ` fí` jaguo`ijóor` i sii` Sé` do lajíi`-' malíi`. ⁶ Jo fí` job li` líi` coo` too` e a` eáang` li` níing` jmíi`, jo fí` job li` calí` ojmí` quiá'-' líi` yáu` Jacóo`. Jo niyaquiéeng` guieñíb`-' mi` caguié` Jesús coliing`cóo'-' dsea` quiá'r^ e fí` ojmí` do, jo fí` job cajmi'íng` dsea` do co' eáam` nifíiñ` e ngir`, jo dob caguár` cáang` e too` a` jmíi` do. ⁷⁻⁸ Jo lajee` jo i dsea` quiá'r^ do cangolíñ` e cangoleáar` jalé`-' e nidó'r^ e fí` fí` Sicar do. Jo e fí` ojmí` dob caje` Jesús 'ñia'r` lajee` jo, jo co'ná`^ lajob caguié` jaang` dseamf i seeng` fí` li` se` Samaria e fí` ojmí` do, joba' lalab casf`-' Jesús i dseamf do:

—Já` cuó`jiu` jnea` jmíi` dúu`-'u?

⁹ Jo co` jaléng` dsea` Israel dseáng`-' ja` røø` seem`bre cóo'-' jaléng` dsea` i seeng` fí` li` se` Samaria, joba` i dseamf do cañíir` quiá'-' Jesús lala:

—Jial cuóøng` fo`^ lajo? Co` jaang` dsea` Israel líing` 'ná` , jo ja` litíing` 'ná` fa` liing` ee` míi`na` jnea`^, dsea` líi`naa` dsea` Samaria.

10 Joba' cañíi`tu Jesú斯 quiá!- i dseamf do:

—Facó' jíu~ ní~ 'ná` jalé! e guiú~ e iing~ Fidiée~ e cuó'r- 'ná, jogui facó' ní~ cajo i~ jnea~ dsea` i mít!~ 'ná jmíi~, joba' facó' lajo, 'nub` dsea` catíin~- e nimíi~ jnea~ jmíi~ jóng, joba' jneab~ nicuóøø'ø 'ná e jmíi~ cóo!~ e cuø' e seeng` dsea` lata~.

11 Joba' cañíi` i dseamf do quiá!- Jesú斯 jo casí'r- dsea` do lala:

—Fí'i, jíi!~ coo` ja` quié~ 'ná` cōo!~ e nigui!~ jmíi~ fí dsíi` e too`la, jo dsíng!~ a". Joba' ¿e~ cōo!~ niquíin!~ e jmíi~ e fó!~ e nicuó!~ jnea~ do? **12** Jo 'líi~ yáa!~ quí~ ii` Jacóo^ caséer` e ojmíi` la quí~ ii`, co` fí lab lí cacár~ jmíi~ e jmáiñ~ ta~ cajo, jogui lajobi jaléng~ jór` cōo!~gui jaléng~ jó!~ núu~ i ca'eáaiñ~, fí lab lí ca'uø'r` jmíi~ e ca'ing`neiñ` do. Jo ¿su 'ná` i o!~ e niing`gui` laco` i dsea` fí?

13 Joba' cañíi`tu Jesú斯 quiá!- i dseamf do jo ca-jíñ!-:

—Jaléng~ dsea` i fí~ jmíi~ e uøø` dsíi` e too` la niguiáb`tu jmijmíiñ~ calé! catú~; **14** jo dsu!` i dsea`gui i ni!f!` e jmíi~ e nicuóøø're do, joba' jo` tóó` jmíi~ fa` e niguiá`gui jmijmíiñ~. Dsaco` e jmíi~ jo lí lafa` e contøøm~ sea` jmíi~ fí dsíi` tu'r` cōo!~ e cuø` e seeiñ~, jo e jo lí` e contøøm~ seeiñ` cøøng` cōo!~ Fidiée` lata~.

15 Joba' cañíi`tu i dseamf do quiá!- Jesú斯 jo casí'r- dsea` do lala:

—Fí'i, iim~baa nicuó!~ jnea~ e jmíi~ e fó!~ na e laco` jo` niguiá`gui jmijmíiñ~ o`gui 'né~gui fa` e gáa'a tí` la e gaquiee~ jmíi~.

16 Joba' cajíng!- Jesú斯 casí'r- i dseamf do:

—Guóng` cateá` jo güitee` dseañu!` quí!- jo ñilíng`tu` fí` la.

17 Joba' cañíi` i dseam̄ do quiá'⁻ Jesús:

—Ja` cóo`⁻ o dseáng'⁻ dseañu`⁻ quié` e.

Joba' cañíi`tu Jesús quiá'⁻ dsea` do:

—Jáb'⁻ laco` cafée`⁻ na, dseam̄, e o` dseáng'⁻ dseañu`⁻ quií'⁻ i cóo`⁻ lana; **18** dsaco` lami` jéeng`gui'ñíng`gui` dseañu`⁻ i nicacúng'⁻ guóo` cóo`⁻, joba' i dseañu`⁻ i cóo`⁻ na lana ja` líiñ` dseáng'⁻ dseañu`⁻ quií'⁻.

19 Jo mí` tí` lí` canúu`⁻ i dseam̄ do e cajíng'⁻ Jesús e júu` jo, joba' cañíi` quiá'⁻ dsea` do lala:

—Fíi`í, lanab calilí`i e 'nú` lin` jaang` dsea` i fé` cuaiñ` quiá'⁻ Fidiée`.**20** Jo jaléng` líi` yúu`⁻ qui`ii` dsea` Samaria, qui`ii` tuiñ` e jmiféiñ` Fidiée` fí` ni` e mó` la, jo dsu` jaléng`gui`nú` dsea` Israel, fó`na` e jíi` fí` Jerusalén lí` 'né` e nijmiféng`naa` Fidiée`.

21 Joba' cañíi`tu Jesús quiá'⁻ i dseam̄ do jo casí`⁻ reiñ`:

—Já` güilín` júu` quié` e, dseam̄, e nijaquiéem` e nití` í` e 'nú` nililí`na` e ja` 'né` nigüilíng`na` fí` e yú` mó` na e güijmiféng`na` Tiquí`ii` Fidiée`, o`gui` 'né` fa` e nigüilíng`na` cartí` Jerusalén cajo` e laco` güijmiféng`na` dsea` do. **22** Co` 'nú` jaléng` dsea` Samaria, jíi`⁻ ja` cuíng`na` i`⁻ i jmiféng`na` do; jo dsu` jaléng`jnea`^, dsea` líi`naa` dsea` Israel, nicuím`baa`i`⁻ i`⁻ 'né` jmiféng`naa` do, co`jee`jnea`^, dsea` líi`ii` dsea` Israel, job lí` caguíng` Fidiée` jaang` i`⁻ nileáng` dsea` jee` jalé` dsee` quiá`r`.**23** Jo catíb`e i`⁻ jo, jo dseáng`⁻ lanab líy, e jaléng` dsea` i`⁻ dseáng`⁻ lajang`⁻ júu`⁻ i`⁻ jmiféng` Tiquí`ii` Fidiée` 'né` ni`jmér` dseáng`⁻ laco` si`í` la'eáang` cóo`⁻ Jmiguí` quiá`⁻ dsea` do, dsaco` dseáng`⁻ lajob iing` Tiquí`ii` Fidiée` e nijmé` jaléng` dsea` ijmiféng` ír`.**24** Dsaco`

Fidiée` líiñ' Jmiguí', joba' jaléng` dsea` i jmiféng` ír', 'né` nijmér` lajo la'eáang' cóo` Jmiguí' quiáb`- dsea` do dseáng`- laco` si'i`.

25 Joba' cañíi'tu i dseamf do quiá`- Jesús jo cajín`-:

—Niñib` jnea~ e tí` li~ nijáab` i cajíng` Fidiée` i nisín` do i líing` Dsea` Jmáang` i nicá` nifi' quí`ii', joba' mi~ tí` li~ nigüéeng` dsea` do fí` la, fí` guib dsea` i ni'e` jnea`^ jalé` e jo.

26 Joba' cañíi'tu Jesús quiáiñ`- do jo cajín`-:

—Dsea` fí`bi jnea~ i sing` síng` cóo`^ 'ná` lana.

27 Jo lajee` gui'nang` fé` Jesús e job, mi~ caguilíng` i dsea` quiá'r` do i cangolíng` e cangoleáá` e nidó'r`, jo mi~ cangáiñ` Jesús e táang` dsea` do siiñ` cóo`^ jaang` dseamf, joba' eáam` cangogá` dsíir` mi~ cangár` lajo. Jo dsu' jíi`^ jaang` dsea` do ja` cateá` dsíir` fa` ee` nijmingí'r` Jesús uii` quiá`- i dseamf i sing` do, osi e~ quiá`- e siiñ` do é. **28** Jo ngf jo, jo dob casée` i dseamf do e dsuu` quiá'r` do e li~ si'i` niguié'r` jmi` do, jo caquím`-tur fí` jee` fii`; jo mi~ caguiéñ` fí` jo, canaaiñ` guiar` júu` jee` jaléng` dsea` góor` jo sf'reiñ` lala:

29 —Má`aa', jo majmicuíng`naa` jaang` dseañu` i nicamán`n i nicajmea` jnea~ júu` quiá`- jalé`ba` e nicajmé`e jeéng`gui, jo jangám` íb` i dsea` i cajíng` Fidiée` i nisín` fí` jmigüí` la i líing` Dsea` Jmáang` i nicá` nifi' quí`ii`.

30 Jo mi~ canúu` i dsea` góor` do e júu` jo, dsifib` ca'uøøiñ` fí` jee` fii` coliing` cóo`^ i dseamf do jo cangolíñ` fí` li~ táang` Jesús. **31** Jo dsu' lajee` ná`-gui e niguilíñ`- do fí` li~ táang` Jesús, i dsea` quiá`- Jesús do casí'r` dsea` do jo cajín`-:

—Já^ cø' ^ jia^ i^, Tifa^?

³² Joba^ dsea` do cañíir^ lala:

—Seab^ coo^ e jié^ gui e 'né^ nidóø^ ~ø e jii^ ~ 'ná^ ja^ ñí^ na^ jial lí^.

³³ Jo mi^ tí^ li^ canúu^ i^ dsea` quiá^ r^ do e jo, joba^ canaaiñ^ siiñ^ lajee^ la'ó^ yaaiñ^ jo jmíng^ ~ rúiñ^:

—Jangám^ song liing^ ii^ nijaca^ e nicagó^ r^.

³⁴ Joba^ cañíi^ Jesús quiá^ i^ dsea` quiá^ r^ do jo cas^ ~ reiñ^.

—'Né^ nijmee^ e lajii^ ~ e iiing^ i^ dsea` i^ casíing^ jnea^ do, jogui e nijmité^ e lajii^ ~ ta^ e cangíin^ n quiá^ ~ dsea` do, joba^ e job e lí^ lafa^ mi^ gó^ ~ ø ii^ ~ e litaan^ ~ n guiú^.³⁵ Jo dsu^ 'ná^ fó^ na^ lala: "'Né^ bi quiúung^ gui si^ ~ e nicuó^ lajii^ ~ e cangojnea^ ~ do"; jo dsu^ jnea^ gui fí^ ~ i^ 'ná^ ~ e 'né^ cá^ na^ cuente e lajii^ ~ e sijnea^ do nicalineáang^, joba^ nicuó^ li^ jóng e nicalib^ i^ ~ e nisitíng^.³⁶ Dsaco^ i^ dsea` i^ jmoo^ ta^ ~ e sitíng^ lajii^ ~ e roo^ do, joba^ ím^ bre lajii^ ~ e catíiñ^ quiá^ ~ e ta^ ~ e jmór^ do. Co^ jalé^ ~ e roo^ e sitíiñ^ do lí^ laco^ jaléng^ dsea` i^ liseeng^ coøng^ cóo^ ~ Fidiée^ lata^.³⁷ Jo co^ lajob lí^, joba^ i^ dsea` i^ jni^ do cóo^ ~ gui i^ dsea` i^ sitíng^ do, røøb^ nili'iáang^ dsíir^ laji^ tú^ ~ íñ^ ~ do mi^ caroo^ e cajnir^ do. Co^ e jáb^ ~ dseáng^ lajii^ ~ e júu^ róo^ e fé^ lala, "I^ jiém^ i^ dsea` i^ jni^ do, jogui i^ jiém^ bi^ i^ nisitíi^ mi^ niró^."³⁸ Jo jneab^ dsea` casíin^ ~ n 'ná^ ~ e cagusitíng^ na^ lajii^ ~ e caroo^ do e jii^ ~ 'ná^ ja^ caquie^ na^ ta^ ~ quiá^ ~ jial cangojnea^ jalé^ ~ e jo, co^ i^ jiém^ i^ dsea` i^ cajmée^ ta^ ~ jo, jogui 'náb^ ~ dsea` i^ nicali^ óøng^ lajii^ ~ ta^ ~ e cajmée^ i^ dsea` i^ ~.

³⁹ Jo i^ fíim^ dsea` i^ seeng^ e fíi^ Sicar do jáb^ ~ calíiñ^ ~ júu^ quiá^ ~ Jesús la'eáang^ cóo^ ~ júu^ ~ e cajmée^ i^ dseam^ do ie^ mi^ cajíñ^ ~ lala: "I^

dseañu' do nícajmea'bre jnea~ júu^ quiá'~ jalé'ba'
e nícajmé~ e jéeng'gui." **40** Jo mi~ tí~ lí~ cagUILÍNG~
í dsea` góo` í dseamf` samaritana do fí~ lí~ táang`
Jesús, joba` camír jmí'ee` fa' nijé~ bì dsea` do cÓO!~
ír`. Joba` lajob cajmée` dsea` do, caje`bre cÓOJÍN!~ do
lajee` tú~ jmíi~, **41** jo i fíim'bì i dsea` í cajáng` yaaíñ~
fí~ jaguó` Jesús mi~ canúur~ lajíi!~ júu^ e fé` dsea` do.
42 Jo lalab casí~ í dsea` do i dseamf` dsea` góor` do:

—Jo lana dseáng!~ lajang` júu^ nijá'~ lí~ naa` júu^
quiá'~ í dsea` na, co` dseáng!~ nícanú`baa` yee`naa`
jial líí` júu^ quiá'r~, jo o` jíi!~ e júu^ e cajmée`~ 'nú`
jnea!~ do. Joba` níne`baa` jogui nita~bì dsi`naa`
cajo e dsea` íb` í láang` dsea` jmígüi` jee` jalé` dsee`
quiáiñ!~.

Mí` cajmi`leáang` Jesús jaang` siming` jiuung`

43 Jo mi~ cangf` e tú~ jmíi~ e caje` Jesús cÓO!~ í dsea`
do, cagüi'í`bre e fí` guóo!~ uó~ lí~ se` Samaria do jo
cal'ib` tur fí` e ngóor` ff` lí~ se` Galilea. **44** Dsucó` lí`
laco`gui` jíi!~ júu^ e tiing` Jesús, e jíi!~ jaang` dsea` í fé`
cuaiñ~ quiá'~ Fidiée` fa' jmí`gó` dsea` góor` ír`. **45** Jo
dsu` mi~ caguiéng` Jesús fí` góor` fí` lí~ se` Galilea,
jalém` í dsea` í seeng` fí` jo` guiúb` ca'íñ` dsea` do,
co`jaléng` í dsea` í cangolíím`bre fí` Jerusalén e catf`
jmíi~ Pascua, jogui cangá`bre jalé` e quíi` jmíi~ e
cajmée` Jesús ie` jo.

46 Jo lajee` jo caquím`-tú` Jesús fí` e fíi` e sii` Caná
do e néé` lí~ se` Galilea e fí` lí~ cajmée` e ca'uíng`
jmí`í` míf` huiing` jó!~ e jmíi` do. Jo fí` job niseeng`
jaang` dsea` ná`luu~ quiá'~ jaang` dseata` dsea`
féng`, jo` dsea` í niseeng` jaang` siming` jiuung`
quiá'r~ í niráang` dsée` fí` e fíi` e sii` Capernaum.
47 Joba` mi~ tí~ lí~ caliñí` dsea` do e nitáang` Jesús e

fi' fii' jo e jaiñ' fi' li~ se" Judea, joba' cangó~bre fi'
li~ táang` dsea` do, jo camí'r` dsea` do jmi'ee` fa' e
nidséiñ` do fi' quiá'r` e nidsijmilleáaiñ` i siming`
jiuung~ quiá'r` do, co' ráaiñ` do e tí li~ nijúum~bre.
48 Joba' cañíi` Jesús quiá'~ i dsea` do jo cajíñ`~:

—'Nú` ja` já'~ nilím`bi` fíng song ja` nimó`na` jalé`~
li~ e quíi`~ i jmíi` jmóo`o.

49 Joba' cañíi`tu i dsea` nu`luu~ do quiá'~ Jesús jo
casí'r` dsea` do:

—Fí`i, fa' jgiée` o' e guó`ba` lajmíná` fi' quié`e
nú`gui e nijúung~ i jiuung~ quié`e do.

50 Joba' lalab cañíi` Jesús quiá'~ i dseañu` do jo
casí`reiñ`:

—Quíing`tu fi' quií'~, co' nica'láam` jóo`.

Joba' lajób cajmée` i dseañu` do, caquím`tur fi'
quiá'r`, co' jáb` calíiñ` lajíi`~ júu` e casí` Jesú ír`.

51 Jo lajee` iuuiñ` fi' e ngaiñ` fi' quiá'~bre mi` cajíñ`
guiá`~ fi' i dsea` l'éeng` quiá'r` i jalíing` fi' jo, jo lalab
cajíng` dsea` do mi` cajíñ`:

—Nica'láam` jóo`.

52 Jo mi` canúu` i dsea` do e júu` jo, joba'
cajming`reiñ` do e í` dseáng` e ca'láang` i jóor`
do.

Joba' lalab cañíi` i dsea` l'éeng` do quiá'r`:

—Lado guiée` la ii` coo` e ca'lóob` caguá` iu`
guíiñ` jo ca'láam`bre.

53 Jo mi` canúu` i tiquiá`~ i jiuung` do e júu` jo,
joba` dseáng` calilí'r` e dseáng` e í` job mi` casí`~
Jesú ír` e nica'láam` jóor`. Joba` i dsea` do colíing`
cóo`~ jaléng` dsea` sináu` quiá'r` cajám` yaaiñ` fi'
jaguó` Jesús ie` jo.

54 Jo cōo^{l~} e nab cat[†] tú⁻ e li[~] e quíi^{l~} Jesús jmii[~] e cajmeeper[~] ie[~] mi[~] caquing^{l~}tur fí[~] li[~] se^{l~} Galilea e Jain^{l~} fí[~] li[~] se^{l~} Judea.

5

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang` dsea` i caang~ tii~

1 Jo mi[~] cang[†]gui lajo[~], mi[~] cat[†]tu í^{l~} e jmoo[~] dsea` Israel jmii[~] fí[~] Jerusalén, joba[~] fí[~] job caquing^{l~}tu Jesús e ngotíiñ^{l~} e jmii[~] jo. **2** Jo ie[~] jo, e fí[~] dsii[~] iá[~] cuu[~] e si[~] lacúng^{l~} Jerusalén do, quiéeng[~] cōo[~] o'ná[~] fí[~] li[~] ngüing[~] jaléng[~] jo'se[~] jiuung[~] i tii[~]ng[~] dsea` Israel jngaiñ^{l~} mi[~] tí[~] jmii[~]. Jo quiá^{l~} e o'ná[~] do silí[~] cōo[~] li[~] a[~] jmii[~] e fe[~] eáang[~] e sii[~] Betzata cōo^{l~} jmii[~] hebreo. Jo e fí[~] 'ni[~] e li[~] a[~] jmii[~] do quiéeng[~] 'niá[~] ni'náu[~] jiu[~], **3** jo fí[~] job seeng[~] füng[~] dsea` dsée^{l~} e lí[~] doñi[~] ee[~] jmohuí[~] liiñ^{l~}; do i tiuung[~], dogui i jlúu^{l~}, dogui i caang[~] tii[~] i teng[~] ni[~] uó[~]. Jo jaléng[~] i sijeeiñ[~] e nijó^{l~} e jmii[~] do. **4** Co[~] fé[~] dsea` e seab[~] mi[~] jgáang[~] jaang[~] ángel fí[~] dsii[~] e jmii[~] do, joba[~] nijób[~] e jmii[~] do mi[~] nijgiáang[~] fí[~]; jo mi[~] calí[~] jo, i dsea` la'uui[~] i ni'lí[~] fí[~] dsii[~] e jmii[~] do, joba[~] ni'leáam[~] bre jóng lí[~] doñi[~] ee[~] jmohuí[~] liiñ^{l~}. **5** Jo jee[~] jaléng[~] i dsea` dsée^{l~} do niquiéeng[~] jaang[~] dseañu[~] i nidsée^{l~} lajíi^{l~} ningóo[~] guigui[~] dsí[~] jniá[~] jii[~]. **6** Jo mi[~] caguié[~] Jesús fí[~] jo, cangáiñ[~] i dseañu[~] i dsée^{l~} do e dob ráaiñ^{l~} jogui caliñir[~] e lajíi^{l~} lí[~]ba[~] nidsée^{l~} i dsea` do, joba[~] cajming^{l~} reiñ[~] do jo cas^{l~} reiñ[~]:

—¿lin^{l~} e ni'leáan^{l~} lajíi^{l~} jmohuí[~] lin^{l~}?

7 Joba[~] cañíi[~] i dsea` dsée^{l~} do quiá^{l~} Jesús lala:

—Fí[~]i, ja[~] ii[~] seeng[~] fa[~] ii[~] nijmicóo^{l~} jnea[~] e ni'ú[~]u fí[~] dsii[~] e jmii[~] do mi[~] cang[†] e nijó^{l~}, jo co[~] lacoo[~] ya[~] mi[~] iin[~]n ni'ú[~]u fí[~] jo, dsea` jiém[~] dsijéeng[~] quié[~]e.

8 *Joba' cañíi` Jesús quiá' i dsea` do:*

—Ráan', jo see` e 'ma` li~ dsín'^ na jo guóng'.

9 *Jo dsif' lanab ca'láang` i dseañu` do, jo cacó`bre e 'ma` li~ dsíñ` do, jo canaaín` ngí`bre jóng. Jo ie~ jo dseáng` cangotiíng` jmii~ e jmi'íng` dsea` Israel.* **10** *Joba' mi~ cangá` i dsea` quié` nifi' quiá' dsea` Israel e niquiéé` i dsea` ca'láang` do e 'ma` li~ dsíñ` do, joba' lalab casí'r` dsea` do:*

—Jmii~ e jmi'ím` dsea` lana, joba' ja` cuóøng` fa' e co'` e 'ma` na.

11 *Jo dsu' lalab cañíi` i dsea` i lamí` dsée` do quiá' i dsea` góor` dsea` Israel i casí` ír` lajo:*

—*Jo i dsea` i cajmi'lée` quié` e do casí'r` jnea` lala: "Ráan', jo see` e 'ma` li~ dsín'^ na jo guóng'."*

12 *Joba' cajmingí` tu i dsea` Israel do i dseañu` do jo cajíñ`:*

—*¿I`gui i dsea` i casí` 'ná` e nicó` e 'ma` li~ dsín` do jogui e niguón`?*

13 *Jo dsu' i dseañu` do jíi` ja` ñir` i` i cajmi'leáang` ír` do, co' ladsifib` cango'íng'tu Jesús jee` i dsea` fíng` i siseáng` do ie~ jo.* **14** *Jo mi~ cangí` jo, dob cadséng'tu Jesús i dsea` i cajmi'leáaiñ` do fí` dsí` sinúu` guá` fé` e si` fí` Jerusalén jo lalab casí` reiñ` do:*

—*Janú`, lana níca'láam` ba'lajíi` jmohuú` e lamí` lin`, jo jie` mí` ee` tu` dsee` calé` catú`, dsu`co` fíng song cajmee` tu` lajo, joba` huíng`guib nidsijéé` quií` jóng.*

15 *Jo ngí` jo, cango'b` i dseañu` i lamí` dsée` do e cangojmea'r` júu` jaléng` i dsea` i quié` nifi' quiá` dsea` Israel e Jesús sii` i dsea` i cajmi'leáang` ír` do.*

16 *Joba` jaléng` i dsea` Israel do ningír` 'náiñ` Jesús e laco` njimeáñ` dsea` do ga` uíi` e cajmée` dsea` do*

e jo 'ñia' ie~ jmii~ e jmi'íng' jaléng' dsea` góor` dsea` Israel. ¹⁷ Jo dsu' Jesús lalab cas'r` jaléng' i dsea` do:

—Tiquié`e ja` mí` catár` jíi` cateá` ta~ quiá'r~, jogui lajob jmoo` jnea~ cajo.

¹⁸ Jo mí` canúu` jaléng' i dsea` i quie` nifi` quiá`-dsea` Israel do e cajíng`- Jesús lajo, joba` eáang`gui b ca'f dsíir` e njngáiñ`- dsea` do, co' o` jíi` e cajmi`leáaiñ` i dsea` dsée` do 'ñia' ie~ jmii~ e jmi'íng` dsea` góor` dsea` Israel, co` lajob cajo fé'r` e røøb` líin` cóo` Fidiée` mí` fé'r` e Fidiéeb` dsea` líing` Tiquiá'r`.

Ja`jmoo`i Jóo`Fidiée`i camíng` do la tiiñ`ñia'r`

¹⁹ Jo co` niñib` Jesús jial i` dsíi` i dsea` do, joba` lalab cas'r` dsea` do:

—E laba` jmitaa` óo'na', e jíi` coo` cuóøng` lí` jmeé` jnea` la tiiñ` 'ñia'a, jnea` dsea` líin`n i Jóo` Fidiée` camíng`, co` dseáng`- lajíi` e móo`o e jmoo` Tiquí`ii', lajíi` e joba` e jmoo`o cajo. Co` jalé` e móo` jnea` e jmoo` Tiquí`ii', joba` e job jmoo`o cajo. ²⁰ Co` Tiquí`ii` eáam` neáaiñ` jnea~, jogui e`bre jnea` jalé` e jmoo`r; jogui ni'é`-bir jnea` cajo jalé` e niing`gui e laco` nidsi`gó` óo` 'ná` eáang`gui. ²¹ Co` lí` laco` jmoo` Tiquí`ii` e jmijí`tur jaléng` líi` jogui e cuør` e niliseeng`tuiñ`, joba` lajobi jnea~, dsea` líin`n Jóor`, lajob jmoo`o cóo` jaléng` dsea` i iin`n jmeé` cóo` lajo. ²² Jo Tiquí`ii` ja` quidsir` í` quiá`- jíi` jaang` dsea` uií` dsee` quiáiñ`-, co` jneab` dsea` nicang`iin`n quiá'r` e ta` jo` e catiñ`n njmee`e lajo. ²³ Jo cajmée` Tiquí`ii` lajo e lí` laco` lajiing` dsea` njmí`gór` jnea` lí` laco`gui jmi`gó` dsea` ír`. Dsuco` i dsea` i ja` jmi`gó` jnea~, dsea` líin`n Jóo` Fidiée`, joba`

lajob cajo ja` jmi'gór` Tiquí^ii', dsea` i casíing` jnea~ fí` jmigüí la.

24 'Jo e laba' jmitaa^ óo'na', e doñi' ii` dsea` i já`- líing` júu^ quié` e jogui náu'r~ júu^ quiá`- i dsea` i casíing` jnea~ fí` jmigüí la, joba' jaléng` dsea` í niñíim`bre e seeiñ` cøøng` cój` Fidiée` lata~ jo ja` nidsilíin` fí` li` l'i^; co' líi` lafa' lami~ sijúum`bre, jo dsu' lana líi` lafa' nicají`tur la'eáang` cój` Fidiée`.

25 Jogui dseáng`- jmita^baa óo'na' e tí` li` nitib`- í` jo dseáng`- lanab líy e jaléng` dsea` i lafa' 'liing` uí`- jalé` dsee` quiá'r` ninúr` júu^ quié` e, dsea` líin'n Jóo` Fidiée`; jogui jaléng` dsea` i ni'íng` e júu^ jo, niliseem`bre la'eáang` cój` jnea~. **26** Jo lí`- laco` Tiquí^ii` Fidiée` 'ñia`bre dsea` cuør` e seeng` dsea`, joba' lajob cajo dsea` íbing` i nicacuø` jnea~, dsea` líin'n Jóor', e laco` 'ñia`baa dsea` cuøø^ø dsea` e seeiñ`. **27** Jogui nicacuø`bir jnea~ e oo` ta~ e niquidzii`- í` quiá`- jaléng` dsea` jmigüí uii` quiá`- jalé` dsee` quiáíñ^, co' jneab` dsea` cagá` a fí` ñifí`- e líin'n jaang` dsea` jmigüí. **28** Jo ja` güidsigá` óo'na` quiá`- jalé` e fí` i 'ná` la, co' niguiéeb` jmií` mi` jaléng` dsea` i ni'liing` ninúr` júu^ quié` e **29** jo ni'uóíñ` fí` dsí` ée` quiá'r` . Jo ie` jo jaléng` i dsea` i ca'ée` jmang`- e guiá`- nijí`tur e laco` niliseeiñ` cøøng` cój` Fidiée` , jo dsu' jaléng` i dsea` i cajmée` jalé` e ja` dseeng` nijí`tur e lí` laco` ni'íñ` iihuúí`.

Jie` fí` jáa` fí` quiá`- Jesús cój` jalé` e jmóor`

30 'Jo fí`-túu` 'ná` e jíi`- cój` cuøøng` lí` jmee` jnea` la ñii`- 'ñia`a. Co' jnea` mi` quidzii`- í` quiá`- jaléng` dsea`, e jo jmoo`o laco` ta` quiú` Tiquí^ii` Fidiéeb` , jogui dseáng`- røøb` jalé` e jmoo`o do cajo. Jo ja` jmoo`o la tiín` 'ñia`a jalé` e jo, co' lajií`- e

iing~ Tiquí^baa' e jmoo`o, co' dsea` íb` i casíing` jnea~ fí` jmigüí` la. ³¹ Jo faco' jnea~ fá`a juguiá` cuaiñ~ quié`e 'ñiá`a, joba' ja` e quiíng` jíi` coo` e júu^ do fí` quiní` 'ná` jóng. ³² Jo dsu' seem` jaang`gui i` fé` guiá` uii~ quié`e, jogui tab~ dsii` e jalé` e júu^ do quím` fí` quiní` 'ná`. ³³ Jo 'náb` dsea` casíing`na` dsea` i` cangojmingí` i` Juan i` seáang` dsea` jmii` do i` dseáng` jnea~, jo tab~ dsii` e jmang` júu^ jáb` dseáng` fé` i` Juan do. ³⁴ Jo dsu' jnea~ ja` 'neán`n dsea` jiéng` i` nijmé` júu^ uii~ quié`e i` dsea` líing` jnea~; jo fá`a e júu^ la e lí` laco' 'ná` nilí`na` leáng`na` jee` jalé` dsee` quií`na`!

³⁵ 'Jo jalé` júu^ e caguiá` i` Juan do lí` laco' cajlí` quí` e coo` e laco' e` dsea` fí`; jo 'ná` lajee` cateá`ba` cajmi`iáang` óo`na` cóo` jalé` e júu^ e caguiá` i` Juan do. ³⁶ Jogui jalé` e jmoo` jnea~ do eáang`gui cuø` li` i` jnea~, jo eáang`gui b niing` laco` e júu^ e cajíng` i` Juan do uii~ quié`e; co` lajíi` e jmoo` jnea~, ta` job e cacuø` Tiquí`ii` Fidiée` jnea~ e nijmee`e. Jo jalé` e jmoo`o do cuø` li` e Tiquí`ii` Fidiéeb` dsea` casíñ` jnea~ fí` jmigüí` la. ³⁷ Jo i` Tiquí`ii` do, dsea` íb` i` fé` juguiá` uii~ quié`e. Jo dsu' 'ná` ja` mí` canéu`na` júu^ quiá`r` o`gui mí` cañíing`na`re cajo, ³⁸ o`gui seeng`na` e jmití`na` júu^ quiá` dsea` do, co` ja` mí` calíing`na` jnea~ dsea` casíñ` fí` jmigüí` la. ³⁹ Jogui 'ná` dseáng` tá` camí` júub` jmitíng`na` e fé` fí` ni` jí` quiá` Fidiée`, co` sijeeng`na` e fa` lajøb nilíñ`na` jial cuøøng` e seeng`na` cøøng` cóo` dsea` do lata~; jo dsu` jalé` e júu^ do lajíi` uii~ quié`baa e fé`. ⁴⁰ Jo dsu` 'ná` ja` iing`na`fa` nijáang` yaang`na` fí` jaguóo`o e laco` niliseeng`na` cøøng` cóo` Fidiée`.

⁴¹ 'Jo fíi`guí` 'ná`, ja` e lí` quié` jnea~ jial lí`

jalé" e fé" dsea` jmigüí" uii~ quié" e, ⁴² dsu' nicuím` jnea~ 'ná" guiá" jial líng`na', jo niñi`baa guiá" e ja` 'neáang`na' Fidiée". ⁴³ Jo jnea~ cagá" a fí` jmigüí" la cuaiñ~ quiá" Tiquié"e, jo dsu' 'ná" ja` íing`na' jnea~. Jogui faco' jaang`gui dsea` i nijáa' i ja` ii` seeng` i sii` quiá'r", jo dsu' ni'im`ba' i dsea` fí. ⁴⁴ Jo ¿jial já" nilíng` 'ná" júu~ quié" e fíng song lico'jmiféng" rúng`na' lajee`la'ó"yaang`na'jo dsu' ja` jmi'goo`na' 'ñia' Fidiée` dsea` fé'r` guiá" uii~ quií"na'? ⁴⁵ Jo ja` fí` óo'na' e jnea~ ni'néin~n 'ná" fí` quini` Tiquié"e, co' lii` yáa'~ quií"na' i sii` Moi` dsea`ca'níiñ`'ná"cóo"~júu~quiá"ta~ e cajme'r`do, jo íb` i sijeeng` 'ná" i nijmicóo" quií"na!. ⁴⁶ Cofa' 'ná" já" calíng`na' lajíi"~júu~ e cajme' i Moi` do fí` ni` jí` quiá'r", joba' lajob já"~ líng`na' jnea~ cajo, co' e fí` ni` júu~ jo cuaiñ~ quié"baa e fé". ⁴⁷ Jo song 'ná" ja` já"~ líng`na' e júu~ e cajme' fí~, joba' ¿jial cuóøng` e já"~ nilíng`na' lajíi"~júu~ e fíi"i 'ná" jóng?

Jo lanab jíi"~ líi" júu~ quiá" Jesúz e casír" dsea` i quié` nifi` quiá" dsea` Israel ie~ jo.

6

Mi~ cahéng" Jesúz 'ñiá` mil dseañu"
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Jo mi~ cangí` jo, coo` jmíi" cangó" Jesúz lí" li` ngóo"~ e guiéé" e sii` Galilea do, jogui sii`bi cajo Tiberias. ² Jo fíim` dsea` ngolíiñ` fí` li` ngóo` dsea` do, dsu`co` jéeng`gui nicangár` jalé" e li` e quií"~ dsea` do jmíi" e jmóor` mi` jmi'leáaiñ` jaléng` dsea` dsée"~. ³ Jo mi~ caguié" Jesúz colíing` cóo"~ dsea` quiá'r" fí` lí" li` 'ngóo"~ e guiéé" do, jo cangolíiñ` fí` coo` yá"~ mó", jo mi~ caguilíiñ` fí` jo, dob caguár`

coliing~ cóqiñ'~ do. ⁴ Jo nijaquiéeng' jmii~ Pascua ie~ jo e qui'~ tíng` dsea` Israel e jmóor` fi` Jerusalén.

⁵ Jo lajee` guiing~ Jesús e fi` yú'~ mó` do, cangár~ e fi'ng` dsea` nijaliíng` fi` lí` guiñ~, joba` lalab casí'r` jaang` lajee` i dsea` quiá'r~ do i sii` Lii~ jo cajíñ':

—¿Jie~ fi` nidsileá`aa`jalé` e nidó`~ i dsea` leáang~ i nicagüílíng` la lana?

⁶ Dsú` cajíng`~ Jesús e jo e lí'~ laco` niliñir` e nijíng`~ i Lii~ do cuaiñ~ quiá`~ e jo, co` niñíbre guiú` 'ñia'r` quiá`~ jial nijmér` cuaiñ~ quiá`~ e do. ⁷ Jo lalab cañí` Lii~ e casí'r` Jesús:

—Nañí fa` nili'léel` cabøø` iñí`~ e nidsé` laji` cuu`e 'léeng`~ dsea` lajee` guiáng` si`, dsú` ja` niliim`bi quiá`~ lajiing` i dsea` na e nitíñ` jmá`~ capí`~ la-jaang` lajaaiñ`.

⁸ Jo mi` canúu`~ e júu`~ jo i dsea` jaang`gui quiá`~ Jesús i sii` Dí~, i líng` rúng` Tú` Simón, joba` lalab casí'r` Jesús:

⁹ —Lab sing` jaang` jiuung` i quié` 'ñia` iñí`~ e lí` cóo`~ mi`~ cebada cóo`~gui gáng` 'ñu` i nicuñng`, jo dsú` e la ja` jié` lí` nidsibó` jee` i dsea` fi'ng` na.

¹⁰ Joba` cañí`tu Jesús quiá`~ i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ`~:

—Síi`~go` jaléng` i dsea` na güi'né'r` lí` nigüeár` lajaang` lajaaiñ`.

Jo e fi` mó` jo ia` sea` nuu` rø`, joba` fi` job caguá` jaléng` i dsea` do, jo jee` i dsea` do quiéng`~ jié` ja` 'ñia` mil dseañu`. ¹¹ Jo mi` cangf` jo, ca'ím` Jesús e iñí`~ e se`~ i jiuung` do jo cacuø'r` gui'máang` Fidiée`; jo mi` cangf` jo, canaaiñ` jmóor` guiéé` jee` jaléng` i dsea` i caseáng` do ie` jo. Jo lajob cajo cajmér` cóo`~ i 'ñu` do, cajmée`bre guiéé` jee`

jaléng' i dsea` do car` jié" jíi'~ iiñ'~ do. **12** Joba' mi~ tí` li~ calitaang~ i dsea` do guiá~, lalab cajíng'~ Jesús casí'r~ i dsea` quiá'r~ do:

—Sítíi`na' jalé" 'ná'^ e caseáng~ gui na, jo tea'na' líng', co' jíi'~ ca'ná'^ ja`'né~ nidsitøng'.

13 Joba' lajøb cajmée` i dsea` do, casítíim`bre jalé" e 'ná'^ e caseáng~ gui do quiá" laji` 'ñiá` e iñí'^ cebada do, jo guitu` 'matá`gui caróng~ cóo!~ e 'ná'^ e caseáng~ do. **14** Jo mi~ tí` li~ cangá~ i dsea` fíing` do e li~ e quií!~ Jesús jmíi~ e cajmér` do, joba' canaaiñ` siiñ` lajee` yaaiñ~ jo fé'r`:

—I nab dseaáng"~ dsea` i cajíng'~ Fidiée` i nisíñ~ fí jmigüi` la i nifé" cuaiñ~ quiá'r`.

15 Jo niñib' Jesús e i dsea` i fíing` do iiñ~ nitóø`bre ír` la'úung` e laco' nicár` nifí` quiáiñ'~ do, joba' cajmi`nám'tu 'ñia'r` jee~ i dsea` do, jo cajgóor` calé` catú` cartí` yú^ e mó` do e laco' niliúng` 'ñia'r`.

Mí cangi Jesús fí ni~ jmíi` (Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Jo mi~ tí` li~ jaquiéeng` e nií` náu^ e jmíi~ do, i dsea` quiá"~ Jesús do catísíim`bre fí` li~ néé` e guiéé` do. **17** Jo mi~ caguilíiñ~ fí` 'ni` e guiéé` do, can-gotáam`bre fí` dsíi` coo` móó`, jo canaaiñ` cua`bre e guiéé` do e teáaiñ` fí` ngolíiñ` fí` Capernaum. Jo coob` mi~ ca'lí` náu^, jo dsu` Jesús ja` mi` cajím`bi rúiñ` cóo!~ i dsea` quiá'r~ do. **18** Jo lajee` ngolíing` i dsea` quiá"~ Jesús do e teáaiñ` fí` dsíi` e mó` do, jo coo` canaang` e ii` guí` e teá` eáang, joba` canaang` e róo` jmíi`.

19 Jo lajee` ningolíiñ` e fí` ni~ jmíi` do tíib'jiu la 'ñiá` osi jñáu~ kilómetro, jo coo` cangám`bre Jesús e nijaquiéeng` dsea` do fí` quiá"~ e mó` do e nijaiñ`

ngir' fí' ni~ jmii'. Jo mi~ cangáng~ i dsea` do Jesús e jang' dsea` do ngir' fí' ni~ jmii', joba' cajá~ e 'gó'bre.
20 Joba' dsiff' lanab cajíng~ Jesús casí'r~ i dsea` do lala:

—Jneab~ la, jo ja` fóong'~ na'!

21 Jo i dsea` quiá'r~ do e íaang` dsí'bre ca'líñ` dsea` do fí' dsí' e móo' lí~ teáaiñ`~ do; jo dsu' lajee` job e jíi`~ ja` lí~ lanab catíñ` lajaléiñ` do fí' uó~ quié` e fí' lí~ sí'íñ` nitíñ` do.

Mi~ canaang` i dsea` fíng` do 'náiñ' Jesús

22 Jo mi~ cajneá~ e jmii~ jo, jaléng` dsea` i sijeeng` Jesús lí`~ lí` 'ngoo`~ cataang` e guiée` do calilí'r~ e jaléng` i dsea` quiá`~ Jesús do nicangolíim`bre coo`~ e móo` coo` 'ñia` e si` do jéeng`gui, jo dsu' Jesús ja` mi~ cangaiñ` coo`~ i dsea` quiá'r~ do. **23** Jo lajee` job caguiliing` jiéng`gui dsea` i teáang`~ dsí` móo` i jalíng` fí` coo`~ fí` e sii` Tiberias, jo caguiliíñ` fí` guoo`~ uó~ quié` quiá`~ fí` lí~ cagó`~ i dsea` i fíng` do mi~ cangí` e cacuó` Fí`naa' Jesús gui'máang`~ Fidiée`. **24** Joba' mi~ tí` lí` calilí`~ i dsea` fíng` do e jo` seeng` Jesús fí` do o'gui i dsea` quiá'r~ do, joba' cajgóo`~bre fí` dsí` coo` móo`, jo cangolíñ` cango'néem`~bre dsea` do fí` Capernaum.

Jesús líiñ` lacq` e iñí`~ e cuø` e seeng` dsea` lata~

25 Jo mi~ tí` lí` caguiliing` i dsea` fíng` do fí` lí`~ lí` 'ngoo`~ cataang` e guiée` do, joba' fí` job cajíñ` Jesús jo lalab cajming`r~ dsea` do:

—Tifa', élí~ cañing`~ 'ná` fí` la?

26 Joba' cañíi` Jesús quiá`~ jaléng` i dsea` do jo cajíñ`~:

—E laba' jmitaa^ óo'na` e 'ná` 'náng`tu` jnea~ lana, dsuco` lado guiée` caquié`na` car`

caró̄m̄-ba', jō dsa' ja` 'nánḡ'na' jnea~ uiing~ quiá'-e nicangánḡ'na' e~ guónḡ jalé~ e li~ e quíí~ i jmíi~ e nicajmé~ e do. ²⁷ Joba' fíi~ i 'ná' ja` jmiquínḡ'li óo'na' cuaiñ~ quiá'- jalé~ e gó~ dsea` e ja` huó̄o^ ee~, co~ 'ná' lí~ lí~ 'né~ e/guiing~ óo'na' cuaiñ~ quiá'- jalé~ e taang~ dsea` e sea` contøøng~, co~ e joba' e cuø~ e seeng~ dsea` cøøng~ cõo~ Fidiée~ lata~. Jo e joba' nicuó̄o^ jnea~ jaléng~ dsea`, jnea~ dsea` gáa'a fí~ ñíff~ e líin'n jaang` dsea` jmigüí~, co~ ta~ joba' casíng~ Tiquí~ii' Fidiée~ jnea~ fí~ jmigüí~ la.

²⁸ Joba' cajming~ i dsea` do Jesús, jō casí~r~ dsea` do lala:

—¿E~ 'né~ nijmó^ jnea~ e laco~ niliti~ jalé~ e iing~ Fidiée~ e nijmó^oo~?

²⁹ Joba' lalab cañíi` Jesús quiá'- dsea` do:

—E lab e iing~ Fidiée~ e 'né~ nijmee~na', e nilíng~na' jnea~, dsea` i casíñ~ fí~ jmigüí~ la.

³⁰ Joba' cañíi~tu~ i dsea` do quiá'- Jesús, jō casí~r~ dsea` do lala:

—Jogui 'ná', ¿e~ li~ e quíí~ jmíi~ cuó̄øng~ lí~ jmée~ quí~naa' la e laco~ já~ nilíi~naa' júu~ quíí~?, jogui ¿e~ jalé~ jmoo~ 'ná~? ³¹ Co~ lalab júu~ sea` quiá~'lii~ dsea` áang~ quí~ii~ e cangíiñ~ e cagó~r~ iñí~ e sii~ maná lajeee~ cangir~ fí~ ni~ guóo~ uó~ quiá~ malíi~gui lí~ laco~gui la fé~ fí~ ni~ ji~ quiá~- Fidiée~ lí~ fé~: "Jo Fidiée~ dsea` cacuø~ jaléng~ i dsea` do iñí~ e cagó~r~ e jáa~ fí~ ñíff~."

³² Joba' lalab cañíi` Jesús quiá'- i dsea` do jo cajíñ~:

—E laba' iin~n jmítaa~ óo'na', e o! Moi~ i cacuø~ i dsea` áang~ quí~na' do e iñí~ e cajalí~ fí~ ñíff~ do, dsuco~'ñiab~ Tiquié~e Fidiée~ dsea` cuør~ e iñí~ e já~ e jáa~ fí~ ñíff~ do. ³³ Dsucó~ jnea~, dsea` gáa'a fí~ ñíff~,

lín'n laco' e iñí'^ e cuø' Tiquí^ii' Fidiée` do e laco'
liseeng` dsea` cøøng` cóo'r~ lata~.

³⁴ Joba' i dsea` do camír' Jesús lala jo cajíñ'^:
—Fí'i, cuóø'~ jnea'^ contøøng~ e iñí'^ jo.

³⁵ Joba' casí^~ Jesús jaléng~ i dsea` do jo cajíñ'^:
—Jneab~ dsea` líin'n e iñí'^ e cuø' e seeng` dsea`
lata~; jogui i dsea` i já^~ líing` júu^ quié~ e jogui
nicajáng~ yaaiñ~ fí' jaguóo'o, joba' jo' tóo` jmií~
fa' niguiá'gui jmií'aaíñ~ o'gui jmijmíiñ~. ³⁶ Jogui
lí^~ laco' jíi^~ e nicafíi^~ 'ná', nañí' fa' nicañíim'ba'
jnea~, dsu' ja' já^~ líim'bí' jnea~. ³⁷ Jo jaléng~ dsea`
i nicacuøng` Fidiée` jnea~, joba' jaléng~ dsea` fí
ím'bre jnea~; jogui jaléng~ i dsea` í ni'ím'baare
cajo. ³⁸ Co' jnea~ ja' cagá~a fí' ñíffí~ e cagajmée'e
lajíi^~ e iin~n 'ñíá'a, co' cagá~a e lí^~ laco' cagajmée'e
lajíi^~ e iing~ Tiquié^e e njmee~baa, co' íb` dsea` i
casíing` jnea~ fí' jmigüí~ la. ³⁹ Jo i dsea` i casíing`
jnea~ fí' jmigüí~ la iiñ~ e ja' ni'íng~ jíi^~ camíng~ i
dsea` i nicacuøiñ~ jnea~ do, co' lí^~ lí' iiñ~ e njmee~e
e njíi'tur mi~ tí' lí~ jo. ⁴⁰ Co' lajíi^~ e iing~ Tiquié^e
Fidiée` e jaléng~ dsea` i jáng~ yaang~ fí' jaguóo'o
jogui já^~ líin` júu^ quié~e, jnea~ dsea` líin'n Jóo'
Fidiée`, joba' iing~ Fidiée` 'ñia'r~ e jaléng~ i dsea`
í niñíim'bre e niliseeiñ~ cøøng` cóo'r~ lata~; jogui
jnea~ njmee~e e njíi'tur mi~ tí' lí~ nití~ í' lajo.

⁴¹ Jo mi~ tí' lí~ canúu~ i dsea` Israel do e júu^ quiá^~
Jesús do, joba' canaaiñ~ éeiñ~ dsea` do lajee` la'ó~
yaaiñ~, co' dsea` do fé'r~ e í'bre dsea` líiñ~ e iñí'^~ e
cajgó~ fí' ñíffí~. ⁴² Joba' canaaiñ~ sí~ rúiñ~ lala:

—Jo ¿su o' i Jesús labi i líing` i jóo' Sé` do? Co'
jneaa~aa' cuúim'baa' i~ niquiá'r~ jogui i~ tiquiá'r~, jo
ja' ne~naa' jiali~ fé'r~ e jáar~ fí' ñíffí~.

43 Jo mi~ canúu~ Jesús e júu^ jo, joba' casíi~-reiñ~ do lala:

—Túu'na' e éeng'na' jnea~. **44** Jo fii~-i 'ná~ e jii~ jaang` dsea` cuóøng` lí~ jáng` 'ñia'r` fi` jaguoo`o fíng song Tiquí`ii` Fidiée` i casíing` jnea~ fi` jmigüi` la ja` nijajéeng` i dsea` í fi` quinii~; jogui jneab~ dsea` nijmée~e e nijí`tu jaléng` i dsea` í mi~ tí` li~ jo. **45** Jo lalab fé` fi` ni~ ji` quiá~- Fidiée` e cajme` i dsea` i café` cuaiñ~ quiá'r` malii~gui eáang` ie` lami~ cajíñ~- lala: "Fidiéeb` dsea` ni'é'r` lajaang` lajaang` dsea`." Joba` jaléng` dsea` i ninú~ júu~ quiá~- Tiquí`ii` do jogui nilitiiñ` guiú~ quiá~- dsea` do, joba` cõo~ jneab~ nijatáaiñ~ jóng.

46 'Jo dsu' ofa' fá`a e seeng` dsea` i nicangáng` Tiquí`ii`, co`lajíi~ jnea~bing` i nicangáng` dsea` do, jo íb` dsea` i casíing` jnea~ fi` jmigüi` la. **47** Jo e laba` jmitaa` óo'na' e jaléng` dsea` i já` líng` júu~ quié~e, joba` cõøng` liseeiñ` cõo~ Fidiée` lata~.

48 'Jo dseáng` jneab~ líin'n e iñí~ e cuø` e seeng` dsea` lata~. **49** Jo jaléng` líi~ yáu~ quíi~ 'ná~ cagó`bre e iñí~ e sii` maná do ie` lami~ cangir` fi` ni~ guóo~ uó~ quié~ do, jo dsu` nañi` fa` cagó'r` e jo co` cajúm`bre mi~ catí` í` quiá'r` ; **50** jo dsu` jnea~gui fá`a quiá~- e iñí~ e jáa` fi` ñiffi~ do, co` ii` dsea` i ni'íng` e nidó~- e jo, joba` ja` tóo` jmíi~ fa` nijúuiñ~.

51 Jogui co` jneab~ dsea` líin'n e iñí~ e nicajá~ fi` ñiffi~ e laco` cuø` e seeng` dsea` lata~, joba` doñí` ii` dsea` i ni'íng` e nidó~- e iñí~ jo, joba` dseáng` lata~ niliseeiñ` cõøng` cõo~ Fidiée`. Jo e iñí~ jo líi` ngúu` táam`baa, co` e joba` nijáa~a e laco` cõøng` niliseeng` dsea` cõo~ Fidiée` lata~.

52 Jo mi~ tí` li~ canúu~ i dsea` Israel do e júu^ jo,

joba' canaaiñ` tíng' júu^ quiá'r- lajee^ la'ó' yaaiñ~
uii^ quiá'-' Jesús, jo jmíng'-' rúiñ' lala:

—Jo ḡjial cuøøng` e i dseaññ' na nicuør- ngúu'
táaiñ` e lafa' niquiee~naa'?

53 Joba' cañíi`tu Jesús quiá'-' i dsea` do jo
cas'-'reiñ':

—Dseáng'-' e laba' jmítaa^ óo'na', e song 'nú' ja'
ni'íng'-'na' jnea~ laco'gui mi^ jmítaang^ yaang~na'
guiú^ coo^-' e iñí^ do, o'gui ni'u'^na' jmí'øøn^-, jnea~
dsea` cagá^-'a fí^ ñiff'-' e líin'n jaang` dsea` jmigüi^,
joba' ja` quíi^ jmíi^ jóng e nilí'na' e niliseeng'na'
cøøng coo^-' Fidiée^ lata~. **54** Co' i dsea` i íng' jnea~
lí^ laco'gui mi^ jmítaang^ yaaiñ^ guiú^ jogui ír'
jmí'øøn^-, joba' dsea` ib^ i niñíng' e niliseeiñ` cøøng'
coo^-' Fidiée^ lata~; jogui jneab~ njmee^ e e níj'i^tu
jaléng' í mi^ nití^ í^ lajo. **55** Dsucó^ mi^ íng' dsea`
jnea~, lí^ coo^ e gø^ dsea` e laniing^ íng^ ta^ quiá'r^-,
jogui e jmí'øøn^ do, lí^ coo^ e í^ dsea` e laniim^ cajo.
56 Co' i dsea` i íng' jnea~ lí^ laco'gui mi^ jmítaang^
yaang^ dsea` guiú^ jogui i^ jmí'øøn^ do, joba' cøøm^
niliseeiñ` coo^-' jnea~, jogui lajobi jnea~ cajo cøøm^
niliseen^ coo^-' ír'.

57 'Jø Tiquí^ii' Fidiée^ i casíing` jnea~ fí^ jmigüi^ la
contøøm^ seeiñ^, jogui la'eáang' íba' seeng` jnea~
cajo; jogui lajobi jaléng' i dsea` i íng' jnea~ laco'gui
mi^ jmítaang^ yaaiñ^ guiú^, dseáng'-' contøøm^
niliseeiñ` la'eáang' coo^-' jnea~. **58** Jo fá'a e júu^ na
cuaiñ^ quiá'-' e iñí^ e cajgó^ fí^ ñiff', co^ e iñí^ la
ja` lí^ laco^ e iñí^ e sii^ maná do e cagó^ 'líi^ yúa^~
quií^na' lajee^ cangir' fí^ ni^ guóo^-' uó^ quiú^, co^
nañí^ fa' cagó^bre e jo, jo dsu^ cajúm^bre mi^ catí^
í^ quiá'r^-; dsu^ jaléng' i dsea` i íng' jnea~ laco'gui

mi~ jmitaang~ yaaiñ~ guiá~ cóo!~ e iñí!~ do, joba'
dseáng!~ latab~ niliseeiñ` cøøng` cóo!~ Fidiée`.

⁵⁹ Jo lanab jíi!~ líi' júu^ quiá!~ Jesús e ca'e'r' jaléng!
dsea` i caseáng!~ e fí' sináu^ guá!~ quiá!~ dsea` Israel
e si' fí' Capernaum.

Seem` dsea` i ja` íng` júu^ quiá!~ Dsea` Jmáang`

⁶⁰ Joba' mi~ tí' lí~ canúu~ i dsea` do lajíi!~ e cajíng!
Jesús do, i fíim` jaléng! i dsea` do i lamí~ ngí' cóo'r~
do cajíñ!~ lala:

—Dsíng!~ huíng' e ni'íng!~ naa' lajíi!~ e júu^ e fé'r'
na, jo ja` lí!~ dsí`naa' e seeng` dsea` i já!~ nilíng` lajíi!~
júu^ quiá'r~.

⁶¹ Jo co' niñib' Jesús lajíi!~ e ée' i dsea` do quiá'r~,
joba' cajming'r~ dsea` do lala:

—¿Su 'ní!~ máam' 'ná!~ e júu^ quié~ e la? ⁶² ¿E~ ni'lí!
áá'na' fíng song nimáang~na' jnea~ e niníng`^túu
fí' lí~ lamí~ guiin~n fí' níff~, jnea~ dsea` cagá~a fí'
jo e líin'n jaang` dsea` jmigüí? ⁶³ Jo e Jmiguí
quiá!~ Fidiéeb' e cuø' e seeng` dsea` lata~, jo dsu' ja`
quií!~ dsea` jmigüí jmíi~ fa' e njmér~ e niliseeng`
dsea` lata~; jogui jalé!~ júu^ e nicafíi~i 'ná!~ na líi'
la'eáang` cóo!~ Jmiguí quiá!~ Fidiée~, jogui cajo cuø'
e liseeng` dsea` lata~. ⁶⁴ Jo dsu' seem` 'ná!~ i ja` mi'
ca'ím'bí júu^ quié~ latí' lana.

Jo cajíng!~ Jesús lajo co' ní'bre guiá~ latí' mi'
uiing~ i~ jaléng!~ i dsea` do i dseáng!~ ja` ni'íng!~ ír,
jogui i~ i njáang!~ ír` fí' jaguo` jaléng!~ dsea` cøøng!~ e
quiá!~ e njúuuiñ~.

⁶⁵ Jogui labal cajíng!~guír:

—Jo uíi!~ e lajob líi', joba' nicafíi~i 'ná!~ e jíi!~ jaang`
dsea` cuøøng` lí' jáng!~ 'ñia'r' fí' jaguo'o fíng song ja`
njajéeng` Tiquí'ii' Fidiée` ír` fí' quinii~.

66 Jo latí' ie~ job, i fíim' dsea` i lami~ ngí' cóo'~ Jesúscatiúum`bre dsea` do, jo caquium`bre e ngír' cóo'~ dsea` do. **67** Jo co' calilíb'~ Jesúsc e jo, joba' cajming'~ r~ i dsea` guitúung` quiá'r~ do jo cajíñ'~:

—Jo ¿su la quié' 'náb' iing~na' nijmi'naang` yaang~na' quié' e cajo?

68 Joba' cañíi` Tá` Simón quiá'~ Jesúsc ocajíñ'~:

—Fí`naa', dseáng'~ ja` í dsí`baa' e nidsitáang`naa' cóo'~ dsea` jíeng', co' jíi'~ 'náb' dsea` cuø' júu` quiá'~ jial seeng` dsea` cøøng` cóo'~ Fidiée` lata~. **69** Joba' jnea'~, nícajáang` yee~naa' fí` jaguóo', co' dseáng'~ nitab~ dsí`naa' e 'náb' lin' dsea` i casíng Fidiée` fí` jmiigüi` la e lin' dsea` güeang` quiá'r~.

70 Joba' lalab cañíi` Jesúsc quiá'~ i dsea` quiá'r~ do:

—Jneab` dsea` nícaguíin`~ n 'ná' e nilíng`na' dsea` guitúung` quié' e, jo dsu' jee~ 'náb' quiujeáang` jaang` i nilíng` dsea` quiá'~ fii` i 'ling'~.

71 Jo mi~ cajíng'~ Jesúsc lajo, café'r` dsu' e éeiñ` i Judas i líng` joo` Simón Iscariote, jo ja` e líi` e i Judas do quíim'~bir jee~ i dsea` guitúung` do, dsu' dsea` fíbing` i nijáng` Jesúsc fí` quini` dsea` cøøng'~ e quiá'~ e nijúuiñ`.

7

Jí`gui jaléng` rúng` Jesúsc ja` já'~ lñiñ` júu` quiá'~ dsea` do

1 Jo mi~ cang`gui lajo, dob ngí` Jesúsc fí` jalé`~ fí` e téé`~ lí`~ se` Galilea e jmóor` lajíi`~ ta`~ sinú'r~. Jo ie~ jo ja` iiñ` dsér` fí` lí`~ se` Judea, co' jaléng` dsea` góor` dsea` Israel i teáang` nifi` i seeng` fí` jo 'náiñ` dsea` do e iiñ` nijngám`~ breiñ!. **2** Dsu' ie~ jo nijaquiéeng` jmiñ` quiá'~ dsea` Israel e qui`~ tñiñ` jmo'r` 'náu'

má'^ 'ma~ e laco' jmiguiéng' dsíir' jial mí~ cangir' fí~ ni~ guóo'~ uó~ quiú~ malii~gui eáang', ³ joba' lalab cajíng' jaléng' i rúng' Jesús do jo casí'~ reiñ':

—Ja` guiing` já'^ fí~ la, jo fí~ li~ se' Judeab guó'^, jo lajoba' jaléng' dsea` i tí~ dsíi' núu` júu^ quíi'~ i seeng` fí~ jo níjóor' jaléng' e quíi'~ jmiíi'~ jmoo'. ⁴ Co' mí~ jaang` dsea` iiñ~ e nilicuíi`gui dsea` quiá'r~, joba' fí~ li~ jóø~ dseab'~ né~ jmér' jaléng' e jmóor' do. Jo co'~ 'ná` jmoo' jaléng' e dsigá` dsíi' dsea`, joba' fí~ quini` dsea` fíim'~ 'né~ jmé'^ jaléng' e jo.

⁵ Jo fé'r' lajo co'~ jí`gui jaléng' i rúng' Jesús do ja` já'^ líiñ` júu^ quiá'~ dsea` do. ⁶ Jo lalab cañíi` Jesús quiá'~ i rúiñ' do jo cajíñ':

—Ja`gui mí~ catí~ í~ quié~ e e níjmijnéeng` 'níá'~ a fí~ quini` fíing` dsea`, jo dsu' quíi'~ 'ná'~ doñí~ ee` jmiíb` cuóøng` lí~ güiliing` na' jié~ fí~ li~ iing`na'. ⁷ Jo fíi~ 'ná'~ e ja` ee` uiing` sea` quiá'~ jaléng' dsea` jiéng` e nilf` 'ní'~ níñ~ 'ná', jogui dsu' jnea~gui contøøm` 'ní'~ níning` dsea`, co'~ jnea~ jmoo'o e liñí` dsea` røø` uii~ quiá'~ jaléng' e ga` e jmóor'. ⁸ Joba' fíi~ 'ná'~ e cuóøm` lí~ güiliing` na' e jmiíi'~ jo, jo dsu' ja` li~ nii` jnea~ lajminá~, co'~ nabi ja` mí~ catí~ í~ quié~ e e níjmee~e lajo.

⁹ Jo lanab casí'~ Jesús i rúiñ' do, jo dob cajer' fí~ li~ se' Galilea, jo i rúiñ' do cangolíim`bre fí~ li~ tí~ jmiíi'~.

Mí~ cangotíng'~ Jesús jmiíi'~ quiá'~ 'ná'~ 'má'^ 'ma~ fí~ Jerusalén

¹⁰ Jo mí~ cangí~ e cangolíng` i rúng' Jesús do fí~ li~ catí~ jmiíi'~, joguiba' cangó~ Jesús fí~ jo, jo ja` fíing` dsea` i ngolíng` cóo'r~, co'~ ja` iiñ~ dsér` fí~ jo jee` dsea` fíing`. ¹¹ Jo lajee` tí~ e jmiíi'~ do, jaléng` dsea`

quié' nifí' quiá'-' dsea` Israel ngir' ta~ 'náng' Jesúś,
jo s̄iiñ` lajee` la'ó' yaaiñ` jo fé'r` lala:

—¿Jie~ fí' iuung~ i dseañu" do?

¹² Jo eáam' s̄iing` jaléng" i dsea` Israel i siseáng'
do cuaiñ~ quiá'-' jalé" e jmoo` Jesúś. Jo jee~ do
quiéeng i liing~ dsea` i fé" lala: "Jaang` dseañu" i
guiúm` liin" do"; jogui jee~ dobi quiéeng` dsea` i fé"
cajo: "I dseañu" i ja` dseeng` éer`, jogui lico' ngir' ta~
jmigóong` jaléng" dseab`."

¹³ Jo jee~ jaléng" i dsea` do jíi" jaaiñ` teá` dsíir'
nifé'r` uii~ quiá'-' Jesúś, co' 'gó'bre fíng ee` cajmée`
i dsea` Israel i quié' nifí' do quiá'r` song canúur'
jalé" e s̄iiñ` do.

¹⁴ Jo ningóo` guiáam' e jmii~ do mi~ caguié` Jesúś
fí' dsíir` sináu` guá'-' fé' quiá'-' dsea` góor` dsea` Israel
e si' fí' Jerusalén, jo mifíng` canaaíñ` e"bre dsea`
mi~ caguiér` fí' jo. ¹⁵ Jo eáam` dsigá` dsíir` i dsea` quié'
nifí' quiá'-' dsea` Israel do e núur` jalé" júu` 'goo` e
guia` dsea` do, jo lalab s̄iiñ` lajee` yaaiñ` jo fé'r`:

—¿Jial jmoo` i dseañu" na e t̄iiñ` ngáiñ` júu` quiá'-'
Fidiée` , jo ja` ne`ee` fa` jié` lí` nícajmitíiñ`?

¹⁶ Joba` lalab cañíí` Jesúś quiá'-' i dsea` do:

—O' dseáng' júu` quié` e lajíi" e ée` e 'ná` la, co'
e júu` la jáa` quiá'-' i dsea` i casíng` jnea` fí' jmigüí`
lab. ¹⁷ Jo doñí` ii` dsea` i guia` dsíir` e nijmitir` laco` la
iing` Fidiée` , joba` dsea` íbing` i niñí` su jáa` quiá'-'
Fidiée` jalé` e ee` do osi lí` fá` a e la t̄iin` 'ñiá` baa
é. ¹⁸ Dsucó` i dsea` i fé` la t̄iing` 'ñiá` jmooor` lajo e lí`
laco` nijmiféng` dsea` íbre; jo dsu` i dsea` i jmi` úung`
e nijmiféiñ` i dsea` i casíi` quiá'r` do, joba` i dsea` í
jmang` júu` jáb` quiér` , jo jíi` jaang` ja` ii` cuóong`
lí` cuó`- dsee` ír` , co` ja` dsee` sea` quiá'r` .

19 Jo cajíng'~gui Jesús:

—Jo e já~ e Moi~bing' cacuø' 'ná~ e júu~ quiø~ ta~ quiá~ Fidiée~ do, jo dsu' jíi~ jaang~ 'ná~ ja` jmití~na' e júu~ jo. Jo ¿jialí~ e iing~na' njngáng~na' jnea~?

20 Jo mi~ canúu~ i dsea` do lajo, joba' cañíir' quiá~ Jesúus jo cajíñ~:

—íl 'lim'~ jée~ quíi~ 'ná~! Co' jnea~ ja` í dsí~naa' fa' e njngáng~naa' 'ná~.

21 Joba' cañíítu Jesúus quiá~ i dsea` do jo casí~reiní~:

—Mi' 'noo` dsigá`bi áa' 'ná~ cój~ lajíi~ e cajmé~ e do 'ñia' ie~ jmii~ e jmi'íng'naa', jneaa~aa' dsea` líi~ dsea` Israel. **22** Jo ie~ malíi~gui do Moi~ caquiø~r' ta~ e nitó~ cój~ e li~ fí~ ngúu~ táang` lajíi~ yuu~ siñuu~ lí~ laco' qui~ tíng`naa', jo dsu' e jo o' jíi~ quiá~ Moi~ jáa', co' jáa' tí~ quiá~ 'líi~ yuu~ quíi~ba'; jogui 'ná~ tóo~ba' e li~ do fí~ ngúu~ táang` jiuung~ siñuu~ quíi~na' mi~ catí~ quiá~r~ lajo, jo ja` e lí~ quií~na' nañí~ fa' 'ñia' ie~ jmii~ e jmi'íng'naa'. **23** Jogui song 'ná~ tóo~na' e li~ do quiá~ jiuung~ siñuu~ quií~na' dseáng~ 'ñia' ie~ mi~ jmii~ e jmi'íng' jneaa~aa', dsea` Israel, co' dseáng~ ie~ jmii~ jo catí~ í~ e ni-jmé~na', jo jmoo~na' lajo e lí~ laco' njmití~na' e júu~ quiø~ ta~ quiá~ Moi~, joba' lana ja` e uiing~ sea` quií~na' e jmiguíng` yaang~na' cój~ jnea~ uíi~ e cajmí~leáan~n i dseañu~ do 'ñia' ie~ jmii~ e jmi'íng'naa'. **24** Joba' fíi~ i 'ná~!, ja` cuó~na' dsee~ jaang` dsea` quiá~ lajíi~ e í~ óo~na' e jmóor', co' 'né~jang~ jmitá~ óo~na' dseáng~ røøb` su dseeng` qsi ja` dseeng` é lajíi~ e jmoo` i dsea` í~, jo lajoguiba' cuóøng` e ni'í~na' í~ røø`.

Mi~ cajíng~ Jesúus jie~ fí~ dseáng~ lí~ jáar'

25 Jo mi~ canúu~ i liing~ dsea` i neáang' fí Jerusalén do júu^ quiá'~ Jesús, joba' canaaíñ` jmíngi~ rúiñ' jo jíñ'~:

—Jo ḡsu o' i dseañu~ nabí i ngí~ dsea` 'náiñ' e quiá'~ nijngáng~ neiñ'? **26** Jo jíi~ jaang` dsea` ja` i jnífing` quiá'r~, co' dob siñ~ guiar` júu^ quiá'~ Fidiée` jee~ dsea`. Jo jangám~ í dsíi` jaléng~ dsea` i quié` nifi` qui~ii' e dseáng~ já~ba' e dsea` dob i Dsea` Jmáang~ i sijeeng~naa` i nicá` nifi` qui~ii'. **27** Jo jneaa~guíñ` ne~baa` røø` jie~ fí~ li~ jáa` i dseañu~ na, jo dsu~ mi~ nití~ í` e nijáa` i dsea` i sijeeng~naa` do, jíi~ jaang` dsea` ñir` jie~ fí~ li~ nijáa` dsea` do.

28 Jo mi~ tí~ li~ canúu~ Jesús lajíi~ e síng` i dsea` do lajee` e iuuiñ~ e'r` dsea` fí~ sinúu~ guá~ fé~ e si` fí Jerusalén, joba` cañíir` teá` jo cajíñ'~:

—E já~ e nicuím`ba` jnea~, jogui niñí~bi` jie~ fí~ li~ gáa'a. Jo dsu~ jnea` ja` cagá~a fí~ la e la ñii~ 'ñiá~a, co` cagá~baa dsu~ júu~ e siñá~u~ quiá`~ i lajang~ do e jíi~ 'ná~ ja` cuíng`na` í. **29** Jo dsu~ jnea` cuiím`baare guíá~, co` cuaiñ~ quiá~bre e cagá~a fí~ jmigüí~ la, jogui dsea` íbing` i casíng` jnea` cajo.

30 Jo mi~ canúu~ jaléng~ i dsea` Israel do júu^ quiá'~ Jesús, joba` lamí~ iiñ~ nisám`bre dsea` do, jo dsu~ ja` calí`r~ fa` cajmér` lajo, co` ja` mi` catí` í` quiá'~ dsea` do fa` e nidsingíiñ~ lajo. **31** Jo lajee` jaléng~ i dsea` i teáang~ núu` júu^ quiá'~ Jesús do, fíim` i dsea` í já~ calíiñ~ júu^ quiá'~ dsea` do ie~ jo, jo lalab siiñ`:

—Mi~ nigüéeng~ i Dsea` Jmáang~ i sijeeng~naa` i nicá` nifi` qui~ii', ja` lí~ dsí~naa` e nijmér` jmigui`gui`jalé` e li~ e quí`r~ jmíi` laco`gui`la jmóo` i dseañu~ la lana.

Mi~ cajmée` dsea` quijí~ jial nisáiñ' Jesús

³² Jo mi~ canúu~ dsea` Israel i líng` dsea` fariseo lajíi~ e síng` dsea` uii~ quiá!- Jesús, joba` jaléng` i dsea` i cóo!~gui jaléng` fí~ quiá!- jmídsea` casíiñ` jaang` gáang` ii!~ quiá!- guá!- e lacó! nidsiséiñ` Jesús e fí~ lí~ iuung` dsea` do. ³³ Jo co` niñib` Jesús e~ i dsíi` i dsea` do, joba` cajíñ` casír` jaléng` i dsea` teáang` do ie~ jo:

—Ja` huóø~ eáang` nitaang` jnea~ cóo!~ 'ná! fí~ la, jo mi~ ningf` jo, niním`túu cóo!~ i casíing` jnea~ e cagá~a fí~ jmigüi` la. ³⁴ Jo ie~ jo, fíim` 'ná! ni'nang`na` jnea~ jo dsa` jo` niguiéng`na` jnea~, co` ja` qui!- jmíi~ e nigüiliing`na` fí~ lí~ ninín`n.

³⁵ Jo mi~ canúu~ i dsea` i quie` nifí` quiá!- dsea` Israel e jo, jo ladsiff` lanab canaaín` e jmíng`- rúiñ` lala jo fé'r`:

—¿ie~ fí~ lí~ nidséng` i dseañu` na e jo` qui!- jmíi` fa` e niguiéng`naa're? Jo jangám` song nidsér` fí~ guóo!~ uó~ lí~ huíi~ fí~ lí~ neáang` jaléng` dsea` góo`naa` dsea` Israel e nidsi'ée'r` jaléng` dsea` i ja` líng` dsea` góo`naa` i neáang` fí~ jo. ³⁶ Jo ¿e` guóng` mi~ fé` i dseañu` na e ni'náng` dsea` ír` jo dsa` ja` ii` niguié` quiá'r`, jogui` e ja` cuóøng` ii` nidsilíng` fí~ lí~ niguiéiñ` do?

Jo lanab casíng` i dsea` quie` nifí` quiá!- dsea` Israel do ie~ jo.

Jial líi` mi~ íng` dsea` Jmiguí` quiá!- Fidié`

³⁷ Jo 'ñia` ie~ ngóo` cadseóng` jmíi~ e jmoo` dsea` Israel ie~ jo, jo dseáng`- ie~ jmíi` job e i` dsíi` e niing`gui lajee` ejmíi` e jmoo`do. Jo ie~ job casíng` 'ñia` Jesús fí~ quini` jaléng` dsea` jo café'r` teá` jo cajíñ`:

—Song ii` ná` lí`na' e jmijmíing`na', joba' ñilíing`na' fí` lí` sín`n la, jo nilí`ba' jmí` e u`na'.
38 Jo lí` laco`gui la fé` Fidiée` fí` ni` ji` quiá`- li` fé`r` lala: “Jo mi` já`- lí`ng` dsea` júu` quié`e, jo e jo lí` lafa' ninlíng` jmí` fí` dsíir'; jo e jo cuø' e liseeiñ` cøøng` cõo`- Fidiée` lata~”

39 Jo cajíng`- Jesús lana uíi` quiá`- Jmiguí` quiá`- Fidiée` e ni`líng` jaléng` dsea` i nijá`- líng` júu` quiá`r`. Jo dsu' e Jmiguí` do ja` mí` cagüeá` jee` ír', co` ja` mí` casám`bi Jesús e nidséiñ` fí` lí` cajár` fí` ñiffí` e ni`uíng`-túr dsea` laniing`.

Mi` ca`naang`jaléng`dsea`quiá`-rúiñ`uii`Jesús

40 Jo mi` canúu` i dsea` do júu` quiá`- Jesús, jo i líng` i dsea` i canaaïñ` sñiñ` lala:

—Dseáng`- i dseañu` lab i sijeeng`naa` i nisíng` Fidiée` i nifé` cuaiñ` quiá`r`.

41 Jogui i líng`gui i dsea` do fé`r`:

—I lab Dsea` Jmáang` i sijeeng`naa` do i nicá` nifi` qui`-ii`!

Jo dsu` i líng`guiiñ` do fé`r`:

—U~, o' Dsea` Jmáang` i na, co` ja` cuóøng` e dsea` i nijáar` e líiñ` jaang` dsea` i seeng` fí` lí` se` Galilea. 42 Co` lalab fé` Fidiée` fí` ni` ji` quiá`r` e dseáng`- 'néb` e Dsea` Jmáang` líiñ` dsea` siyu` dseata` Daví`^, jogui 'né` e niníiñ` fí` Belén e fí` lí` calf`- góo` dseata` Daví`^.

43 Jo lajøb jaléng` i dsea` do ca`naam`bre quiá`- rúiñ` uíi`- Jesús. 44 Jo lajee` i dsea` i seem`biñ` do i lamí` iing` nitóø` Jesús e nijníiñ` dsea` do, jo dsu` ja` calf`r` fa` cajméer` lajo.

Jaléng⁴⁵ dsea` i quie⁴⁶ nifi⁴⁷ quiá⁴⁸ dsea` Israel ja` íñ⁴⁹ Jesú^s

45 Jo mi[~] caguiliíng⁵⁰ tu i íñ⁵¹ quiá⁴⁸ guá⁵² i casíing⁵³ dsea` Israel i líng⁵⁴ dsea` fariseo do i lami[~] si^{íñ}⁵⁵ nisáng⁵⁶ Jesú^s do, jo i dsea` fariseo do coliíng⁵⁷ cóo⁵⁸ jaléng⁵⁹ fii[~] jmidsea` cajming⁵⁹ r[~] dsea` do jo cajíñ⁶⁰: —¿Jiali⁶¹ ja` catee⁶² na're?

46 **Joba'** cañíí⁶³ i íñ⁶⁴ do quiáíñ⁶⁵ do lala:

—Jíí⁶⁶ jaang⁶⁷ dsea` ja` mi[~] calicuíng⁶⁸ naa⁶⁹ i fé⁷⁰ jlo⁷¹ laco⁷² fé⁷³ i dsea` do.

47 **Joba'** lalab cañíí⁶³ i dsea` Israel i líng⁵⁴ dsea` fariseo do quiá⁴⁸ i íñ⁵¹ do:

—Jo ¿su la quie⁴⁶ 'núb⁷⁴ cajo nicaligóng⁷⁵ na⁷⁶ júu⁷⁷ quiá'r⁷⁸? 48 Co' jíí⁶⁶ jaang⁶⁷ dsea` quie⁴⁶ nifi⁴⁷ qui⁷⁹ ii⁸⁰ o'gui dsea` Israel i líng⁵⁴ dsea` fariseo caguianga⁸¹ gui fa' já⁸² nicalíñ⁷⁵ júu⁷⁷ quiá⁴⁸ i dsea` do. 49 Jo dsh⁸³ i dsea` i la 'ná⁸⁴ i ja` cuíí⁸⁵ júu⁷⁷ quiá⁴⁸ ta⁸⁶ quiá⁴⁸ dsea` Israel, fí[~] li[~] 'lib⁸⁷ catíing⁸⁸ na⁸⁹ quiá⁴⁸ Fidiée⁹⁰.

50 Jo mi[~] canúu⁹¹ i Nicodemo do, jaang⁶⁷ dsea` Israel i líng⁵⁴ dsea` fariseo i cangó⁹² cango'ee⁹³ Jesú^s coo⁹⁴ née⁹⁵, joba' dsea` i lalab cañíí⁶³ quiá⁴⁸ dsea` do:

51 —Líí⁸⁰ laco⁹⁶ gui la fé⁷⁰ fí[~] ni[~] ji[~] quiá⁴⁸ júu⁷⁷ quiá⁴⁸ ta⁸⁶ qui⁷⁹ ii⁸⁰, e ja` cuóong⁹⁷ nicuóø⁹⁸ naa⁶⁹ dsee[~] jaang⁶⁷ dsea` e jíí⁶⁶ ja` mi[~] cane[~] ee[~] røø[~] jalé⁸² e jmóor[~] do, su guíá⁹⁹ osi ja` dseeng[~] é.

52 **Joba'** lalab cañíí⁶³ i dsea` do quiá⁴⁸ Nicodemo:
—Jo ¿su dsea` Galileab líng⁵⁴ 'ná[~] cajo? Jo jminá[~] jmitíng⁵⁰ júu⁷⁷ quiá⁴⁸ Fidiée⁹⁰, jo lajoba' niliñí¹⁰⁰ e jíí⁶⁶ jaang⁶⁷ dsea` i fé⁷⁰ cuaiñ¹⁰¹ quiá⁴⁸ Fidiée⁹⁰ ja` mi[~] cajáar¹⁰² fí[~] li[~] se[~] Galilea.

53 Jo mi[~] cangí¹⁰³ jo, lajaléng¹⁰⁴ i dsea` do caquiíñ¹⁰⁵ cangoliíñ¹⁰⁶ fí[~] quiá'r⁷⁸.

8

Jaang` dseam̄ i catáng` i iuung` ta~ 'léé'

¹ Jo mi~ cangí e cangolíng` jaléng` i dsea` do, ca'ib` Jesús fí e cangór` fí coo` yú^ mó` e sii` Olivos. ² Jo mi~ cajneá` e jmíi` coo`gui do, joba` caquim`-túr fí guá`- fé` e si` fí Jerusalén, jo mi~ caguiéiñ` fí jo, fíim` dsea` i cangoquiéeng` fí li` siñ`, joba` caguár lana jo mifíng` canaaiñ` e`bre i dsea` do júu` quiá` Fidiéé`.

³ Jo lajee` e guiing` Jesús e e'r` i dsea` do, caguilíng` coo` tú` míng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo colíng` cóo`- tifa` quiá`- júu` quiá` ta~ quiá`- dsea` Israel, jo jéeiñ` jaang` dseam̄ i nínicatóøiñ` i iuung` ta~ 'léé' cóo`- jaang` dseañu` i o' quiá'r`. Jo mi~ caguilíñ` fí jo, dob casíñ` i dseam̄ do jee` i dsea` i teáang` do ie` jo, ⁴ jo lalab casír` Jesús:

—Tifa`, i dseam̄ la nícatóøng`naa're lajee` e guiáang` iuuiñ` ta~ 'léé' cóo`- jaang` dseañu` i o' quiá'r`. ⁵ Jo fí ni` júu` quiá` ta~ e cajme` Moi` fé` e jaléng` i dseam̄ i jmóo` lajo` né` níquiúng` dsea` ír` cuub` cartí` níjúuiñ`. Jogui 'ná, ¿jial fó`?

⁶ Jo cajíng` i dsea` do lana e lí` laco` 'nó'r` jial niguié'r` e nícuó'r` Jesús dsee` fí quini` dseata~. Jo dsu` Jesús dsiff` mi~ canúur` e jo lico` catúum`bre, jo mifíng` canaaiñ` jmo'r` fí jee` 'lee` cóo`- niguóor`. ⁷ Jo co` ja` quiung` i dsea` do e jmíng`-bir Jesús cuaiñ` quiá`- e jo, joba` casíng`tu` 'ñia` dsea` do jo cajíñ` casír` i dsea` do:

—Doñí' jj` 'ná` e lí` áa'na` e ja` ee` dsee` røøng`na` jj`- coo`, joba` teáang`na` i dseam̄ na la'uii` cuu`.

8 Jo mi~ cangf e cajíñ'~ lajo, caléb'tu catúuiñ' fi' ni~ uó~, jo canaaïñ` jmo' turjee~ 'lee` cõo`~ niguóor`.
9 Jo dsifí mi~ canúu~ i dsea` do lajíi~ e cajíng'~ Jesús, dsifí lanab canaaïñ` dsilíñ` tá~ jáiñ~, jo la'ui~ canaang` ngolíng` jaléng` i niyáu~ gui, jo cõong`gui lajo cangolíng` jaléng` i le'eáang`gui, jo lajob cajmér` car` cató` uøøiñ` lajíiñ`. Jo coob` mi~ calilí~ Jesús e 'ñia'bre catúung`guir cõo`~ i dseamf do, **10** joba' casíng`tu 'ñia'r, jo mifíng` cajming'~ r~ i dseamf do jo cajíñ'~:

—Jie~ ffí ningotáang'~ i dsea` ilami~ 'nñíng` 'nu` do?
 Jo ñsu jíi~ jaaiñ` ja` ee` cajmeáiñ` 'nu`?

11 Joba' cañíi` i dseamf do quiá'~ Jesús jo cajíñ'~:
 —U~, jíi~ jaaiñ` ja` ee` cajmeáiñ` jnea~, Fí'i.
 Joba' cañíi`tu Jesús quiá'~ i dseamf do jo cajíñ'~:
 —O'gui jnea~ ee` njimeáan'~ n 'nu` cajo, jo lana guóng` fi' quíi~, jo jo` güibeáang`gui uø` dsee~ melé~.

Jesús líiñ' e ji` e jneá` jee` dsea` jmigüí`

12 Jo mi~ cangf jo, cangób`tu Jesús fi' li~ siseáng`~ dsea`, jo lalab casí'r~ jaléng` dsea` do:

—Jnea~ líin'n e ji` e jneá` jee` dsea` jmigüí`; joba' jaléng` dsea` i ngí` coliing` cõo`~ jnea~, niliseab` e ji` do quiá'r` co` e joba' e cuø` e seeng` dsea` lata~, jogui cajo jo` tóo` jmíi~ fa` niliseeng`guir fi' li~ nuu` só`.

13 Jo mi~ canúu~ dsea` Israel i líing` dsea` fariseo e júu` jo, joba' lalab cañíir` quiá'~ Jesús:

—'Nu` licó` fó` jíi~ ui~ quiá'~ jalé` e guiá`~ e jmoo`~ uó`ba!, joba' jalé` e fó` do ja` e quíing` jíi~ cõo`.

14 Joba' cañíi` Jesús quiáiñ'~ do jo cajíñ'~:

—Quiim' jalé¹ e júu² e fá³ jnea⁴, nañí⁵ fa' 'ñiá⁶baa
 fá⁷a uii⁸ quié⁹ e 'ñiá¹⁰a, co'¹¹ ñi'baa guiú¹² jie¹³ fí¹⁴ li¹⁵
 cagá¹⁶ a jogui¹⁷ jie¹⁸ fí¹⁹ li²⁰ niníng²¹túu²² cajo; jo²³ dsu²⁴
 'ná²⁵gui²⁶ ja` ñí²⁷na' jíi²⁸ coo²⁹ e jo. ¹⁵Co' 'ná³⁰ ñí³¹na' í³²
 quiá³³ jaléng³⁴dsea³⁵líf³⁶laco³⁷gui³⁸la í óo³⁹na' yaam⁴⁰ba'.
 Jo⁴¹dsu⁴²jnea⁴³gui⁴⁴ja` jmoo⁴⁵o lajo⁴⁶quiá⁴⁷jíi⁴⁸jaang⁴⁹
 dsea⁵⁰la ñii⁵¹'ñiá⁵²a. ¹⁶Jo song jmoo⁵³o lajo⁵⁴dsu⁵⁵laco⁵⁶
 catíim⁵⁷ niquidsii⁵⁸í⁵⁹, jo ja` 'ñiá⁶⁰a niquidsii⁶¹í⁶² cajo,
 co'⁶³Tiquí⁶⁴ii⁶⁵i casíng⁶⁶jnea⁶⁷fí⁶⁸jmigüí⁶⁹la, íb⁷⁰i jmicóo⁷¹
 jnea⁷²e quidsii⁷³í⁷⁴quiá⁷⁵dsea⁷⁶laco⁷⁷catíing⁷⁸. ¹⁷Jo
 fí⁷⁹ni⁸⁰júu⁸¹quiú⁸²ta⁸³quií⁸⁴'ná⁸⁵fé⁸⁶e mi⁸⁷seeng⁸⁸gáng⁸⁹
 dsea⁹⁰i tíi⁹¹ni⁹²røø⁹³quiá⁹⁴lajíi⁹⁵e calí⁹⁶do, joba⁹⁷quiim'
 e júu⁹⁸do laco⁹⁹sí¹⁰⁰. ¹⁸Jo jnea¹⁰¹lín¹⁰²jaang¹⁰³i tíi¹⁰⁴
 ni¹⁰⁵quiá¹⁰⁶jalé¹⁰⁷e jmoo¹⁰⁸o do, jogui¹⁰⁹Tiquí¹¹⁰ii¹¹¹dsea¹¹²
 i casíng¹¹³jnea¹¹⁴fí¹¹⁵la lín¹¹⁶jaang¹¹⁷gui¹¹⁸dsea¹¹⁹i tíi¹²⁰ni¹²¹
 quiá¹²²jalé¹²³e jo cajo.

¹⁹Joba¹²⁴cajming¹²⁵i dsea¹²⁶do Jesús jo cajíñ¹²⁷:

—Jo ¿jnang¹²⁸gui Tiquí¹²⁹í¹³⁰jóng?

Joba¹³¹cañí¹³²Jesús quiá¹³³i dsea¹³⁴do jo¹³⁵casí¹³⁶reiñ¹³⁷:

—'Ná¹³⁸ ja` cuíng¹³⁹na' jnea¹⁴⁰, o¹⁴¹gui¹⁴²cuíng¹⁴³na' Tiquié¹⁴⁴e cajo; co'¹⁴⁵facó¹⁴⁶cuíng¹⁴⁷na' jnea¹⁴⁸, joba¹⁴⁹cuim¹⁵⁰ba' la quié¹⁵¹Tiquié¹⁵²e cajo.

²⁰Jo jalé¹⁵³e júu¹⁵⁴na cajíng¹⁵⁵Jesús lajee¹⁵⁶e iuuiñ¹⁵⁷
 e'r¹⁵⁸dsea¹⁵⁹fí¹⁶⁰dsíi¹⁶¹sináu¹⁶²guá¹⁶³fé¹⁶⁴e si¹⁶⁵fí¹⁶⁶Jerusalén
 ca¹⁶⁷e fí¹⁶⁸li¹⁶⁹tée¹⁷⁰guóo¹⁷¹e ta'r¹⁷²cuu¹⁷³quiá¹⁷⁴guá¹⁷⁵. Jo¹⁷⁶dsu¹⁷⁷
 jíi¹⁷⁸jaang¹⁷⁹dsea¹⁸⁰ja*i*cateá¹⁸¹dsíi¹⁸²fa'casaiñ¹⁸³dsea¹⁸⁴do
 lajee¹⁸⁵jo, co'¹⁸⁶ja'mí¹⁸⁷catfbi¹⁸⁸í¹⁸⁹e nijmé¹⁹⁰dsea¹⁹¹lajo.

“Ja` qui¹⁹²jmíi¹⁹³nigüilíng¹⁹⁴na' fí¹⁹⁵li¹⁹⁶niníng¹⁹⁷jnea^{198”}

²¹Jo mi¹⁹⁹cang²⁰⁰jo²⁰¹, lalab casí²⁰²tu²⁰³Jesús i dsea²⁰⁴fíing²⁰⁵
 do:

—Jnea²⁰⁶, coob²⁰⁷mi²⁰⁸nítí²⁰⁹í²¹⁰e ninín²¹¹n, jo²¹²'ná²¹³
 ni'nam²¹⁴ba' jnea²¹⁵, jo²¹⁶dsu²¹⁷'ná²¹⁸nijúum²¹⁹ba' jee²²⁰

jalé" dsee" quií"na!. Co' 'ná" ja` qui" jmií" fa' e nigüilíng`na' fí lí niníng" jnea~.

²² Jo mi canúu" i dsea` Israel i teáang" do ie~ jo e júu^ jo, joba` lalab cajíñ" :

—Jangám" song í dsíí" i dsea` na e njingáng" 'nía'r, joba' jíñ" e ja` cuóong` nidseá"naa' cóo'r~ fí lí nidséiñ" .

²³ Jo mi calilí" Jesús e fé" i dsea` do lajo, joba` casí'r~ dsea` do:

—'Ná" jíí" fí lab jíí" lí seeng`na!, jo dsu` jnea~ fí yáb" gáa'a; co' jíí" dsea` jmigüí lab líng' 'ná", jo dsu` jnea~ ja` líin'n jíí" dsea` jmigüí. ²⁴ Jo uing~ lajoba' fí i 'ná" e njúum"ba' jee~ jalé" dsee" quií"na!; co' song ja` já" líng`na' e jneab~ dseáng" líin'n jíí" laco' fá'a e líin'n, joba' jee~ jalé" dsee" quií"ba' njúung"na!.

²⁵ Joba` cañíí` i dsea` do jo cajming"r~ Jesús lala:

—Jo, ¿i~ dseáng" líng' 'ná` jóng?

Joba` cañíí` Jesús quiá" i dsea` do jo casí"reiñ":

—Lí" laco'gui nicafíí"i 'ná" lami~ jéeng'gui, íb` jnea~. ²⁶ Jo jmiguab` jalé" e sea` e fí i 'ná" jogui e niquidssií" í" quií"na' cajo. Jo dsu` i dsea` i casíng` jnea~ fí jmigüí la jmang" e jáb" jalé" júu^ quiá'r~, jo lajíí" júu^ e fá" jnea~ jee~ jaléng" dsea` jmigüí røb` laco' jíí" júu^ e núu` jnea~ e fé" i dsea` i dseáng" casíng` jnea~ fí jmigüí la.

²⁷ Jo dsu` i dsea` do ja` cangáiñ" e Jesús fé'r` uii~ quiá" Tiquiá'r~. ²⁸ Jo casí" Jesús i dsea` do lala:

—Jo mi nitáang~na! jnea~ fí yá", jnea~ dsea` cagá" a fí ñíff" e líin'n jaang` dsea` jmigüí, joba` nililí"na! jóng e jneab~ dseáng" líin'n jíí" laco' fá'a e líin'n, jogui jíí" coo` ja` e jmoo'o la ñii" 'ñiá'a, co' lico' fá'a lajíí" e nica'e" Tiquí"ii' jneab~. ²⁹ Jo i dsea`

í casíing` jnea~ do, seem`bre cóo`~ jnea~ lana; jo ja` mí` catiúuiñ` jnea~ 'ñiá`a jíi`~ cateá`, co` dseáng`~ contøøm` jmoo`o lajíi`~ e iññ`~ e nijmee~e.

³⁰ Jo mi` tí` lí` cató` e fé` Jesús e júu^ na, joba` fíim` dsea` já`~ calíñ` júu^ quiá`~ dsea` do ie~ jo.

Mi` ca'e' Jesús jial láng` dsea` i silaang` jee` dsee` quiá`~

³¹ Jo mi` cangí` jo, casí`~gui Jesús jaléng` i dsea` Israel i já`~ calíng` júu^ quiá'r` do, jo cajíñ`~ casí`~reiní`:

—Song 'ná` nijmití`na` lí`~ laco` jíi`~ e nica'ée` e 'ná` e nijmee`na`, joba` dseáng`~ dsea` quié`baa ni'uíng`na` jóng; ³² jogui lajob niliñí`na` dseáng`~ la'uíng` jalé` júu^ quié`e, jo lajoba` ni'uíng`na` dsea` i silaang` jee` jalé` dsee` quiá`~.

³³ Joba` cañí` i dsea` do quiá`~ Jesús jo cajíñ`~:

—Jnea` lí`~naa` dsea` siju`~ líi`~ yáu`~ Abraham, jo jíi`~ coo` néé`~ ja` mí` calí`~naa` dsea` 'léeng`~ quiá`~ dsea` jiéng`; joba` ¿jial líi`~ e fó`~ 'nu`~ e ni'uíng`na` lafa` dsea` silaang`?

³⁴ Joba` lalab casí`~ Jesús i dsea` do:

—E laba` jmitaa` óó`na`, e jaléng` dsea` i beáng`~ dsee` yaang` líiñ` lafa` dsea` 'léeng`~, co` e dsee` quiá'r` dob quiá`~ ta` ír. ³⁵ Cofa` jaang` dsea` 'léeng`~ quiá`~ dsea` ja` catíiñ` jalé` e sea` quiá`~ fir~, jo dsu` jaang` joo` dsea` catíim`~bre lajalé` e jo. ³⁶ Jo lajob, song jnea` calaan` 'ná` jee` jalé` dsee` e nica'ee`na`, joba` dseáng`~ lajang`~ júu`~ba` e nileáng` 'ná` jee` jalé` e dsee` quiá`~na` do. ³⁷ Jo niñib` jnea` guiá`~ e dsea` siju`~ líi`~ yáu`~ Abraham láng` 'ná`; jo dsu` 'ná` iing`na` jngang`~na` jnea`, co` ja` iing`na` iing`~na` júu^ quié`e. ³⁸ Jo jnea`

fá'a lajíi'~ e nica'e' Tiquié'e jneab~, jo dsu' 'ná'~ jmoo'na' lajíi'~ e fé' tiquíi'ba'!

39 Joba' cañíi` i dsea` do quiá'~ Jesús jo cajíñ'~:

—'Lii~ yáa'~ Abrahambing' líng' dsea` mí' áang' qui'naa'!

Jo dsu' Jesús cañíi` quiá'~ i dsea` do jo casí'~ reiñ':
—Faco' já'~ e 'ná' líng'na' siju~ 'lii~ yáa'~ Abraham, joba' laco' cajmée` íb` catíng' e njmee'na' jóng faco' lajo. **40** Jo dsu' 'ná' iim~bi' e njngang'na' jnea~, nañí fa' jmang'~ júu^ jáb'~ fá' jnea~ líi^ laco'gui nica'e' Fidiée' jnea~. Jogui 'lii~ yáa'~ qui'naa' Abraham dseáng'~ ja` cajmée'bre lajo.
41 Co' 'ná' dseáng'~ laco' jmoo' tiquíi'ba' jmoo'na'.

Joba' cañíi` i dsea` do quiá'~ Jesús, jo casí'r~ dsea` do:

—Ja` líi' jnea~ dsea` i ja` ní' i~ tiquiá'; co' jaam' Tiquí'naa' seeng', jo íb` Fidiée'.

42 Joba' cañíi` Jesús quiá'~ i dsea` do jo cajíñ'~:

—Faco' já'~ e Fidiée' líng' Tiquíi'na', joba' neáam` 'ná' jnea~ faco' lajo, co' íb` dsea` i casíng' jnea~ e cagá~a fí' jmigüí' la, jogui lab sín'n lana. Co' jnea~ ja` cagá~a la níi~ 'nía' a, dsaco' dsea` fíbing' i casíng' jnea~ fí' la. **43** Joba' fá' jnea~ e ja` mí' ngáng' 'ná' júu^ quié~e lana, dsaco' ja` iing~na' núu^na' e jo. **44** Jo fii~ i 'lim'~ líng' tiquíi'~ 'ná'; jogui co' dsea` quiá'~bre líng'na', joba' jmoo'na' lajíi'~ e iiñ~. Jo latí' mí' uiim~ e fii~ i 'ling'~ jmóor` ta~ jngang' dsea`, jogui dseáng'~ jíi~ coo` e jmóor` do ja` cóong` cóo'~ júu^ quiá'~ Fidiée', jogui dseáng'~ jmang'~ júu^ e o' já'~ba' quier'. Jo mí' fé'r` júu^ e o' já'~, joba' dseáng'~ fé'r` laco' la líib' jóng, co' jaang` dsea` adseaam` líiñ', jogui líiñ' tiquiá'~ jalé'~ e júu^ e o' já'~ do. **45** Jo jnea~gui jmang'~ júu^ já'~ba' fá'a,

dsu' ja` já`- líng`na' júu^ quié`e. **46** Jo jíi`- jaang` 'ná` cuóøng` lí` fo`na' e jnea~ líin`n jaang` dsea` røøng` dsee`-, co` jaang` dsea` i quié` jmang`- júu^ jáb`- líng` jnea~, joba` ¿jiali` ja` já`- lím`bi` júu^ quié`e? **47** Jo jaléng` i dsea` i líng` dsea` quiá`- Fidiée` núu`bre jalé` júu^ quiá`- Fidiée`; jo dsu' 'ná`gui ja` líng`na' dsea` quiá`- Fidiée`, joba` ja` iing`na' núu`na' júu^ quiá`- dsea` do.

*Niseem` Dsea` Jmáang` lajíi`- ná`gui e niliseeng`
líi` yáa`- Abraham*

48 Jo mí` canúu`- dsea` Israel lajíi`- e cajíng`- Jesús do, joba` casí`r`- dsea` do lala:

—Nijáb`- júu^ qui`-naa` e fé`naa` uii` quií`-, e 'ná` lín` jaang` dsea` samaritano jogui e iuung` i 'ling`- a`.

49 Joba` cañíi` Jesús quiá`- i dsea` do jo casí`-reiñ`:
—U~, jíi`- jaang` i 'ling`- ja` i iuung` dsii`- la, co` lajíi`- e jmoo`o e lico` jmi`goo` Tiquié`e Fidiéeb`; jo dsu' 'ná`gui ja` e jmi`goo`na` jnea~ jíi`- capí`-. **50** Jo dsu` jnea~ ja` fá`a e iin`n e njmi`goo`na` jnea~, jo dsu` seem` jaang` i iing` e 'ná` njmi`goo`na` jnea~, jo dsea` íb` i quidsí` í`laco` catíng`-. **51** Joba` jmitaa` óo`na` e doñí` ii` i náa`- júu^ quié`e, joba` dsea` í` ja` tóo` jmi`- fa` e njúuiñ`.

52 Joba` cañíi` dsea` Israel quiá`- dsea` do:
—Lanaguib dseáng`- nicalita~ dsí`naa` e i 'lim`- iuung` áa` 'ná`. Co` 'líi` yáa`- Abraham cóo`-gui jaléng` dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malíi`-gui eáang` cajúm`-bre, jogui dsu` 'ná` fó` e doñí` ii` dsea` i náa`- júu^ quií`-, joba` ja` tóo` jmi`- fa` e njúuiñ`.
53 Jogui 'ná`, ¿su í` a` e niing`-gui` laco`-gui i 'líi` yáa`- Abraham do? Co` í`nicajúm`-bre, jogui jaléng`-

dsea` i café" cuaiñ~ quiá!" Fidiéé` malii~gui eáang' cajúm"bre cajo. Jogui 'ná', ¿i~ i' o" e lin"?

54 Joba' cañíi` Jesús quiá!" i dsea` do jo casí"rein":

—Faco' jnea~ jmi'goo" 'ñiá'a, joba' ja` e quiíng' jii" coo` e jmoo'o do faco' lajo. Jo dsu' Tiquié'e Fidiéeb' dsea` i jmi'gó` jnea~, i dsea` i fó'na' i líng' Fidiéé' quií"na' cajo. **55** Jo dsu' 'ná" ja` cuíng'na' dsea` i, dsu' jnea~gui guíub" cuíin'nre, jogui faco' jnea~ fá'a e ja` cuíin'nre, joba' dsea` adseaam` líin'n jóng lí" laco'gui la líng' 'ná" faco' lajo. Jo dsu' jnea~gui guíub" cuíin'n dsea` do jogui jmiti~baa júu^ quiá'r". **56** Jo i lii~ yúu" quií"na' Abraham do, eáam' cali'iáang` dsíir' mi~ caliñir' jalé" e nids-ingüing" jnea~, jo co' dseáng" cangá"bre e jo, joba' eáam' cali'iáang` dsíir'.

57 Jo mi~ canúu" i dsea` Israel do jalé" e casí" Jesús ír', joba' cañíir' quiá!" dsea` do:

—'Ná` ja` mi~ guóó'bí' cincuenta jii`, jo fó' e cañíim'ba' lii~ yúu" Abraham.

58 Joba' cañíitü Jesús quiá!" i dsea` do jo casí"rein":

—E laba' iin~n jmítaa^ óo'na' e niseem` jnea~ lajii" mi~ ná"gui e niliseeng` lii~ yúu" Abraham do.

59 Jo mi~ canúu" i dsea` do e júu^ jo, joba' dsifí lajob casítíiñ' cuy~ cío" e si'lí' njngáiñ" Jesús; jo dsu' dsea` do ladsifib' ca'méeiñ', jo cagüi'í'bre e fi' dsíí' sináa^ guá!" fé" do e si" ff' Jerusalén.

9

Mi~ cajmée` Jesús e calijné" jaang` dseañu" i tiung"

¹ Jo mi~ canḡgui lajo, coq` néel` cangíing` Jesús coliing` cóo!` i dsea` quiá'r` do fí quiá!` lí` guiing` jaang` dsea` i tiuung` latí` mi~ cangáang`~. ² Joba` i dsea` quiá!` Jesús do cajming!` reiñ` lala jo cajíñ`:

—Tifa', ¿jiali' cangáang`~ i dsea` na e tiuuiñ`? ¿Su calíñ` lana uíi` dsee` quiá'r` ofa' uíi` dsee` quiá!` sejmii`bre é?

³ Joba` cañí` Jesús quiá!` i dsea` quiá'r` do jo cas!`reiñ`:

—Ja` lí` lajo e uíi` dsee` quiá'r` calíñ` lana, o'gui uíi` dsee` e óo` sejmiir`. Co' calíñ` lana e lí` laco' cuø` lí` e lajib` quíi` Fidiéé jmíi` lí` jmér` . ⁴ Jo lajee` e jneá`, 'nél` jmó`baa` ta` lí` laco'gui jíi` júu` e siná`naa` quiá!` dsea` i casíing` jnea` fí` jmigüí` la; dsaco` coob` mi~ niná` joba` jíi` jaang` dsea` jo` quíi` jmíi` fa` nijmé`guir ta` . ⁵ Jo lajee` e táam'bíi fí` jmigüí` la, joba` jneab` líin`n e jí` e cuø` e jné` dsea` jmigüí`.

⁶ Jo mi~ canḡ e café` Jesús e júu` na, jo ca'ñíir` fí` ni~ uó`, jo cóo!` e jme'e'r` do cacáíñ` jee` lee` , jo cajmée` capí` jíi` , jo cóo!` e job casúur` jmini` i dsea` tiuung` do. ⁷ Jo mi~ canḡ jo, lalab cas!`reiñ` do jo cajíñ`:

—Gua` jo güirúu` jminí` fí` dsíi` guiéé` silíng` e sií` Siloé —jo e Siloé do guóng` Jaang` i Casíing` Dsea`.

Joba` lajob cajmée` i dsea` tiuung` do, cangó`bre e cangorúu'r` jminir` , jo nijné`bre mi~ tí` lí` caquiñ` fí` jo. ⁸ Jo jaléng` dsea` i neáang` jíing` laco` lí` guiiñ` do cóo!`gui jaléng` dsea` jiéng` i níi` quiá'r` lamí` jéeng`gui e guiiñ` mir` cuu` , joba` jaléng` i dsea` í jming!` rúiñ` jo fé'r`:

—¿Su o' i dseañu' nabi i lami~ gua` ta~ mi' cuu~ do?

⁹ Jo i liing~ i dsea` do jíñ!~:

—Dsea` ñbi na.

Jogui i liing~gui fé!~:

—U~, o' ñ na, l'~ lajojiu jnéem~bre.

Jo mi~ calilí!~ i dsea` tiuung~ do e síng` dsea` uii~ quiá'r~, joba' cañíir` jo cajíñ!~:

—Jnea~bí dsea` í.

¹⁰ Joba' cajmíng!~ i dsea` do i dsea` lami~ tiuung~ do jo casí!~reiñ!~:

—Jo ¿jial cajmee!~ e calijné!~tu!~?

¹¹ Joba' cañíi` i dsea` lami~ tiuung~ do quiá!~ i dsea` do jo casí!~reiñ!~:

—I dseañu' i sii` Jesús dob cajmi'leáaiñ~ jnea~ e lico' cajmér` capí!~ jíi` cóo!~ jme'e'r~, jo cóo!~ e job casúur~ jminii~, jogui caquiu'r` ta~ jnea~ e ninii~i nirúu!~u jminii~ e fí guiéé silíng~ e sii` Siloé do, joba' lajob cajmé~e. Jo dsifí~ mi~ calí~ rúu!~u jminii~, ladsifí~ lanab calijné!~e.

¹² Jo mi~ cangí~ jo, cajmíng!~tu i dsea` do i dsea` lami~ tiuung~ do jo cajíñ!~:

—Jo ¿jnang~gui i dseañu!~ ñ lana?

Joba' cañíi` i dsea` lami~ tiuung~ do jo casí!~reiñ!~:

—Ja ~ñii~ jnaaiñ~.

Mi~ cajíng!~ i dsea` tiuung~ do i~ i cajmi'leáang~ ír`

¹³⁻¹⁴ Jo 'ñia' ie~ jmíi~ e cajmée` Jesús e jíi` do cóo!~ e calijné!~ i dsea` i lami~ tiuung~ do, ie~ jo dseáng!~ cangotíing` jmíi~ e quí!~ tíng` dsea` Israel e jmi'íñ!. Joba' jaléng~ dsea` i cuií~ quiá!~ i dsea` tiuung~ do cató~bre i dsea` í jo cangojeáang~neiñ` fí quini~ dsea` Israel i líng` dsea` fariseo. ¹⁵ Joba'

mi~ caguiéiñ'~ do fi~ jo, i~ dsea` Israel i~ líing` dsea` fariseo do cajmíng'~reiñ` jial calí~ e calijnéiñ`. Jo dsea` do cañíir` quiá`~ i~ dsea` Israel do jo casí`~reiñ`:

—Mó`~, jíib` casúu~ dsea` do jminii~, jo mi~ cangí~ jo, cangorúu~u, jo lajoba` calijné`e.

¹⁶ Jo mi~ canúu~ i~ dsea` Israel i~ líing` dsea` fariseo e júu~ jo, joba` i~ lhiñ`~ do cajíñ`:

—I~ dsea` i~ cajmée` e jo ja` lí~ dsí`naa` lhiñ` dsea` quiá`~ Fidiéé~, co` ja` jmi`gór` e jmií~ e jmi`íng` jneaa~aa`, dsea` lhiñ` dsea` Israel.

Dsu` caguiaang`gui i~ dsea` Israel i~ líing` dsea` fariseo do fé`r` jo jíñ`:

—Jo ¿jial quiá`~ i~ dseañu` do jmií~ nijmér` jalé` e jo song jaang` dsea` dsee` dsea` quib` lhiñ`?

Jo e jo ca`uíng` e lajee` la'o` íbre canaaiñ` e jo` siiñ` røø. ¹⁷ Jo mi~ cangí~ jo, cajmíng'~tur i~ dsea` i~ lami~ tiuung` do jo casí`~reiñ`:

—Jo laco` fó` na e ca`láam`ba!. Jo ¿e~ fó` uii~ quiá`~ i~ dsea` i~ cajmi`leáang` 'nu` do?

Joba` cañí` dsea` do quiá`~ i~ dsea` Israel i~ líing` dsea` fariseo do jo casí`~reiñ`:

—Jnea` líñ`n e dsea` í` lhiñ` jaang` dsea` i~ fé` cuaiñ` quiá`~ Fidiéé`.

¹⁸ Jo dsu`jaléng` i~ dsea` Israel i~ líing` dsea` fariseo do ja` iiñ` fa` já`~ calíñ` e lami~ tiuung` i~ dsea` i~ nijné` lana joba` cató`r` sejmii` i~ dsea` do. ¹⁹ Jo mi~ caguilíñ`~ do, joba` cajmíng'~reiñ` do jo cajíñ`:

—¿Su jó`ba` líñ` dseañu` la? Jo jmée`~na` jnea`~ júu` røø, ¿su dseáng`~tiuuiñ` calisém`bre? jo song lajo, ¿jial calí~ e lana nijné`r`?

²⁰ Joba` lalab cañí` sejmii` i~ dsea` i~ lami~ tiuung` do jo cajíñ`:

—Cuíim` jnea'^ guiá^- joo`naa', jogui ne~baa' røø` e tiuum`bre caliséiñ'; ²¹ jo dsu' ja` ne~naa' jial e calijné'r', o'gui ne~naa' i` cajmée` e calijné'r' cajo; jo nab cuóøng` nijmingñ`^na're 'ñia'r' co' nifém'bre, jo 'ñia'bre cuóøng` li` jmeá'r` 'ná` júu` dseáng`- laco' calí`.

²² Jo cajíng`- i sejmiir` do lajo, co' 'gó`bre fing ee` cajmeáng` dsea` Israel i líing` dsea` fariseo ír`. Co' i dsea` i, røøb` nicasúiñ` e song seeng` dsea` i jmicuíng` Jesúz e líiñ` do Dsea` Jmáang` i sijeeng` dsea` Israel i nicá` nifí quiá'r`, joba' jaléng` i dsea` i jmóo` lajo, jo` sea` fí quiá'r` fa' e niquíng`guir jee~ dsea` Israel o'gui cuóøng` fa' e nidsilíng`guir fí guá`- quiá`- dsea` do cajo. ²³ Jo uiing` lajoba' cajíng`- sejmii` i dsea` i ca'láang` do e yaang` i dsea` Israel i líing` dsea` fariseo do 'né` nijmingñ`r` i jooiñ` do co' nifém'biñ' do.

²⁴ Jo i dsea` Israel do calé` catú` cató'r` i dsea` i lamí` tiuung` do jo lalab casí`-reiñ`:

—Fée`^ júu` já`- fí quini` Fidiée`, co' níneb` jnea`^ røø` e i Jesúz do líiñ` jaang` dsea` dsee` dsea` quib`.

²⁵ Joba' lalab cañí` i dsea` lamí` tiuung` do quiá`- dsea` do jo cajíñ`-:

—Ja` ñí` jnea` su líiñ` dsea` røøng` dsee` osi o' lajo é, lajíi`^ e ñii` quiá'r` e jnea` lamí` tiuum`baa, jogui lana nícajméer` e nícalijné`baa.

²⁶ Joba' i dsea` do cajmíng`-tur i dsea` i ca'láang` do jo cajíñ`-:

—¿E` jíi`^ e cajmée` i dsea` do quí`- e calijné`?

²⁷ Joba' cañíñ` do quiá`- i dsea` do jo casí`-reiñ`:

—Nícafí`-baa 'ná` lajíi`^ e cajméeer` quié`e do, jo dsu' 'ná` ja` já`- líing`na'. Joba' ¿jiali` iing`na'

e nifá'^túū calé'' catú̄ e jo? Qfa' iim̄ba' é e ni'uínḡ na' dsea` quiá'r̄ cajo.

²⁸ Jo mī canúū ī dsea` Israel ī línḡ dsea` fariseo do lado, joba' canaaiñ̄ s̄í'r̄ ī dsea` ī ca'láanḡ do júū'ní̄' jo s̄í'reiñ̄:

—'Nū lin̄ jaanḡ dsea` quiá'̄ ī dsea` ī, jo dsū jnea'^gui dsea` quiá'̄ líī yúū'̄ Moī líīnaa'. ²⁹ Cō jnea'^ ne~baa' røø̄ e Fidiéeb̄ dsea` casíiñ̄ cóō'̄ Moī; jo dsū ī Jesú̄ do jíī'̄ ja` ne~naa' jiē fí̄ lí̄ jáar̄.

³⁰ Joba' lalab cañíītū ī dseañ̄ ī ca'láanḡ do quiá'̄ ī dsea` do:

—Ee`bī júū jo, e ja` ní̄na' jiē fí̄ lí̄ jáar̄, dsū jnea~gui, dsea` íbinḡ nícacuø̄ jnea~ e calijné̄e.

³¹ Jo ne~baa' røø̄ e ja` núū Fidiéē júū quiá'̄ jalénḡ dsea` røønḡ dseē; cō' lajíī'̄ dsea` ī jmifénḡ'̄ íbre jogui ī jmoō lajíī'̄ e iiñ̄, jíī'̄ dsea` íbinḡ'̄ ī núur̄ júū quiá'̄. ³² Jo ja` jíē'̄ lí̄ mī canū'̄ júū e seenḡ dsea` ī quíī'̄ jmíī'̄ e níjmér̄ e nilijné̄ jaanḡ dsea` ī tiuunḡ latí̄ mī calisénḡ. ³³ Cofa' ī dsea` la ja` jáar̄ e casíī Fidiéē quiá'r̄, joba' jíī'̄ coō ja` e quíī'̄ jmíī'̄ lí̄ jmér̄ jóng facō lajo.

³⁴ Jo mī canúū ī dsea` Israel ī línḡ dsea` fariseo e júū quiá'̄ ī dsea` ī ca'láanḡ do, joba' cajíñ̄ casíī'̄reiñ̄ lala:

—'Nū, dsea` cangáan̄'̄ e eáanḡ silíī'̄ dseē'̄ 'nū, jogui lana, ¿jialī'̄ 'nū nīiin̄'̄ e nīé'̄ jnea'^ jial 'né̄ jmó^oo'?

Joba' ī dsea` Israel ī línḡ dsea` fariseo do caguíiñ̄ ī dsea` ī lamí̄ tiuunḡ do conguia' e fí̄ dsíī'̄ sínáū guá'̄ quiá'r̄ do.

Lafa' tiuum̄ dsea` mī røøiñ̄ dseē

35 Jo mī canḡgui lajo, caliñí Jesús e caguíim` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo do fí̄ sináū guá` quiá'r` ī dsea` ī lamī tiuung` do, jō dseáng` jō íng`neiñ` do. Jō mī cajíng`tu rúng` Jesús cōo` ī dsea` ī lamī tiuung` do, joba' cajming`r` ī dsea` do jō casf`-reiñ`:

—¿Su já`- líng` 'na` júū quiá`- ī dsea` ī jáa` fí̄ ñiff`- e líiñ` jaang` dsea` jmigüí`?

36 Joba' cañíi` ī dsea` do quiá`- Jesús jō cajíñ`-:
—Jmée`- jnea` júū ī ī dsea` í̄, jō lajoba' já`- nilín`n júū quiá'r`.

37 Joba' cañíi` Jesús quiáiñ`- do jō casf`-reiñ`:
—Niçañíim`bi` dsea` í̄, jneab` í̄ cōo`- ī sin` siin`- lana.

38 Joba' ī dseañá` ī ca'láang` do casí'r` uó`- jnír` fí̄ quini` Jesús jō casf`r` dsea` do:

—Jáb`- líin`n júū quií`-, Fí`í.

39 Jō mī canḡ jō, cajíng`tu Jesús casf`-reiñ` jō cajíñ`-:
—Jnea` cagá`-a fí̄ jmigüí` la e lf`- laco' niquidsii`- ī` quiá`- jalé`- dsee` quiá`- dsea` jmigüí` jō lajoba` jaléng` dsea` ī lafa` tiuung` uií`- dsee` quiá'r`- ni`uiíñ`- dsea` ī lafa` ī jné`tu calé` catú`-, jogui` ī dsea` ī` dsí`- e jné'r`, joba` ni`uiíñ`- dsea` ī lafa` tiuung`-

40 Jō mī tí̄ lí` canúu`- e jō coo` tú`- míng`- dsea` Israel ī líng` dsea` fariseo ī niteáang` cōo`- Jesús ie`- jō, joba' cajming`r` dsea` do jō cajíñ`-:

—Jo, ¿su jnea` lí`naa` lafa` dsea` tiuum` jóng?

41 Joba' cañíi` Jesús quiáiñ`- do calé` catú`- jō casf`-reiñ`-:
—Facó` 'ná` líng`na` lafa` dsea` tiuung`-, joba` ja` e dsee` oo`na` quiá`- lajíi`- dsee` quií`na` jóng. Jogui

dsaco' 'ná' i óo'na' e lafa' jné'ba', joba' seab` dsee` quíi'na'.

10

Jaang` dsea` i jmoo` í` guiá`-jo'se` quiá`-

¹ Jo mi~ cangf̄ jo, casf̄-gui Jesús jaléng` i dsea` i caseáng` do jo cajíñ`-:

—E laba' iin~n jmitaa^ óo'na', e doñi' ii` dsea` i iing~ nicuá`- iá` fí` lí` sijníng` jo'se` quié`- e jo ja` 'nó'r` e ningüíñ` fí` o'iá` quiá`- e iá` do, joba' i dsea` i líiñ` jaang` ii` i 'lée'. ² Jo dsu' i dsea`gui i í` fí` o'iá` quiá`- e iá` do, joba' dsea` i líiñ` jaang` i jmoo` í` røø` jo'se` quiá`-. ³ Jogui i dsea` i jmoo` i` jnf̄` e lí` teáang` i jo'se` do, ná'a'bre o'iá` e laco' ningíng` i dsea` i jmoo` i` guiá`- i jo'se` do. Jo i dsea` i jmoo` i` guiá`- i jo'se` do nitó'r` lajaang` lajaang` i jo'se` do quiá'r` lí` laco' la siiñ` do, jo jaléng` i jo'se` do nicuí'bre' luu` i fii`re' do. Jo i fii`re' do uóøm'bre i jo'se` do e laco' dsijéeng`neiñ` fí` jee` mó`. ⁴ Jo mi~ cató` e uøøiñ` do lajaléng`ne', joba' 'ñiab` i dsea` doquier' nifí` quiá`- i jó` quiá'r` do, jo lajob nidsilíng` i jo'se` do laco' ngoo` fii`re', co' guiáb` nicuim'bre' luu` dsea` do. ⁵ Jo dsu' jaléng` i jo'se` do ja` dsiqui`re' dsea` i ja` cuíng`ne', co' lí` lí` cuíi'bre' mi~ níng`ne' i dsea`la'í, co' ja` cuíi`re' luu` i dsea`la'í.

⁶ Jo Jesús casf̄r` i dsea` do cóo` júu` lana, jo dsu' i dsea` do ja`cangáiñ` e~ guóng` e júu` e casf̄- Jesús i dsea` do ie~ jo.

Jesús líiñ` jaang` dsea` i jmoo` í` guiá`-jo'se` quiá`-

⁷ Jo lalab casf̄-gui Jesús i dsea` do jo cajíñ`-:

—E laba' jmítaa^ óo'na': Jnea~ líin'n e jníf^ quiá'^- e iá' e li~ dsitáang^ i jo'se" do. ⁸ Jo jaléng^ i dsea` i jmiigóo` i nicajalíing^ lajíi^ ná^ gui e nigáá' jnea~ do, jaléng^ i dsea` í líiñ' ii` i 'léé', jo dsu' jaléng^ i dsea` i líing^ lafa' jo'se" quié^-e ja` calijíi'r~ júu^ quiá'^- dsea` do. ⁹ Jo jnea~ fá'túu e líin'n e jníf^ do, joba' jaléng^ dsea` i íng^ jnea~ jogui ningíiñ^ fí e jníf^ quié^-e do, joba' dsea` íbing^ i nilí^ nileáng` jee~ jalé^ dsee^- quiá'^-. Co' jaléng^ i dsea` do líiñ' lafa' jo'se" quié^-e i cuóøng` lí^ dsitáang^ jogui uóøng` jogui dsé'bre^ e gó're'.

¹⁰ 'Dsü' lajíi^ ta~ quiá'^- jaléng^ i ii^ do lico' jmóor` ta~ uóøng` jaléng^ jo'se" quié^-e jogui jmóor` ta~ íng^ neiñ' jogui jngang^ neiñ' cajo; jo dsü' jnea~ gui cagüén^ n fí jmigüí^ la e lí^ lacó^ niliseeng^ dsea` cøøng^ cоо^ Fidiée^ lata^ dseáng^ lí^ lacó^ si'l^.¹¹ Jo jnea~ líin'n jaang` dsea` i jmoo` í^ guiá^ jo'se" quiá'^-, jo cartí^ jáam^ 'niá'a e lacó^ ja` ní'íng^ jíi^ jaang` i jo'se" quié^-e do. ¹² Jo dsü' i dsea'gui i ja` jíi^ e ta~ jo, jo lico^ lí^ dsíir' jíi^ e 'léem^'bre, joba' fíng caguié^- jaang` ie'dsinúu^ lajee^ e nír` i jo'se" do jo cuí^bre jóng, jo dob tiúuñ^ i jo'se" do. Jo lajob jmóor`, co' ja` líiñ' dseáng^ i dsea` i ní^ guiá^ jo'se" jogui co' o' jo'se" quiá^' gui'r cajo. Joba' cuó^'bre fí^ i ie'dsinúu^ do e njimeáng^'ne' jogui nicúng^'ne' i jo'se" do jogui e nisojóng^ i caguiaaang^'gui do fí^ la fí^ na. ¹³ Jo tiúum^ i dsea` do i jo'se" do, co' lico^ lí^ dsíir' cuub^, jo ja` ee` fí^' óor` quiá'^ i jón^ i jéeiñ^ do.

¹⁴⁻¹⁵ 'Jo fíi^'túu 'ná^ e jnea~ líin'n jaang` dsea` i jmóo` í^ guiá^ jo'se" quiá'^-. Jo lí^ lacó^ Tiquié^'e guiá^'b^ cuíñ^ jnea~, joba' lajob jnea~ cajo guiá^'b^ cuíñ^'re; jogui lajobi cajo guiá^'b^ cuíng^ jnea~

jaléng" i líing' lafa' jo'se" quié" e, joba' lajob cajo
 jaléng" í guiáb" cuíng're' jnea~. Jogui jnea~, cartí'
 jáam" 'ñiá" a e nijúun" n uíi" jaléng" í e laco' ja'
 ni'líng" ne". **16** Jo dsu' seem'bí dsea` i nabi nilíng"
 lafa' jo'se" quié" e i ngí' fí' caluu'bí lana. Jo co' ja'
 mí' líiñ' dsea` quié" e, joba' 'né" nitóø'baar cajo.
 Jo jaléng" i dsea` i nilíng' lafa' jo'se" quié" e do
 nilináu"bre júu" quié" e, joba' coob' 'lé" ni'uíñ"
 lajee` lajiiñ', jo jíi" jneab~ dsea` nijmee~e í" ír'.

17 'Jo Tiquí'ii' eáam' 'neáaiñ` jnea~ co' nijáang"
 'ñiá" a e nijúun" n e laco' nijí'túu calé" catú". **18** Jo
 jíi" jaang` dsea` sea` fí' quiá'r" e njngáiñ" jnea~, co'
 'ñiá" baa dsea` cuóø"ø fí' 'ñiá" a e nilíin" n lajo, co'
 seab` fí' quié" e e nijáang" 'ñiá" a e nijúun" n jogui
 e nijmee~e e nijí'túu cajo, co' lajob ta~ caquia"
 Tiquié"e.

19 Jo mí" tí' li" canúu" dsea` Israel lajíi" júu" quiá"
 Jesús, caléb" catú" canaaiñ` e jo' siiñ` røø' uíi" e
 júu" e canúur" do. **20** Joba' fíim'bre lajee` la'ó" ír'
 canaaiñ` siiñ` jo sí" rúiñ" lala:

—Jialí" já" nuu'na' júu" quiá" i Jesús na? Co' i
 'lim" iuung" dsíiñ" na. Jaang` dsea` ngaam' líiñ"
 na!

21 Jo dsu' i líing~gui i dsea` do fé'r` jo jíñ":
 —Jíi" jaang` dsea` lí'r` fé'r` dseáng" laco' fé" i
 dseañu" na faco' já" e iuung" i 'ling" dsíir'. Co' jíi"
 jaang` dsea` i iuung" i 'ling" dsíi' lí'r jmér" e nilijné"
 jaang` dsea` tiuung" laco'gui cajmée` i dseañu" na.

Ja'jíi" dsea` Israel júu" quiá" - Jesús

22 Jo coo' néé" mí" cang'gui lajo, coo' e jíi` güíi"
 lajee` e jmoo` dsea` Israel jmíi" e jmiguiéng" dsíir'
 e caligüeang"tu calé" catú" e guá" fé" quiá'r" e si"

fi' Jerusalén, co' lami~ jéeng'gui gab` cajmée` dsea` fi' dsíi' jo; ²³ jo ie~ jo, dob táang` Jesús fi' coo` ni'náu' quiá'~ e guá'~ fé' do, jo tá'~ coo` íng'~ ngir' e fi' coo` ni'náu' quiá'~ e guá'~ do, fi' li~ sií' ni'náu' quiá'~ 'líi~ yáu'~ Salomón. ²⁴ Jo lajee` ngí' Jesús dob mi~ caríi` dsea` Israel fi' li~ sií~, jo cajming'~ r~ dsea` do lala:

—Jo ¿li~ catí` nijmée`^ júu^ røø` e su 'nø` dsea` i casíing` Fidiée` fi' la e lin" Dsea` Jmáang` i sijeeng` jnea`^ do i nicá` nifí' quí~ ii'? Jo lana jmee`du júu^, ¿su 'nø` í?

²⁵ Joba' cañíi` Jesús quiá'~ i dsea` Israel do jo casí`~ reiñ!:

—Nícafíi` bñi' 'nú` e íb` jnea~, jo dsa' 'nú` ja` já'~ calíng`na' júu^ quié`e. Co' jaléb` e nicañíi` 'nú` e nicajmé`e, jmoo`o la'eáang` cóo`~ ta~ huí` quiá'~ Tiquié`e, jo lajalé` e jo cuø` li~ e íb` dseáng` líin`n; ²⁶ jo dsa' 'nú` ja` já'~ líing`na' e íb` jnea~, co' ja` líing`na' lafa' jo'se` quié`e. ²⁷ Co' i dsea` i líing` lafa' jo'se` quié`e do nicuúi`bre lúu`u, jogui jnea~ nicuúim`baare` cajo, joba' dsea` i jneab` dsiquí`re`. ²⁸ Co' jnea~ cuøø` baa jaléng` i dsea` i seeiñ`cøøng` cóo`~ Fidiée` lata~, jo ja` tóo` jmiíi` fa' ni'náiñ` quiá'~ Fidiée` o'gui fa' quí`~ jmiíi` e ii` nijéng`~ tu` jaléng` i dsea` i fi` jaguóo`o. ²⁹ Jo lajíi`~ e nicangíi`n` e nicacuø` Tiquié`e jnea~, e jo líi` e niing`gui eáang` lajee` lajalé`, jo jíi`~ jaang` dsea` quíi`r` jmiíi` fa' e niguí`~ guir e jo. ³⁰ Jo jnea~ cóo`~ gui Tiquié`e jaam` dsea` líi`naa`.

³¹ Jo mi~ canúu`~ dsea` Israel lajíi`~ e cajíng`~ Jesús, joba' casitíir` cüu`~ calé`~ catú`~ e lami~ iin`~ niquiúiñ`~ dsea` do cartí` nijngáng`~ neiñ!. ³² Jo lalab cajíng`~ Jesús quiá'~ i dsea` Israel do jo casí`~ reiñ!:

—Jmiguiab' jalé^r e quíi^r i jmii^r e nícajmé^r e jee^r
 'ná^r la'eáang' cój^r güea^r quiá^r Tiquié^re. Jo^r lajee^r
 lajalé^r e jo, ¿jnang^r e catíng^r e njingáng^rna^r jnea^r
 cój^r layaang^r cuy^r?

³³ Joba^r lalab cañíi^r dsea^r Israel quiá^r Jesús jo
 cajíñ^r:

—Ja^r í^r dsí^r jnea^r e njingáng^rnaa^r 'ná^r uíi^r jalé^r
 e guiá^r e nícajmee^r do, co^r níjmé^rnaa^r lajo^r uíi^r e
 gab^r líi^r e júu^r e fó^r na fí^r quini^r Fidiée^r. Co^r 'ná^r jíi^r
 dsea^r jmigüib^r líi^r, jogui iin^r jmée^r e røøb^r cój^ron^r
 cój^r Fidiée^r.

³⁴ Joba^r lalab cañíi^r Jesús quiá^r i dsea^r do jo
 casíñ^rreiñ^r:

—Jo lalab fé^r Fidiée^r fí^r ni^r júu^r quiá^r ta^r quiá^rr^r:
 “Jnea^r fá^ra e 'ná^r líi^rng'na^r laco^r diée^r.” ³⁵ Jo^r
 nine^rbaa^r røø^r lajíi^r e fé^r e fí^r ni^r jíi^r quiá^r Fidiée^r
 do e ja^r cuðøong^r fé^rnaa^r e o^r já^r; jo^r e fí^r ni^r e
 júu^r do quiá^r Fidiée^r fé^r e jaléng^r dsea^r cój^r i
 casíng^r Fidiée^r júu^r quiá^rr^r líiñ^r laco^r diée^r. ³⁶ Jo^r
 co^r Fidiéeb^r dsea^r caguíñ^r jnea^r jogui casíñ^r jnea^r
 fí^r jmigüi^rla, joba^r, ¿jial cuðøong^r fo^r 'ná^r e jnea^r fá^ra
 júu^r e ga^r fí^r quini^r Fidiée^r mi^r fá^ra e Jóo^r dsea^r íb^r
 líiñ^rn? ³⁷ Jo ja^r já^r güiliing^rna^r jnea^r song jnea^r ja^r
 jmoo^ro dseáng^r laco^rla jmoo^r Tiquié^re. ³⁸ Jogui dsu^r
 song jmoo^rbíi^r e quíi^r i jmii^r do e nañí^r fa^r ja^r já^r
 líi^rng'na^r jnea^r, joba^r lí^r já^r güiliing^rna^r cój^r jalé^r
 e quíi^r jmii^r do e laco^r niliñí^rna^r e jaam^r dsea^r líi^rng^r
 jnea^r cój^r Tiquié^re, jogui lajobi ír^r cój^r jnea^r cajo.

³⁹ Jo mi^r canúu^r dsea^r Israel lajíi^r e cajíng^r Jesús
 do, joba^r caléb^r catú^r lamí^r iiñ^r e nisáiñ^r dsea^r do,
 jo dsu^r dsea^r do dsifib^r caleáang^r 'ñia'r^r.

⁴⁰ Jo mi^r cang^r jo, caquim^rtu Jesús fí^r lí^r lí^r 'ngóo^r
 gua^r Jordán, jo fí^r dob cajer^r e fí^r lí^r caseáang^r Juan

jmīī~ jalénḡ dsea` lamī~ jéenḡgui. ⁴¹ Jo lajeē táanḡ Jesú̄s fí̄ jo, ī fí̄im̄ dsea` cangolínḡ e iiñ̄~ ninúr̄ júū quiá̄~- dsea` do, jo lalab fé̄ ī dsea` f̄:

—E jáb̄~- e ī Juan do ja` cajmér̄ jíīl̄~ cōō` e lī~ e quí̄l̄r̄~ jmīī~ lajeē cateáaiñ̄ fí̄ jmigǖr̄ la, jo dsū lajaléb̄~ e cajíñ̄~- uiī~ quiá̄~- ī dseañ̄la, dseánḡ~- jáb̄~-.

⁴² Joba' iē jo ī fí̄im̄ dsea` ī já̄~- calínḡ júū quiá̄~- Jesú̄s e ff̄ jo.

11

Mī~ cajúnḡ~ jaanḡ~ dseañ̄ū~ ī siī` Lázaro

¹ Jo mī~ cangf̄gui lajo, lajeē e táam`bi Jesú̄s fí̄ jo, jo iē jo niseenḡ jaanḡ dseañ̄ū~ ī siī` Lázaro cōō~gui gánḡ~gui dseamf̄ rúiñ̄~, jaanḡ ī siī` Yá̄ jogui jaanḡ ī siī` Marta, jo lají̄ gaaiñ̄~ do seeñ̄ fí̄ cōō` fí̄ lī~ siī` Betania. Jo iē jo guiaanḡ~ ráanḡ Lázaro e dsée'r̄~.

² Jo ī dseamf̄ ī siī` Yá̄ ī rúnḡ~ Lázaro, íb̄ ī ca'éē jmíī` jmeafíī` tiī~ Jesú̄s jogui cajmiquíúr̄~ cōō~ jñuguir̄~ tiī~ dsea` do lamī~ jéenḡgui. ³ Jo cō' eáam̄ dsée'~gui Lázaro, joba' ī dseamf̄ rúiñ̄~ ī gánḡ~ do casíiñ̄ júū fí̄ lī~ táanḡ Jesú̄s, jo lalab júū quié̄ ī dsea` do quiá̄~- Jesú̄s:

—E lab júū quié̄~, e ī dsea` ī seenḡ røø̄ cōō~ do ī eáam̄' neáan̄~ do ī siī` Lázaro eáam̄ lñiñ̄~ lana.

⁴ Jo dsifí̄ mī~ canúu~ Jesú̄s e jo, joba' lalab cañíir̄~ quiá̄~- ī dsea` do:

—Jo e jmohuñ̄~ e lñiñ̄~- do ja` nijénḡ ír̄ fí̄ nī~ 'mó~ , cō̄` e jo nilī'ínḡ ta~ e lñ̄~ lacō̄` niliñ̄` dsea` jial tí̄' 'gønḡ~ Fidiéē, jogui lacō̄` niliñ̄` dsea` cajō jial tí̄' 'gønḡ~ jnea~, dsea` lñin̄n Jóō` dsea` do.

⁵ Jo doñi' fa' eáam' 'neáang' Jesús i dseamf̄ i sii' Marta do jogui i sii' Yá^ jogui i dseañu^ i sii' Lázaro do, ⁶ dsu' ja` cangór^- dsifí fí' quiáíñ^- do mi^ caliñir^ e niráang` i Lázaro do dsée'r^, jo cajmi^iim^ bì 'ñia'r^ tú^- jmíi^ guí e fí' li^ táaiñ` do. ⁷ Jo mi^ cangf̄ e tú^- jmíi^ do, joba' lalab casí^- Jesús i dsea` quiá'r^- do:
—Má^-túu^ fí' li^ se^ Judea.

⁸ Joba' cañíi` i dsea` í quiá'r^- Jesús, jo casí'r^- dsea` do:

—Tifa', ja` mi^ ngoo'bì eáang' e jaléng` dsea` Israel i seeng` fí' jo lamí^ iiñ^ njingáiñ^- 'nu^ cío^ layaang^ cuu^, jo 'nu^ caléb^ catú^ iin^ guó^ fí' jo.

⁹ Joba' cañíi` Jesús quiá'r^- i dsea` quiá'r^- do jo casí'r^- reiñ^:

—E jáb^- e sea` guitu^ oor^ lajee^ e jmíi^; cofa' jaang` dsea` ngir^ lajee^ e jmíi^ do, joba' ja` dseáang^ niquiúíñ^-, co^ jneáb^ li^ ngir^; ¹⁰ jo dsu' song jaang` dsea` ngir^ fí' cío^ li^ nuu^, joba' quiung^ guíáam^bre ngir^, co^ ja` sea` ji^ cío^ e cuø^ e jneá^ li^ ngir^.

¹¹ Jo mi^ cangf̄ e café'r^ e júu^ na, jo cajíng^- guir casí'r^- i dsea` quiá'r^- do:

—I dsea` rú^uu^ i sii' Lázaro do nicaquiam^-bre, jo dsu' lana ninii^ i e nijmijnée'túu^ dsíi^bre.

¹² Joba' cañíi` i dsea` quiá'r^- Jesús do, jo cajíñ^- casí'r^- dsea` do:

—Fí^naa!, jo laco^ fó^ na e nicaquiam^- i dseañu^ í, joba' e jo cuø^ li^ e nitíim^tur^.

¹³ Jo dsu' cajíng^- Jesús lado co^ e ninicajúm^- i Lázaro do, jogui i dsea` quiá'r^- do í^ dsíi^ e já^-ba^ e lí^ güiim^ Lázaro lí^ lacó^guí jíi^ e nicajíng^- dsea` do. ¹⁴ Joba' cajíng^- Jesús casí'r^- i dsea` quiá'r^- do dseáng^- lajang^- jo casí'r^- reiñ^:

—Lana níráang` Lázaro 'líim`bre. ¹⁵ Jo guiá`gui quíi` 'ná` e ja` mí` ngóo`o fí` do latí` lana, co` lajoba` e já`gui nilíing`na` júu` quié`e, joba` eáam` iáang` dsii`. Jo lanagui`ba` dsé`ee` fí` quiá`r`.

¹⁶ Jo i dsea` quiá`- Jesús i sii` Tomás i lineang` dsea` suung` mí` canúur` lajíi` e júu` jo, joba` casí`r` i dsea` rúiñ` i caguiang`gui do lala:

—Má`aa` jneaa`aa` cóo`r` cajo, jo song cajnga` dsea` quiá`r`, joba` la quié` jneaa`aab` níjúu`naa` cóo`r` cajo.

Jesús i cuo` e jí`tu dsea` mi` ning` e júuiñ`

¹⁷ Jo mí` caguié` Jesús colíing` cóo`l` dsea` quiá`r` e fí` Betania e fí` lí` cajúng` i Lázaro do, jo ningóo` quiú` jmiib` e níca'áng` dsea` do mí` caguilíñ` fí` jo. ¹⁸ Jo e fí` e sii` Betania do ja` huíi` née` laco`gui Jerusalén, co` tíib`jiu jíi` la 'ní` kilómetro, ¹⁹ joba` fíim` dsea` Israel i neáang` fí` jo cangolíñ` e cango'eer` i Marta do cóo`gui Yá` e laco` ja` líiñ` do fí`í` uii` quiá`- e cajúng` i rúiñ` i sii` Lázaro do. ²⁰ Jo mí` calíñ` Marta e ningóo` Jesús fí` do, joba` cagüi`íir` e cangojmijíñ` dsea` do; jogui i Yá` rúiñ` do, dob cajer` fí` sináu` lajee` jo. ²¹ Joba` mí` cajíng` i Marta do Jesús, lalab casí`r` dsea` do jo cajíñ`:

—Fa` jiuh`gui mí` cagüén`- jéeng`guijiu fí` la, joba` ja` cajúng` i rún`n do jóng faco` lajo. ²² Jo dsu` tab` dsii`- e quíb`- jmiib` e níjmicóo`- Fidiée` jnea` song nimíi`ire lajo, co` doñi` ee`e míi`- 'ná` dsea` do, dseáng`- ngíim`ba`!

²³ Joba` cañíi` Jesús quiá`- i dseam` do jo casí`rein`:

—Níjíb`tu i rún` do.

²⁴ Joba` cañíi` i dseam` do quiá`- Jesús jo cajíñ`:

—Jáb¹-, niñi`baa e jo e nijíb¹tu i rún¹n do mi~ nití¹
í¹ e nijí¹tu jaléng¹ líi¹ mi~ tí¹ lí¹ jo.

²⁵ Jo mi~ cang¹ jo, lalab cañí¹tu Jesús quiá¹- i
dseam¹ do jo casí¹reiñ¹:

—Jneab¹ dsea` i cuø¹ e jí¹ dsea¹, jogui e nijí¹tur mi~
ning¹ e nijúuiñ¹. Joba¹jaléng¹ i dsea` i já¹ líing¹ júu¹
quié¹e, jo nañí fa¹ júung¹ jíi¹ ngúu¹ táaiñ¹, dsu¹ ja¹
tó¹ jmii¹ fa¹ ni'náiñ¹ e seeiñ¹ cøøng¹ cóo¹ Fidiée¹;
²⁶ jogui jaléng¹ dsea` i já¹ líing¹ júu¹ quié¹ e jogui e
seem¹bir mi~ tí¹ lí¹ jo, joba¹ ja¹ tó¹ jmii¹ fa¹ ni'náiñ¹
e seeiñ¹ cøøng¹ cóo¹ Fidiée¹ cajo. Joba¹ ¿su já¹ líin¹
jalé¹ e júu¹ e fíi¹ i 'nú¹ la?

²⁷ Joba¹ cañí¹ i dseam¹ do quiá¹- Jesús jo casí¹r¹
dsea¹ do lala:

—Lajob líi¹, Fíi¹i, dseáng¹ jáb¹ líing¹ jnea¹ e 'nab¹
lin¹ i Jóo¹ Fidiée¹ camíing¹ i sijeeng¹ jnea¹ i nijáa¹
fí¹ jmigüí la i nicá¹ nifi¹ qui¹ii¹.

Mi~ caqui¹Jesús tii¹ ée¹ quiá¹- Lázaro

²⁸ Jo mi~ cang¹ e síing¹ Marta cóo¹ Jesús,
caquim¹bre e cangotéer¹ i rúiñ¹ i sii¹ Yá¹ do. Jo
mi~ caguiéiñ¹ fí¹ quiá¹r¹, lalab casí¹r¹ i rúiñ¹ do li¹
ja¹ núu¹ dsea¹ jo cajíñ¹:-

—Dob guiing¹ i tifa¹ do, jo 'nab¹ tó¹r¹ lana.

²⁹ Joba¹ dsifi¹ mi~ canúu¹ Yá¹ e júu¹ jo, ladsifi¹
lanab cagüi¹fír¹ jo cangór¹ fí¹ lí¹ tó¹ Jesús ír¹. ³⁰ Jo
Jesús ja¹ mi¹ calí¹bir e fí¹ jee¹ fíi¹ do, co¹ dobi guiin¹
e fí¹ lí¹ cajíng¹ rúiñ¹ cóo¹ i Marta do. ³¹ Jo mi~ tí¹
lí¹ calilí¹ i dsea¹ Israel i caguilíng¹ cango'ee¹ ír¹
e laco¹ ja¹ líiñ¹ do fíi¹, jo mi~ cangár¹ e cagüi¹fí¹ i
Yá¹ do lajminá¹ e fí¹ dsíi¹ sináu¹ quiá¹r¹ do, joba¹
cangolíim¹bre ti¹leáaiñ¹ cajo lacq¹ ngóo¹ i dseam¹

do, co' í dsír' e ngóiñ' do ngoquíi'bre e fi' li~
ca'ánḡ i'lii~ rúiñ' do.

³² Jo mi~ tí~ lí~ caguié~ i~ Yá~ do fí~ lí~ sing'~ Jesús,
ladsifi~ lanab casí'r~ uó~ jnír~ fí~ quini~ dsea` do jo
casí'r~ dsea` do lala jo cajín~-:

—Faco' mi~'nu`cagüén'~ jéeng'guijiu fi' la, joba' ja` cajúng~ i 'lii~ rún'n do jóng faco' lajo.

³³ Jo mi~ tí~ li~ cangá~ Jesús e qui~ i~ Yá~ do
cóo~gui jaléng~ i~ dsea` Israel i~ caguilíng~ cóo'r~ do,
joba` eáam` calicu` dsíir~ i~ dsea` do, jogui eáam`bi
calijiung~ dsíir~ cajo, ³⁴ joba` cajmingi'r~ jaléng~ i~
dsea` do jo casf`-reiñ`:

-Jiē̄ fí̄̄ lī̄ ca'áanḡ̄ na'í̄̄ dseā̄ do?

Joba' cajíng'- jaléng" i dsea` do casfr- Jesús:

—Má-aa' jo madsijóø^naa' fí' jo.

³⁵ Jo canaang` Jesúś qui`bre cajo. ³⁶ Jo mi` calilí`¹
i dsea` Israel do e qui` Jesúś, joba`lalab cajíñ`²:

—¡Eáam' ni'neáang` i dseañu" na i 'lii~ na!

³⁷ Jo dsu' jee~i dsea` Israel do seem`bing' i fé"
lala:

—I nabi i dseañu' i cajmée` e calijné` i dsea` i lamí~ tiuung- do, jo ja` i ní jiali' ja` cajmér` fa' e ja` cajúng- i dseañu' i niça'áng- na.

Mi~cají'tu Lázaro

³⁸ Jo fí[~] dsíí[~] tó[~] cuyb[~] ca'áaiñ⁻ i[~] l'íi[~] Lázaro do, jo o'nú[~] e ée[~] do cajnúir[~] cóo[~] coo[~] 'loo[~] e fe[~]. Jo eáam[~] lijiung[~] dsíí[~] Jesús cangoquiéeiñ[~] e fí[~] lí[~] ca'áng⁻ i[~] l'íi[~] do. ³⁹ Jo lalab cajín⁻ casí'r[~] jaléng[~] i[~] dsea[~] i[~] teáang⁻ do ie[~] jo:

—Je'na' e 'loo` e sijni' e o'ná^ e éé` na.

Jo dsu' mi~ canúu~ i dseamf i sií' Marta do i rúng~
 i líi~ do e cajíng~ Jesús lado, joba' lalab casf'r~ dsea`
 do:

—Fí`naa', quiú` jmii~ ningóo' e ca'áng~ i rún'n na,
 jo lana nisi'léb~ ngúu' táaiñ~, faa~aa'.

40 Jo lalab cañíi` Jesús quiá!~ i dseamf do:

—Já~ mí' cafíi~ i 'nú` e song dseáng~ já~ líin~ júu~
 quié~e, joba' nimó`ba' jóng jial túi` laniing~ 'gøng~
 Fidiée~?

41 Jo mi~ cangf jo, cajéb~ i dsea` do e cuu~ e sijni'
 fí' o'nú~ éé` quiá!~ i Lázaro do, jogui Jesús dsifi' lanab
 cajóor~ fí' yú~ jmigüi` jo cajín!~:

—Teaa~, lana cuóø~ø 'nú` gui'máang~, co' jáb~
 canúu~ i júu~ quié~e. **42** Jogui ñibí` guiú~ cajo e
 contøom~ já~ nuu~ 'nú` júu~ quié~e, jo dsu' fíi~ i 'nú`
 lana e lf~ laco' jaléng~ i dsea` i teáang~ la jmii~ na
 nijá!~ líiñ~ e 'nub~ dsea` casíin~ jnea~ fí' jmigüi` la.

43 Jo mi~ cangf e cajíng~ Jesús e júu~ na, jo café'r~
 téa` jo cajín!~:

—Júu~ fí' li~ iuun!~ na, Lázaro!

44 Jo mi~ calí~ e café` Jesús lajo, joba' dsifi' lanab
 cagüi'íi` i dsea` i lami~ líiñg~ do, jo laco' sibé`bi 'mi'
 guotíir~, jogui nir~ sibé` coo` jmáang~ 'mi'. Jo mi~
 cangf jo, lalab cajíng~ Jesús casf'r~ i dsea` i teáang~
 do ie~ jo:

—Síi!~na' e 'mi' e sibeáng~ i dsea` i cajíltu na, jo
 lajoba' cuóøng` e ngír~.

*Mi~ casfng~ dsea` i quie' nifí' quiá!~ dsea` Israel e
 nisáiñ` Jesús*

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Jo mi~ cangf gui lajo, i fíim` dsea` Israel i can-
 golíng~ coo` Yá~ do já~ calíñ~ júu~ quiá!~ Jesús,

co' cangá'-bre jalé^r e quíi^r dsea` do jmíi^r ie~ mi~ cajmér` e cají^rtu i Lázaro do. ⁴⁶ Jo dsu' i liing~gui i dsea` Israel i cangá^r e cajmée` Jesús do cangocóor^r júu^r fí^r quini^r jaléng^r dsea` góor` i liing^r dsea` fariseo jalé^r e cangár^r do. ⁴⁷ Jo mi~ caliñi^r i dsea` fariseo do e jo, joba' cashiñ^r cóo^r jaléng^r fí^r jmidsea` e laco^r niseáng^r i dseata^r i quié^r nifí^r quiá^r dsea` Israel e laco^r nisíñ^r e~ nijmér^r cóo^r Jesús. Jo lalab jmíng^r rúiñ^r:

—¿E~ nijmó^roo' cóo^r i dseañ^r do? Co' eáam' jmigui^r jalé^r e quíi^r jmíi^r jmóor^r e dsigá^r dsí^r dsea`. ⁴⁸ Jo song ja` nijníng^rnaa' quiá'r^r, joba' fíim^r dsea` nidsitaaiñ^r cóo^r dsea` do, jo dseáam^r e dseata^r i neáang^r fí^r Roma nija'iñ^r guá^r qui^r ii^r osi lajaléng^rnaa' dsea` lí^rnaa' dsea` Israel fíng song caliñir^r jalé^r e jo.

⁴⁹ Jo jaang^r lajee^r i fí^r jmidsea` do nisiir^r Caifás, jo líiñ^r fí^r quiá^r jaléng^r jmidsea` ie~ jo, joba' lalab cajíñ^r casí^r jaléng^r i dsea` rúiñ^r cagviaang^rgui do jo café^r:

—¡Dseáng^r jíi^r coo^r ja` ee` ñí^r 'nú^r! ⁵⁰ Jo ja` í óo'na' e guiú^rgui qui^r ii^r e niójung^r jaang^r dsea` góo'naa' cuaiñ^r qui^r ii^r lajalé^rnaa' e laco^rgui e niójing^rnaa' lajaléng^rnaa' dsea` lí^rnaa' dsea` Israel.

⁵¹ Jo i Caifás do ja` cajíñ^r lajo uií^r e la tiiñ^r 'ñia'r^r, dsu' fí^r jmidseab^r líiñ^r ie~ jo, joba' Fidiéeb^r cacuø^r ír^r e cajíñ^r lajo e Jesús niójuiñ^r cuaiñ^r quiá^r jaléng^r dsea` góor^r dsea` Israel; ⁵² jo o' jíi^r e niójung^r dsea` do uií^r quiá^r jaléng^r dsea` góor^r, co^r lajob cajo niójuiñ^r e laco^r nitø'r^r jaléng^r dsea` quiá^r Fidiée^r i siguiáng^r fí^r la'úng^r fí^r jmigüí^r e laco^r ni'uíñ^r do coob^r 'lé^r lajee^r lajaléiñ^r. ⁵³ Joba' latí^r

ie~ job canaang` jaléng" i dseata~ quiá'~ dsea` Israel
do e 'nó'r' jial e njngáiñ" Jesús.

54 Jo uiing~ lajoba' jo` 'ga' li~ jmijnéeng'gui
'ñia' Jesús jee~ jaléng" dsea` góor` dsea` Israel, jo
cagüi'fí'bre e fí' lami~ táaiñ` do e li~ se' Judea, jo fí'
dob cangór~ fí' cōo' fí' e siì' Efraín e néé quiá'~ fí'
guóo'~ uó^ quiá', jo fí' job cajer' cōo'~ jaléng" dsea`
quiá'r~.

55 Jo mi~ cangf'gui lajo, lajee~ e nijaquiéeng'jmíi~
e qui'~ tñíng`dsea` Israel e jmóor` lacoo`jii` e siì` Pas-
cua, joba' qui'~ tñíñ` e dsilíiñ` fí' Jerusalén ná'~gui
e jmíi~ jo e laco' jminguiúng~ yaaiñ` fí' quini` Fidiée~
jo dsiguiar~ guiá~ lajíi`~ e qui'~ tñíñ` jmóor` do.

56 Jo mi~ caguillíng~ i dsea` Israel do fí' Jerusalén,
jo seem'biñ' do ngir' ta~ 'náng' Jesús ie~ jo, jogui
jmíng'~ rúiñ` lajaang` lajaaiñ` lajee~ e teáaiñ`~ fí'
dsíi` sináu~ guá'~ fé` e si` fí' jo, jo sñíñ`:

—Jo ¿e~ fó~ 'ná'? ¿Su nijáa'gui i dsea` í fí' la lajee~
jmíi~ osi ja` nijáar' é?

57 Jo jaléng" dsea` Israel i líng` dsea` fariseo
cōo'~gui jaléng" fíi` jmidsea` quiá'r~ nícangñíñ` júu~
quiá'~ jaléng" i dsea` i caguillíng~ e jmíi~ do e song
jaang` lajee~ ír` nija'r~ júu~ jie~ fí' táang` Jesús, jo e
güijmée'bre júu~ ladsifi', jo lajoba' e niteng" dsea`
do.

12

*Mi~ ca'ée~ jaang` dseam' jmíi` jmeafí` tñí` Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)*

1 Jo mi~ cangf'gui lajo, jñáu~ jmíib~ jmóo'gui
e nití~ e jmíi~ Pascua quiá'~ dsea` Israel do, jo
cangób~tu Jesús fí' Betania e cango'ee'tu Lázaro i

cajméer` e cají'tu ie~ lami~ jéeng'gui do. ² Jo mi~ ti'
li~ caguiér` fí' quiá' dsea` do, i dsea` seeng` fí' sináu~
do cajméer` coo` jmi~ e jmi'gór` Jesús, joba' cagó'r`
coliing~ ie~ canáu~ e jmi~ jo; jo dob guiing~ Lázaro e
gø'r` coliing~ cóo'~ i dsea` do cajo, jogui i rúiñ` i sii`
Marta do, íb` i jmóo` ta~ ngüng` jmiñi~ quiá'~ jaléng`
i dsea` i neáang` gó' do ie~ jo. ³ Jo lajee` guiing~
Jesús gó'r`, coo` caguiéb` Yá` i rúng` Lázaro fí' li~
guiing~ dsea` do, jo quier` coo` dsuu~ niguo'~ e a~
trescientos gramos jmi~` jmeafii` e líi` cóo'~ layaang~
nardo e 'mo'~ eáang', jo cóo'~ e job ca'eer` fí' tii`
Jesús lajee` e guiing~ dsea` do gó'r'; jo mi~ cangí~
jo, cajmiquié'r` cóo'~ jñüguir~. Jo latøøm` e fí' dsii`
sináu~ do cajó` jmeá` quiá'~ e jmi~` jmeafii` do ie~
jo. ⁴ Jo mi~ cango'yung`~ e jo, jaang` lajee` dsea`
guitúng` quiá'~ Jesús i sii` Judas Iscariote i nísíí`
i ni'níng` dsea` do, lalab cajíng` i ie~ jo:

⁵ —¿Jiali' ja` mi` cango'nii~ e jmi~` jmeafii` la cóo'~
'ní` ciento cutee` e laco' nilisea` cuu` e nilicóo'~
jaléng` dsea` tiñíing`?

⁶ Jo cajíng`~ Judas Iscariote e jo dsu' o' já`~
dseaäng`~ e ffi` líiñ` jaléng` dsea` tiñíing~, co' jaang`
íib` líiñ` do, co' ie~ jo íbre dsea` née` nir` taloo`
téé` cuu` e líi` quiá'~ Jesús coliing~gui cóo'~ i dsea`
guitúng` quiá'r` do; joba' i Judas Iscariote do
gui'bre e cuu` do mi~ iiñ` 'ñia'r'. ⁷ Joba' lalab cañíi`
Jesús quiá'~ i dsea` í:

—Ja` e ffi` jíi`~ coo` i dseamí` na, co' lajíi`~ e
nicajméer` na e nicaguiar` guiá`~ quié` e mi~ nití`~
í`~ e quiá'~ ni'ám` baa. ⁸ Jo contøøm` cuóøng` lí`
jmicóo`~ 'ná` jaléng` dsea` tiñíing~, jo dsu' jnea`gui`
ja` contøøng` táan`n cóo'~ 'ná` fí' jmiçü` la.

Mi~ ca'í~ dsíú` e njngáiñ` i Lázaro do

⁹ Jo mi~ cangí~guijí~ lajo, i fíim` dsea` Israel caliñir` e dobi táang` Jesús e fí` Betania do. Joba` cangolíñ` cangojóø`bre fí` jo, jo dsu` o` jíi` Jesú dseáng` i ngír` náiñ` do, co` lajob`náiñ` Lázaro cajo i cajmée` Jesús e cají`tu` calé` catú` . ¹⁰ Joba` i fí` jmidsea` do casíiñ` røø` e la quié` tí` Lázarob njngáiñ` , ¹¹ co` fé` i dsea` Israel i quié` nifí` do e uíi` íb` fíing` i dsea` góor` do ninaang` naaiñ` cóo` i dsea` rúiñ` caguiang`gui do, jo cóo` Jesú ninaaiñ` dsitáaiñ` .

Mi~ ca'í` Jesú fí` jee` fí` Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Jo lajee` ná` gui jmíi` Pascua e tí` fí` Jerusalén do, fíim` dsea` cangolíñ` fí` jo e cangotíñ` e jmíi` do; jo mi~ cajneá` co`gui jmíi` , job caliñí` dsea` e tí` niguiée` Jesú fí` Jerusalén e quiá` e jmíi` do. ¹³ Jo mi~ caliñí` i dsea` do e jo, joba` cangoquiá`r` moo` quiee` , jo cangolíñ` cangoííñ` Jesú catí` caluu` fí` e quiá` nijmiféiñ` dsea` do. Jo mi~ calíñ` dsea` do, lalab fé`r` teá` e iáang` dsíir` :

—¡Majmifém`baa` i dsea` na! ¡Jogui juguiá`jí~ quiá` i dsea`na i casíing` Fidiée` fí` jmigüí la cuaiñ` quiá`r`! ¡Jogui majmifém`baa`r` cajo i dsea` na i líng` dsea` güeang` i quié` nifí` quiá` jaléng` dsea` góona`dsea` Israel!

¹⁴ Jo lajee` iuung` Jesú fí` , lado cadséiñ` jaang` bú` , jo íb` caguár` lí` lacó`gui la fé` fí` ni` jí` quiá` Fidiée` e cajme` dsea` malíi`gui eáang` lí` fé` lala:

¹⁵ Ja` fóøng`na` jaléng` ná` i seeng` fí` fí` Sión; jo jóø`na` , lab njáá` i dseata` dsea` féng` quií`na` e guíñ` fí` mocóo`jaang` bú` jiuung` .

16 *Jo dsa' la'uii~ ja` calilí`bi i dsea` guitúung` quiá'r~ do e~ guóng` jalé` e do; lí` mi~ cang`gui lajo, mi~ cang` e cangáng` tu Jesús fí` ñifi~, jogui b calilí` i dsea` do e jalé` e cajmée` Jesús do ninitóob` fí` ni~ jí` quiá` Fidiée` e cajme` dsea` lajíi` malíi`gui eáang` lí` fé` ui~ quiá` Jesús.*

17 *Jo ie~ jo, jaléng` i dsea` i cangá` mi~ cató` Jesús i Lázaro do e nigüi`hiñ` do fí` dsíi` ée` quiá'r~ co` cajib`tur, joba` jaléng` i dsea` ib`i caní` e júu` jo jee` jaléng` i dsea` cagviaang`gui do. **18** *Jo lajob i fíi` dsea` cangoliín` e cangojmijíñ` Jesús, co` caliñ`bre jalé` e quií` dsea` do jmíi` e cajmée` e fí` do ie~ jo. **19** *Jo i dsea` Israel i líing` dsea` fariseo do lalab sñiñ` la'ó` yaaiñ`:***

—Nab nímoo` 'ná`, jíi` coo` ja` e quií`naa` jmíi` nijmó`oo` lana, co` jnéeng` ne`baa` e jia` ja` lajíi` dsea` nisitáaiñ` cóo` i Jesús na lana.

Mi~ ca'nang` dsea` griego Jesús

20 *Jo jee` jaléng` i dsea` i cangoliing` fí` Jerusalén e cangojmiféiñ` Fidiée` lajee` e jmíi` jo, jee` i dsea` ib` niquiéeng` coo` tú` mñing` dsea` griego. **21** *Jo i dsea` griego do cangoquiéeiñ` fí` lí` sing` jaang` dsea` guitúung` quiá` Jesús i sii` Lii~, jo í` seeiñ` fí` Betsaida e née` lí` se` Galilea, jogui i dsea` griego do camí`r` jmí`ee` i Lii` do jo casí`reiñ`:**

—Dsíng` ii` jnea` e nilicuíing`naa` Jesús.

22 *Joba` dsifi` mi~ canúu` Lii` e jo, cangó`bre cangosí`r` Dí` i líing` jaang`gui dsea`guitúung`rúiñ` cajo, joba` laji` huáam`bre cangoliín` e cangojmíe`r` júu` Jesús lajíi` e jíng` i dsea` griego do. **23** *Joba` lalab cañí` Jesús quiáiñ` do:**

—Lana tí' nití' í' quié'e e ninín'^túu fí' ñiffí' fí' li~ cagá'a mí~ cagüén'n fí' la e líin'n jaang` dsea` jmigüí'. ²⁴ Jogui jnea~ jmítaa^ óo'na' e fa' camí'^ micuì'iee` e ja` mí' cató' fí' ni~ uó' jo o'gui níi' cajo, joba' lamí~ líib' líi' e camib'^ e mijú' do; jo dsu' song camí'gui e micuì'iee` do catób' fí' ni~ uó' jogui caníib~, joba' jmiguiab' ni'uíing' do mí' niró'. ²⁵ Cofa' i dsea` i eáang'gui guiiing` dsíi' jalé' e dsijéé' fí' jmigüí' la, joba' ni'ím' quiá' i dsea' fí' mí' tí' li~ jo; jo dsu' i dsea` i ja` guiiing` dsíi' jalé' e dsijéé' fí' jmigüí' la, joba' i dsea` fí' guíab' ni'uíing' quiá'r' mí' tí' li~ jo, co' cøøm` niliseeiñ` cóo' Fidiéé` lata~. ²⁶ Jogui song jaang` dsea` iin~ e niliin~ jaang` dsea` i jmoo` lajíi' e iin~, joba' 'né' ngír` colíim` cóo' jneab~; jogui lacaang` jié' fí' li~ seen~, joba' fí' job 'né' seein` cóo' jnea~ cajo. Jo song seeng` dsea` i jmoo` lajíi' e iin~, joba' Tiquié'e dsea` guiiing` ñiffí' nijmi'gó'bre i dsea` fí' cajo.

Mí~ cajíng'-tu Jesús e njingáng'- dsea' ír'

²⁷ 'Jo fá'guíí lana e dseáng' dsíng' nijáá' fí'í' quié'e; jo ie~ nijmee~e? ¿Su nifá'^a: "Teaa~, leaang~ jnea~ jee~ jalé' iihuíí' e nidsingíin~n do"? U~, o' lajo, co' jnea~ cagá'a fí' jmigüí' la e líi' laco' nidsingíin~n jalé' e jo. ²⁸ Joba' fíi~i 'ná~, Teaa~, jmee~ e laco' nijmi'gó' dsea' 'ná'.

Jo dsíffí' mí~ cangíí e cajíng'- Jesús lajo, joba' guicaná' coo`luu~ fí' yá' jmigüí', jo guicajíng'- lala:

—Nícajmé~baa lajo, jo dsu' tí'li~ nijmee~baa calé' catú'.

²⁹ Jo jaléng' i dsea` i teáang~ núu` do ie~ jo cajíñ' e liíng~ ee` guicangoo` fí' yá' jmigüí'; dsu' i liíng~gui i dsea` do fé'r':

—Jaang` ángel i niguicafé^l na.

³⁰ Jo mi~ cang^f jo, jo cañíi` Jesús quiá^l i dsea` do jo cajíñ^l:

—Ja` catíing^l jnea~ e guicajíng^l e luu~ do, co' 'náb^l dsea` catíng^lna' e jo. ³¹ Jo lanab catí í^l e Fidiée` niquidsir^l quiá^l jaléng^l dsea` jmigüí uii~ quiá^l jalé^l dsee~ quiá'r^l, jogui lanab cajo catí í^l e ni'íng^l bí quiá^l fii~ i 'líng^l i quiá^l ta~ fí jmigüí la. ³² Jo dsu' mi~ ning^f e niteáng^l dsea` jnea~ ffí dse^l críu^l e laco^l nijúun^ln, jo lajoba^l nitóø^ø jaléng^l dsea` e laco^l ni'uíñ^l dsea` quié^le.

³³ Jo cajíng^l Jesús lana co' niñíbre guiá^l jial nijnga^l dsea` quiá'r^l. ³⁴ Jo mi~ tí li~ canúu^l jaléng^l dsea` i teáang^l do ie~ jo e júu^l quiá^l Jesús do, joba^l lalab cañíi` quiá^l dsea` do:

—Níneb^l jnea^l røø^l e tóø^l fí ni~ ji` quiá^l Fidiée` e latab^l niliseeng^l Dsea` Jmáang^l, joba^l ¿jiali^l fó^l 'n^u e i dsea` i jáa^l fí ñíff^l e líiñ^l jaang^l dsea` jmigüí 'né^l nisáiñ^l fí y^u'^l mi~ nijnga^l dsea` quiá'r^l? Jogui ¿i^l i dsea` i julí^l na?

³⁵ Joba^l lalab cañíi` Jesús quiá^l i dsea` do:

—Jnea~bi e ji` e jneá` jee~ 'ná^l lajee^l lana, jo dsu' jo` huóø^l e líing^lguíí lajo jee~ 'ná^l fí la. Joba^l jmi'úum'ba^l e seem'ba^l guiá^l lajee^l e seem^lbíí jee~ 'ná^l fí la e laco^l ja` nilí^l e lí~ n^u do 'ná^l. Dsaco^l jaléng^l dsea` i seeng^l e fí li~ n^u, joba^l jíí^l ja` ñír^l jie~ fí li~ seeiñ^l. ³⁶ Joba^l jáang^l yaang^lna^l e fí li~ jneá` ji` do lajee^l e seem^lbíí jee~ 'ná^l e laco^l quíí^l jmiíí^l e niliseeng^lna^l contøøng^l fí li~ jneá` ji`.

Jo mi~ tí li~ cang^f e cajíng^l Jesús jalé^l e júu^l na, joba^l cangó^lbre, jo ca'náam^l 'ñia'r^l jee~ i dsea` do.

Jiali^l ja' já^l líng^l dsea` Israel júu^l quiá^l Jesús

³⁷ Jo ie~ jo, ja` e líi` e Jesús cajmér` jalé` e li` laniing` e quí`r` jmíi` fí` quini` jaléng` dsea` góor` dsea` Israel, jo dsu` ja` já` líim`bi i dsea` do júu` quiá`- Jesús; ³⁸ jo lajoba` e caliti` e cajme` Saíi`, jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malii`gui eáang` ie` lamí` cajíñ`- lala:

Fí`naa`, ¿i` i já`- nicalíng` júu` quiá`- e guia`naa`?

Jogui ¿i` i nicaliñí` jial tíi` 'gøn', Fí`naa` Fidiée`?

³⁹ Jo lajob jaléng` dsea` do jíi`- ja` lír` ningáiñ`, co` lalab cajme`gui Saíi` cajo fí` ni` jí` quiá`- Fidiée` lí` fé` lala:

Jnea` Fidiée` jo fá`a e júu` la:

⁴⁰ Nicajnf`baa jminir` jogui nicajnf`baa moguir` cajo

e laco` ja` cuóøng` niliñir` júu` quié`- e
o`gui cuóøng` e ningáiñ` jial líi` cajo;

jo lajoba` ja` niqui`- jíng` yaaiñ` fí` quinii`-,
jogui lajobi jnea` ja` njimi`leáan`-nre cajo.

⁴¹ Jo cajíng` Saíi` lana, co` nicangá`-bre jial tíi` laniing` 'gøng` Jesús, joba` fé`r` uii` quiá`- dsea` do.

⁴² Jo nañí fa` cajím`- i yúu`- Saíi` do e júu` jo, dsu` fíim` dsea` Israel já`- calfiñ`- júu` quiá`- Jesús ie~ jo, jogui fíim` dseata` dsea` Israel i laniing` já`- calfiñ`- júu` quiá`- dsea` do ie~ jo cajo. Jo dsu` ja` fé`r` lajo fí` quini` jaléng` dsea` jiéng`, co` 'góm`bre jaléng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo e ni'uøng`neiñ` fí` dsíi` sináu`- guá`- quiá`r`-, ⁴³ co` eáang`gui iin`- e dsea` jmigü`bing` njimi`gó` ír` laco`gui e njime`-ñia` Fidiée` lajo cój`r`-

Jial dseáng`- 'né` njimi`gó` dsea` júu` quiá`- Jesús

⁴⁴ Jo mi` cang`gui lajo, lalab cajíng`- Jesús cój`r` júu` teá`:

—Jaléng¹ dsea` i já¹ lín¹ng¹ júu¹ quié¹ e, joba¹ i dsea` í o¹ jíi¹ júu¹ quié¹ e já¹ lín¹, co¹ lajōb já¹ lín¹ júu¹ quiá¹ Tiquí¹ii¹ Fidiée¹ cajo¹, dsea` i casíing¹ jnea¹ fí jmigüí¹ la. ⁴⁵ Jo doñí¹ ii¹ dsea` i níng¹ jnea¹, joba¹ ním¹bre cajo¹ i dsea` i casíing¹ jnea¹ fí jmigüí¹ la. ⁴⁶ Jo jneab¹ dsea` lín¹n e jí¹ do, jo cagá¹ a fí jmigüí¹ la e lí¹ laco¹ jaléng¹ dsea` i já¹ lín¹ júu¹ quié¹ e ja¹ niliseeiñ¹ fí li¹ nuu¹. ⁴⁷ Jo i dsea` i lico¹ núu¹ jalé¹ júu¹ quié¹ e jo dsu¹ ja¹ jmóor¹ núa¹r¹ jalé¹ e jo, joba¹ o¹ jnea¹ dsea` niquidsii¹ í¹ quiá¹ i dsea` í. Co¹ ja¹ cagá¹ jnea¹ fí jmigüí¹ la e laco¹ niquidsii¹ í¹ quiá¹ jaléng¹ dsea¹, co¹ jnea¹ cagá¹ a e lí¹ laco¹ nilaan¹re jee¹ jalé¹ dsee¹ quiá¹bre. ⁴⁸ Jo jaléng¹ i dsea` i ja¹ jíi¹ jnea¹ o¹gui já¹ lín¹ júu¹ quié¹ e, joba¹ i dsea` í niseembing¹ i ni¹í¹ í¹ quiá¹r¹ quiá¹ jalé¹ e dsee¹ e nica'éer¹ do; co¹ cóo¹ jalé¹ e júu¹ e nicafá¹a na, cóo¹ jíi¹ job nitidsi¹ í¹ quiá¹r¹ mi¹ tí¹ li¹ jo. ⁴⁹ Co¹ jnea¹ ja¹ fá¹a la ñii¹ 'ñiá¹a, dsu¹co¹ Tiquí¹ii¹ i casíing¹ jnea¹ fí jmigüí¹ la, íb¹ i nicaquia¹ ta¹ quié¹ e lajíi¹ e 'né¹ e nifá¹a. ⁵⁰ Jo lajōb niñi¹ jnea¹, e jaléb¹ ta¹ e quiá¹ Tiquié¹e do cuø¹ e liseeng¹ dsea` cøøng¹ cóo¹ Fidiée¹ lata¹. Joba¹ lajōb líi¹, jaléb¹ e fá¹ jnea¹ dseáng¹ fá¹a jíi¹ laco¹ ta¹ ca'íin¹n quiá¹ Tiquí¹ii¹.

13

Mi~ caru¹ Jesú¹s tii¹ dsea` guitúung¹ quiá¹r¹

¹ Jo mi¹ cang¹gui lajo, lajee¹ e guati'ló¹ jmíi¹ Pascua e qui¹ tñíng¹ dsea` Israel jmóor¹ fí Jerusalén, jo ie¹ jo niñib¹ Jesú¹s e nícatib¹ í¹ quiá¹r¹ e nitár¹ fí jmigüí¹ la jo nidséiñ¹ nidsigüeá'tur cóo¹ Tiquí¹ii¹ fí ñiff¹. Jo lajee¹ cateáaiñ¹ fí jmigüí¹ la, eáam¹ cajmi'neáaiñ¹ jaléng¹ dsea` i ca'uíng¹ dsea` quiá¹r¹,

jo lajob cajméer` cartí cangáng¹-tur fí ñiffí². 2-3 Jo ie~ jo, tí li~ ni'ib` fii~ i'ling¹ fí dsíí Judas, joo' jaang` dseañu¹ i sií Simón Iscariote, jo i fii~ i'ling¹ do cajmáer` e ca'fí dsíí i Judas do e ni'níñ¹ Jesús fí quini` jaléng¹ dsea` i quié` nifí quiá'r¹ dsea` Israel. Jo Jesús niñi`bre guiá'r¹ e fí li~ guiing¹ Fidiée` jáar` mi` cagüéiñ¹ fí jmigüí la, jogui e fí job nidséng¹ tur mi` nití¹ i' quiá'r¹. Jo i Tiquí'ii' dob i nicacuø¹ ír` fí e néé` nir~ lajalé¹. 4 Jo ie~ job cagó¹ Jesús íí' canu¹ cío¹ dsea` gutiung¹ quiá'r¹, jo lajee¹ e neáaiñ¹ górl'r¹ dob mi` caráaiñ¹ e fí li~ guiñ¹ do jo caguir¹ e si'l'r¹ equier¹ lí¹ lí ni~, jogui ca'ñá'r¹ coo¹ jmáang¹ 'mi'¹ fí 'ñúiñ¹. 5 Jo mi` cangí¹ jo, caguié'r¹ jmií¹ fí dsíí coo¹ úu¹ e ja` a¹ eáang¹, jo cío¹ e job canaaiñ¹ ru'l'r¹ tii¹ lajaang¹ lajaang¹ i dsea` gutiung¹ quiá'r¹ do, jo mi` calí¹ jo, cajmiquiá'r¹ cío¹ e 'mi'¹ e ca'ñá'r¹ tu'r¹ do.

⁶ Jo mi~ tí~ lí~ catíng~ Tú~ Simón e njigíí~ tíír~ e
nirúí~ Jesúis, joba' lalab cañíír` quiá~ dsea` do:

—Fíi`i, ja` catíing- 'nu` e nirúu̯í~ tíi`i.

⁷ Jo lalab cañíi` Jesús quiá'-' dsea` do:

—Ja` mí̄ ngáng¹ 'nʉ̄ lana e~ guóng¹ lajíi¹~ e jmóó'o la, jō dṣʉ̄' lajee¹ lab ningán¹.

⁸Jó cañíí'tu Tú^ Simón quiá'-' Jesús jó casí'r- dsea' do:

—¡Dseáng'— ja` cuø'baa fi' e 'nʉ` nirúu` tii`!

Jøba' lalab cañíi'tu Jesús quiá'- dsea` do:

-Lí^f jí^l e laba' lí^l, e song ja` nirúu[~] u tii^l, joba'
ja` qui^l jmii^l jóng e líng'gui' dsea` quié^le.

⁹ Joba' cañíi'tu Tá^ Simón quiá'-' dsea` do jo ca-
jín':

—Jo song lajob nilíí' Fí'i, joba' guíá-gui e
nirúu'ba' la quie'guóo'o cóo'~gui moguii- cajo.

10 Jo dsa' lalab cañíi'tu Jesús quiá'⁻ Tá^ Simón jo cajín'⁻:

—Doñi' ii` dsea` i lalí⁻ calá'⁻, joba' ja` 'né⁻ lá'⁻tur ladsifí' lado, jo jíi` tii⁻bre 'né⁻ nirú'⁻tur co' sijgíim'bre latøøiñ⁻. Jogui 'ná" lím'ba' dsea` sijgíing', nañí' fa' ja` lajaléng'na' líng'na' lajo.

11 Jo cajíng'⁻ Jesús lana e ja` lajiing`i dsea` do líiñ' dsea` sijgíing', co' niñí'bre guiá'⁻ i dsea` i ni'níng' ír' fí' quini' dsea` i quie' nifí' quiá'⁻ dsea` Israel.

12 Jo mí' tí' li` cató' e ru'⁻ Jesús tii⁻ jaléng`i dsea` guitúung` do quiá'r⁻, joba' caquib'⁻tur e si'r^ do, jogui caguáb'tur e fí' li` guiñ~ gó'r' do, jo mifíing` cajín'⁻ lala:

—¿Su níi^ 'ná" e~ guóng`jalé` e nicajmé⁻ e quií⁻na' na? **13** Co' 'ná" ca'íng'⁻na' jnea~ e líin'n Fíi'na' jogui e líin'n Tifa'⁻ quií⁻na', jo e jáb'⁻, lajob líí', co' lajob dseáng'⁻ líin'n. **14** Jo co' jnea~, dsea` líin'n Tifa'⁻ jogui Fii~ quií⁻na', nicarúu⁻baa tii⁻na' lajaang` lajaang`na', joba' lajob cajo 'né⁻ jmée^ 'ná", 'né⁻ rúu⁻ba' tii⁻ dsea` rúng'na'. **15** Jo jnea~ nica'ée⁻baa 'ná" jial 'né⁻ nijmee⁻na' e laco' 'ná" nijmee⁻na' røøb` laco'gui jíi` e nicajmé⁻ jnea~. **16** Jo e laba' jmitaa^ óo'na', e jíi` jaang`dsea` 'léeng'⁻ niing`guir laco' fiir~, jogui e jíi` jaang`dsea` i ngí' ta~ quie' júu^ niing`guir laco'gui i dsea` i caslíng` ír' do. **17** Jo song ngám'ba' jalé` e júu^ na jogui jmití^bi' e iáang` óo'na' cajo, joba' juguiáb⁻ niliseeng`na' jóng.

18 Jo dsa' e fá'a na ja` catíing` 'ná" lajiing`na'; co' ní'baa guiá'⁻ i jaléng`i nicaguíin'⁻n. Dsa' dseáng'⁻ 'né⁻ litib~ jíi` laco' fé' fí' ni~ jí' quiá'⁻ Fidiée` e ca-jme' dsea` malíi^gui eáang'li` fé' lala: "Jaang`lajee` dsea` i gó' colíing` cóo'⁻baa lana, ni'ní" niim'⁻bre

jnea~." ¹⁹ Jo fíi^-i 'ná" e júu^ na lana e lí^ laco^o niñí^ba' jéeng' mi^ tí^ lí^ nidsijée' jalé" e jo. Jo mi^ tí^ lí^ nilí^ lajo, joba' jáb^- nilíing'na' jóng e jneab^ dseáng^- líin'n jíi^- laco^o fá^a e líin'n. ²⁰ Jogui e laba' jmitaa^ óo'na', e doñí' ii^ dsea` i ni'íng^ i^ dsea` i sín^-n do, joba' ím'bre jnea~ cajo; jogui doñí' ii^ dsea` i íng^ jnea~, joba' ím'bre i^ dsea` i^ casíing` jnea~ fí^ jmigüí^ la cajo.

Mi^ cajíng^- Jesús e Judas Iscariotebing' i ni'íng^-ír'

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Jo mi^ cang^ e cajíng^- Jesús lajo, joba' dseáng^-eáam' fí^í^ calíiñ^, jo cajíng^- casír^- i^ dsea` guitúung` quiá'r^- do jo casí^reiñ>:

—E laba' jmitaa^ óo'na', e jaang` lajee^ la'ó^ 'ná"bing^ i ni'íng^ jnea~ fí^ quini^ i^ dsea` quie' nifi' quiá^ dsea` góo'naa' dsea` Israel.

²² Jo mi^ canúu^- i^ dsea` guitúung` do e júu^ jo, jo lico^o cajóøng^- rúm'bre, jo dsu^ ja` calilí'r^ i^ dseáng^- i^ éeng` Jesús do. ²³ Jo jaang` lajee^ i^ dsea` guitúung` i^ iing` Jesús eáang` do dseáng^- cáam` dsea` do guiñ^, jo lajoba' cuóøm` sfiin`cóo^ dsea` do lajee^ e neáaiñ` gø'r^. ²⁴ Jo co^ huím^ bigui guiing` Tú^ Simón, joba' cajmér^ li^ cóo^ guóor` quiá^ i^ dsea` i^ guiing` cáang` Jesús do e laco^o dsea` í^ nijming^r^- dsea` do i^ lajee^ ír^ i^ éeng` Jesús do. ²⁵ Jo i^ dsea` i^ guiing` cáang` Jesús do cangoquiéeiñ` quiá^ gui^ laco^o guiing` dsea` do, jo lalab cajming^r^- dsea` do:

—Fí^í^, ¿i^ i^ dsea` i^ julí^ na?

²⁶ Joba' lalab cañí^ Jesús quiá^ dsea` do:

—Lana nijmi'leaa^- cоо` 'ná'jiu iñí^, jo ii^ i^ dsea` i^ nicuóø^ø e jo, íb^ i^ fá^a na.

Jo dsifí mi~ café¹⁸ Jesús e júu¹⁹ jo, joba' ca-jmi'leá'bre e iñí²⁰ do, jo i Judas i líng' jóo' Simón Iscariote, íb` i cacuø'r' e jo. ²¹ Jo dsifí mi~ ca'íng' i Judas do e iñí²² do, joba' dsifí lajöb ca'lí²³ fii~ i 'líng'²⁴ i sii` Satanás fi' dsíir'. Joba' lalab casí²⁵ Jesús ír':

—Lajíí²⁶ e nicalí²⁷ o²⁸ e nijmée²⁹, joba' jmeeb³⁰ lajminá³¹.

²⁸ Jo mi~ canúu³² i dsea` i cagüiaang³³ guí do lajíí³⁴ e cajíng³⁵ Jesús do, ja` cangáiñ³⁶ jiali³⁷ cajing³⁸ dsea` do lajo. ²⁹ Jo co³⁹ ie~ jo i Judas Iscariote do líiñ⁴⁰ dsea` i si'má⁴¹ cuu⁴² quiá⁴³ Jesús cój⁴⁴ guí quiá⁴⁵ i dsea` guitúung⁴⁶ quiá'r⁴⁷, joba' i liing⁴⁸ i dsea` do ca'lí⁴⁹ dsíir⁵⁰ e Jesús s'r⁵¹ i Judas do e liing⁵² ee` nidsileáa⁵³ dsea` do quiá⁵⁴ e ni'nér⁵⁵ lajííñ⁵⁶ lajee⁵⁷ jmíi⁵⁸ osi quiá⁵⁹ e nicuø'r⁶⁰ jaléng⁶¹ dsea` tiñíng⁶² é.

³⁰ Jo dsifí mi~ ca'íng⁶³ Judas Iscariote e iñí⁶⁴ do, joba' cagüi⁶⁵ bre e fí⁶⁶ li⁶⁷ neáaiñ⁶⁸ do. Jo nicanuub⁶⁹.

Júu¹ ^ laniing² quiá³ ^ Dsea` Jmáang⁴

³¹ Jo mi~ tí⁵ li⁶ cang⁷ e cagüi⁸ i Judas Iscariote do, joba' lalab casí⁹ Jesús i dsea` quiá'r¹⁰ i caje¹¹ guí do:

—Jo lanab nicalilí¹² 'ná¹³ jial tí¹⁴ niguo¹⁵ líng¹⁶ Fidiée¹⁷ mi~ calili¹⁸ jial tí¹⁹ niguo¹⁵ líng¹⁶ jnea¹, dsea` cagá²⁰ a fi' ñiff²¹ jo cagüén²² fi' jmigüi²³ la e líin²⁴n jaang²⁵ dsea` jmigüi²⁶. ³² Jo song lajob líi²⁷, e jnea¹ dsea` cagüén²² fi' jmigüi²³ la líin²⁴n jaang²⁵ dsea` jmigüi²⁶ e ni'ée²⁸ e 'ná¹³ jial tí¹⁹ niguo¹⁵ líng¹⁶ Fidiée¹⁷, joba' Fidiée¹⁷ lajob njmér²⁹ cój³⁰ jnea¹ cajo, jo lajee³¹ tab³² njmér²⁹ lajo. ³³ Jogui 'ná¹³, dsea` líng'na¹ jóo³⁴, e laba' fíi³⁵ i 'ná¹³ e jo` huóø³⁶ táang³⁷ guí cój³⁰ 'ná¹³ fi' la. Jogui 'ná¹³ ni'nam³⁸ ba' jnea¹ jo dsu³⁹ jo` nigiéng³⁹na' jnea¹; co líi⁴⁰ laco'guí jíí⁴¹ e nicafíi⁴² dsea` Israel cagüiaang³³ guí ie~ lami⁴³ jéeng⁴⁴ guí do, jo

lajob fíi~ i' ná^ lana cajo e ja` cuóøng` nigüiliing`na! fíi~ li~ niníng` jnea~. ³⁴ Jo uiing~ e joba' e nicuóøø^ø 'nú^ e júu^ laniing~ la e ja` mí^ caffí~ i' nú^ lami~ jéeng`gui, jo e lab e jo: jmi'neáang`na' dsea` rúng`na!. Jo lí^ laco' la 'neáang` jnea~ 'nú^, lajob dseáng`- 'né- jmi'neáang`na' dsea` rúng`na' cajo. ³⁵ Jo song lajob jmoo`na' e dseáng`- jmi'neáang`na' dsea` rúng`na', joba' lajiim` dsea` nililí'r^ jóng e dseáng`- dsea` quié`baa líng`na' song jmoo`ba' lajo.

*Mi~ cajmée` Jesús júu^ e nijíng`- Tú^ Simón e ja` cuíñ`dsea` do
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)*

³⁶ Jo mí^ canúu^- Tú^ Simón lajíi^~ e cajíng`- Jesús do, joba' cajming`r^- dsea` do lala jo cajíñ`:

—Fíi`i, ¿jie~ fíi~ lí~ niguó`?

Joba' cañíi` Jesús quiá`- dsea` do jo casí`-reiñ`:

—Ja` cuóøng` niguøng`^ 'ná^ lana e fíi~ lí~ ninín`n, jo dsu^ mi^ nilicøøng`guijí^ lajo, joguiiba' e nicuóøng` guøn` jóng.

³⁷ Joba' lalab cañíi` Tú^ Simón quiá`- Jesús jo casí`r^- dsea` do:

—Fíi`i, ¿jiali^ ja` cuóøng` e ninín`n cóo`~ 'ná^ lana? ¡Co^ guiab^ dsii^- e nijáang`^ 'ñiá`a e nijúun`n e laco^ nijmicóo`~ 'ná^!

³⁸ Joba' lalab cañíi` Jesús quiá`- i Tú^ Simón do jo casí`-reiñ`:

—¿Su dseáng`- já`- e nijmée`^ e laco^ fó` na, Tú^ Simón? Co^ lana jmítaa^ o` e lajee^ e ná`-gui e niquí`- jaang` tuidsée^, 'ná` nifo`^ 'ní` ya` e ja` cuíñ` jnea~.

14

*Jesús lk̄iñ' e fí' cóo!~ e guilíng` dsea` fí' lí~ guiing~
Tiquiá'r~*

¹ Jo mi~ canḡ e casíng~ Jesús cóo!~ i Tú^ Simón do, joba' lalab casí~ guir i dsea` quiá'r~ do:

—Ja` jmáang!~ yaang~na' fí'í^ 'ná', dsea` já~- nicalíng~na' júu^ quiá'~ Fidiée~, jogui ja` jmitúng~ óo'na' cóo!~ júu^ quié~e, co' 'né~ e jáb~ nilíng`na' cajo. ² Co' fí' lí~ guiing~ Tiquié`e fí' ñíff~, féb~ joo` e quiá'~ nigüeá jaléng~dsea` quiá'r~; cofa' ja` lí~ lajo, joba' ja` mi' caff~i 'ná' jóng e tí' lí~ ninín`n e niguaia~guiú~ fí' lí~ nigüinína' cóo!~ jnea~ fí' lí~ guiing~ Tiquié`e faco' lajo. ³ Jo mi~ tí' lí~ canḡ e niguaia~guiú~ e fí' lí~ nigüinína' do, joba' nigáab'túu~ calé~ catú~ fí' la e laco' nitøø~ 'ná' e nigüiliing`na' cóo!~ jnea~, jo fí' job nidsi'ié~ee' coliing~ cóo!~ jnea~. ⁴ Co' niñib~ 'ná' jie~ fí' lí~ ninín`n jogui nicuúi'bi' cajo e fí' e dsijée' fí' jo.

⁵ Jo mi~ canḡ e cajíng~ Jesús e júu^jo, joba' jaang` lajee~ i dsea` quiá'r~ do i sii` Tomás lalab cañíir~ quiá'~ dsea` do:

—Fí'i, ja` ne~ jnea~^ jie~ fí' lí~ niguøng~^ 'ná', joba' jial lí~ e nilicuúi'naa' jnang~ e fí' jo?

⁶ Joba' lalab cañíi` Jesús quiá'~ dsea` do:

—Jneab~ dsea` líin`n e fí' e laco' cuóøng` niguiliing` dsea` fí' ñíff~, jogui jneab~ dseáng~ cuóø~ø 'ná' e liñí`na' jalé~ júu^ quiá'~ Fidiée~, jogui jíi~^ jnea~bi cuóø~ø 'ná' cajo e seeng`na' cøøng` cóo!~ Fidiée` lata~. Jo jíi~^ la'eáang' cóo!~ jneab~ cuóøng` e niguiliing` dsea` fí' quini~ Tiquí~ii' Fidiée~. ⁷ Jo song nicuúim` 'ná' quiá~ jnea~ lana, joba' nilicuúim`ba'

Tiquié^e cajo; jo dsu' latí' lanab ninaang` cuíng`na'
dsea` do, co' niçañíim`ba're.

8 Jo mi^ calí^ fé^ Jesús e júu^ na, joba' lalab cañíi^
jaang`gui dsea` quiá'r^- i sii^ Lii^ do jo casí'r^- dsea`
do:

—Fíi^i, cuóø^~ jnea^~ fí^ e nineeng`naa' Tiquí^ii^
dsea` guiing^~ ñiff^-, jo jíi^~ joba' mi^~naa' 'na'.

9 Joba' lalab cañíi^ Jesús quiá'^ i Lii^ do jo cajíñ'^:

—Lii^, ningóob' eáang' e seen^- jee^ 'ná', jo ¿su
ja` mi^ calicuíim`bi^ jnea^? Dsuco' jaléng^ dsea`
i níng^- jnea^, joba' i dsea` í^ níim`bre Tiquié^e
cajo; joba' ¿jiali^ mi^~ jnea^ fí^ e laco^ nimáang`na'
Tiquí^ii'? **10** Jo ¿su ja` já^ líin^ 'ná` e jnea^ cøøm`
seeng^ cоо^~ Tiquí^ii^ jogui e Tiquí^ii^ cøøm` seein^
cоо^~ jnea^ cajo? Co^ jalé^ e fí^ i 'ná' na ja` fá^a
e la tiin^ 'ñiá^a, co^ Tiquí^ii^ i seeng^ cøøng^ cоо^~
jnea^ do, dsea` íb^ i jmoo^ lajíi^ ta^ quiá'^. **11** Jo 'né^
liñ^ba' e jnea^ cøøm` seen^ cоо^~ Tiquí^ii^, jogui
lajobi^ ír^ seein^ cøøng^ cоо^~ jnea^ cajo, jo song ja`
já^ líng`na' e júu^ jo, joba' lico^ já^ güilíng`na'
júu^ quié^ e mi^ móo^na' jalé^ e jmoo^o. **12** Jogui
e laba^ jmitaa^ óo^na' cajo, e doñi^ ii^ i já^ líng`
júu^ quié^ e, joba^ nijmé^bre jalé^ e quíi^ jmii^ lí^
laco^gui jíi^~ la nicajmé^ jnea^ cajo; jo dsu sea^ba'
do e nijmér^ e niguo^~gui eáang', co^ jnea^ ninín^ne
nijaa^ cоо^~ Tiquí^ii^ dsea` guiing^~ ñiff^-. **13** Jo jalé^ e
nimii^~na' Fidiée^ la'eáang^ cоо^~ jnea^, joba^ jneab^
nijmee^ e jalé^ e jo quíi^~na', jo lajoba^ nijmiféng^
dsea` Tiquié^e Fidiée^ la'eáang^ cоо^~ jalé^ e jmoo^
jnea^ do. **14** Jo doñi^ eeb^ cuóøng^ lí^ jmee^ jnea^ song
camii^~na' Fidiée^ lajo la'eáang^ cоо^~ jnea^.

Mi~ cacuø' Jesús júu^ e nisíng~ Fidiéé` Jmiguí` quiá'r~

15 'Jø fíi~ guíi 'nú~ e song dseáng~- lajang`^ júu^ 'neáang`na! jnea~, joba' njmée`ba' náu`~na! júu~ quié~e jóng. **16-17** Joba' jnea~ nimíi`~i Tiquí`ii` dsea` guiiñ~ ñíff~ e nisíñ~ Jaang` i njimicóo`~ 'nú~, jo e job líi` Jmiguí` quiá`~ Fidiéé` cójó`~ e cuø`~ 'ná~ e liñí`~na! jalé~ júu~ quiá`~ Fidiéé`. Jo e Jmiguí` do contøøm~ niliseeng` cójó`~ 'nú~. Jo jaléng` dsea` i ja` mí` cal'íng` jnea~, joba' ja` quí`~ jmíi` fa' e ni'íñ~ e Jmiguí` do, co` ja` mí` cangár~ o'gui cuír` cajo; jo dsu' 'nú`gui nícuí`ba' e Jmiguí` do, co` niseem` cójó`~ 'nú~ lana, jogui ti` li~ nití`~ í` e niliseem` fí` áa'na` cajo.

18 'Jø fíi~ guíi 'nú~ e ja` quí`~ jmíi` fa' niseáan~n 'nú~ e lafa' nííng~na!, co` nigáab'túu calé~ catú~ jo niliseem`túu cójó`~ 'nú~. **19** 'Jø lajee` lab, jaléng` dsea` i ja` cuíng jnea~ jo` niníng`guir jnea~; jo dsu' 'nú~ nimáam`tu`jnea~ jogui contøøm~ niliseeng`na` cójó`~ jnea~ cajo, co` seem` jnea~ cójó`~ 'nú~ lata~. **20** 'Jø ie~ job nilílí`~na! e jnea~ cøøm` seen` cójó`~ Tiquié`e, jogui 'nú~ cøøm` seeng`na` cójó`~ jnea~, jogui jnea~ cøøm` seen` cójó`~ 'nú~ cajo. **21** Jogui i dsea` i íng` júu~ quié~e jogui jmóor` náu`r~ jalé~ e júu~ jo, joba` i dsea` i cuø` li~ e dseáng~- lajam`ba` e 'neáaiñ` jnea~, jo lajob Tiquié`e njmi`neáam`bre i dsea` i jmi`neáang` jnea~ do, jogui jnea~ ni`jmi`neáam`baa i dsea` i cajo, jogui ni'ée`baare jial dseáng`~ líin`n.

22 Joba` cañí` jaang`gui dsea` guitúung` quiá`~ Dsea` Jmáang` i sii` Judas, dsu` o` i Iscariote do, jo casí`r` dsea` do lala:

—Fí`i, ¿jiali`~ e ni'éeng` uø` fí` quini` jnea`^ jo o` fí` quini` jaléng` dsea` i ja` lííng` dsea` góo`naa`?

23 Joba' cañíi` Jesús quiá`- i Judas do jo cajíñ`-:

—Jaléng` dsea` i jmi'neáang` jnea~, joba' jmoo`bre náa'r~ jalé` júu^ quié`e; jo Tiquié`e Fidiée` ni-jmi'neáam`bre i dsea` í cajo, jo lajob Tiquié`e coliing`gui cóo`- jnea~ cøøm` niliseé`naa' cóo`- i dsea` í. **24** Jogui i dsea` i ja` 'neáang` jnea~, joba' ja` jmoo`r~ náa'r~ jalé` júu^ quié`e. Jo jaléb` e júu^ e fá` jnea~ la, o' dseáng`- júu^ quié`e 'ñiá`a co' e quiá`- Tiquí`baa!, jo íb` dsea` i casling` jnea~ fí` jmigüí` la.

25 'Jo fíi`-i 'ná` jalé` e júu^ la lajee` e táam`bíi cóo`- 'ná` fí` jmigüí` la; **26** jo dsu' mi` ninín`n fí` ñíff`- fí` li` guiing` Tiquié`e, joba' dsea` íb` i nisíng` Jmiguí` quiá`r~ cuaiñ` quié`e e laco` niymicóo`- 'ná`, jo lajoba` niguiéng` áa`na` jalé` e júu^ e nicaffí`-i 'ná` lajee` e nicataang`naa` coliing`, jogui ni'é`- 'ná` jalé` e 'né` ñí`na` cajo.

27 'Jo mi` ti` li` nití`- í` e ninín`n, joba` nisée`e cóo`- 'ná` e niliseem`ba` juguiá`- cóo`- Fidiée`. Jogui nicuøø`baa 'ná` laco`gui la seeng` jnea~ juguiá`- cóo`- dsea` do, jo dsu` ja` nicuøø`- e jo laco`gui la cuø` dsea` i ja` cuíng` Fidiée`. Joba` fíi`guí` 'ná` e ja` jmeáang`- yaang`na` fí`í` uii` quiá`- jalé` e nidsing`-na`, o`gui fóøøng`-na` cajo uii` quiá`- jalé` e jo. **28** Jo nicanáa`-ba` e nicaffí`-i 'ná` lami`- jéeng`gui e ninín`n fí` li` guiing` Tiquí`ii`, jo dsu` nigáab`túu` jo niliseem`túu` cóo`- 'ná` calé` catú`-. Jo faco` dseáng`- já`- e 'ná` 'neáang`na` jnea~, joba` cali`iáam` óo`na` jóng mi` caliñí`na` e ninín`n fí` li` guiing` Tiquí`ii` faco` lajo, co` í`bre dsea` niing`guir laco`gui jnea~. **29** Jo uiing` e joba` e fíi`-i 'ná` jalé` e la e lí`- laco` mi` nití`- í` e nidsijée` jalé` e jo, jo lajoguiba` e já`- nilíing`na` jalé` e júu^ quié`e do.

30 'Jo lana jo` 'ga' li~ siing~guíi cóo`'~ 'ná', co' ni jaquiéem' i fui~ i 'ling'~ i quiá' ta~ fí' jmigüí la, jo dsu' nañí' fa' ja` bí' óo' i fui~ i 'ling'~ do e ni quiá'r' jnea~ ta~, **31** dsu' lajöb dseáng'~ nisíí'~ e nidsijée' e laco' niliñí' jaléng'~ dsea` jmigüí' e 'neáam'baa Ti quií'ii' jogui e jmoo'o lajíí'~ ta~ e nicaquié'r' quié'baa.

Jo mí~ cató' e fé' Jesús jalé' e júu' na, joba' cajíñ'~ casí'r'~ i dsea` guijáng' quiá'r'~ do lala:

—Ráang'na' na, jo ma'uøø~duu' la.

15

Jesús líiñ' e huïng' jó'~ e jlo'~ síní'~

1 Jo mí~ cang'gui lajo, lalab cajíng'~gui Jesús casí'r'~ i dsea` guijáng' quiá'r'~ do:

—Jnea~ líin'n e huïng' jó'~ e jlo'~ síní'~, jogui Ti quié'e líiñ' laco' i dsea` jmáng'~ í'~ guiá'~ e huïng' jó'~ do. **2** Jo song coo' guo'~ e huïng' jó'~ quié'~ e do ja` cuø' mí'~ huïng' jó'~, joba' ni quiá'b'~ Fidiéé' e guo'~ jo; jo dsu' song guiá'~ bí' cuø' mí'~ huïng' jó'~, joba' Fidiéé' ni'iá'~ bre jogui nisám'~ bre guo'~ quiá'~ e laco' ni'í'~ jmiguiá'~gui. **3** Jogui 'ná' lana nisiguiúm'~ba' la'eáang'~ e nicalíing'~na' lajíí'~ júu'~ e nicalíi'~i'~ 'ná'. **4** Jo güiliseem'bí' cøøng' colíing'~ cóo'~ jnea~ lí'~ laco'~gui la seeng' jnea~ cøøng' colíing'~ cóo'~ 'ná'. Cofa' coo'~ guáng'~ quiá'~ mí'~ huïng' jó'~ ja` qui'~ jmii'~ ni'í'~ 'ñia'~ song si'naam'~ e guáng'~ do quiá'~ e huïng' quiá'~; jo lajöb lí'~gui cóo'~ 'ná'~ cajo, ja` qui'~ jmii'~ nijmee'~na'~ e guiá'~ song ja` seeng'na' cøøng' colíing'~ cóo'~ jnea~.

5 'Jo fíi~túu' 'ná'~ e jneab~ líin'n e huïng' jó'~ do, jogui 'ná'~ líing'na'~ guáng'~ quiá'~ e huïng'~ do. Jo

doñí' ii' dsea` i' seeng` cøøng` cøo^{l~} jnea~, joba' jnea~ seem`baa cøøng` cøo^{l~} ír` cajo, joba' eáam' íing` ta~ jalé^{l~} e jmóor'; cofa' ja` seeiñ` cøøng` cøo^{l~} jnea~, joba' jíi'^{l~} coo` e guíá^{l~} ja` ee` quíí'r` jmíiñ` jmér` jóng.
6 Co' i dsea`gui i litúng` dsíi` e seeiñ` cøøng` cøo^{l~} jnea~, joba' i dsea` fí ni'nám`bre cøo^{l~} jnea~, joba' ni'lím` quiá'r` lí^{l~} laco'gui mi~ liquiññ^{l~} e guáng` e si'naang` quiá^{l~} e huíing` jó^{l~} do, jo sitíim` jalé^{l~} e jo, jo niné^{l~} fí lí^{l~} nicób` jóng.

7 'Jogui song 'ná^{l~} ja` tú'na' e seem`ba' cøøng` coliíng` cøo^{l~} jnea~ jogui e teáb` teáang^{l~}na' cøo^{l~} júu^{l~} quié^{l~} e cajo, jo song lajob jmoo`na', joba' mí^{l~}na' jnea~ ee` iing`na' jo lajob nilí. 8 Jogui mi^{l~} 'ná^{l~} eáam' íing`ta~ jalé^{l~} e jmoo`na', jo e joba' cuó`li^{l~} e líng`na' dseáng` lajang^{l~} dsea` quié^{l~} e, joba' ni-jmiféng` dsea` Tiquié^{l~}e Fidiée^{l~} dsea` guiing` ñíffí^{l~}.
9 Jo jnea~ eáam' neáan`n 'ná^{l~} lí^{l~} laco'gui la 'neáang` Tiquí^{l~}ii^{l~} jnea~; joba' fíi^{l~} i 'ná^{l~} e güiliseem`bi^{l~} e ñí^{l~}na' jial tíi^{l~} e 'neáan`n 'ná^{l~}. 10 Jo song 'ná^{l~} náu^{l~}ba' jalé^{l~} júu^{l~} quié^{l~} e, joba' seem`ba' e 'neáam`bíi^{l~} 'ná^{l~} jóng lí^{l~} laco'gui la jmoo` jnea~ náu^{l~}u lajíi^{l~} júu^{l~} quiá^{l~} Tiquié^{l~}e, joba' seem`baa e jmi'neáang` Tiquié^{l~} jnea~.

11 'Jo fón^{l~}n 'ná^{l~} lana e lí^{l~} laco' nili'iáang` áá'na' laco'gui e iáang` dsi` jnea~, jogui e dseáng` la iéb` nili'iáang` óó'na' cajo lí^{l~} laco' catíing` e líng` dsea` quié^{l~} e. 12 Jogui fíi^{l~} túu^{l~} 'ná^{l~} e júu^{l~} quié^{l~} e e 'né^{l~} liti^{l~} do, jo e lab e júu^{l~} jo: 'né^{l~} nijmi'neáam`ba' dsea` rúng`na' lí^{l~} laco'gui jnea~ jmi'neáan`n 'ná^{l~} lajaang` lajaang`na!. 13 Jo e jmi'neáang` dsea` rúiñ^{l~} e lani^{l~}ing`gui eáang` lí^{l~} mi^{l~} jáng^{l~} 'ñia'r' e laco' nijmicóo'r` dsea` seeng` røø^{l~} cøo^{l~}r` nañí^{l~} song cajúiñ^{l~} dsu^{l~}

uíi'~ e cajmér` lajo. ¹⁴ Jo song náu'~ba' jalé" júu^ quié"e e nicafíi^-i 'ná" e 'né" jmee^na', joba' dsea` seeng` røø` cóo`~ jneab~ líng'na' jóng. ¹⁵ Jo lana jo` líng'na' dsea` i lico` jmoo` ta~ quié"e, dsuco` i dsea` la'f' jíi'~ ja` ñir` e~ uiing~ e ta~ e jmóor` quiá"~ i fir~ do. Dsu` lana nilíng'na' dsea` seeng` røø` cóo`~baa, co` nicacuøø`baa 'ná" e nicaliñí`na' jalé" e júu^ e ca'íin`~n quiá"~ Tiquié`e. ¹⁶ Jogui o` 'ná" dsea` caguíing`na' jnea~ e quiee` nifí` quíi`na', dsuco` jneab~ dsea` nicaguíin`~n 'ná" e laco` ni'uíing`na' dsea` quié"e, jogui nicacuøø`ø 'ná" ta~ e nigüiliíng`na' nigüijmee`na' jmang`~ e nili'líng` ta~ quíi`na' lata~. Jo lajoba` Tiquí`ii` Fidiée` nicuø`~bre 'ná" jalé" e nimíi`~na're la'eáang` cóo`~ jnea~. ¹⁷ Jo e lab e fíi`~túu` 'ná" do calé" catú`~ e` 'né" njmee`na': njimi'neáang`na' dsea` rúng`na`.

'Ní'~níng`dsea`Jesús cóo`~guijaléng`dsea`quiá'r`

¹⁸ Jo fíi`~guíi 'ná", dsea` quié"e, e ja` güidsigá` óo`na' e 'ni`~níng` jaléng` dsea` jmigüí`~ná", dsu` güiliñí`na` guiú`~ e jnea`bing` la'uii`~ i calí`~ 'ní`~níng` jaléng` dsea` do. ¹⁹ Co` faco` 'ná` líng'na` dsea` jmigüí`~ i ja` cuíng` jnea~, joba` njimi'neáam` jaléng`~ i dsea` i`~ 'ná" jóng lf`~ laco`gui la jmi'neáang` rúiñ`la'ó` yaaiñ~. Jo dsuco` jneab~ dsea` caguíin`~n 'ná" jee` jaléng` dsea` jmigüí`~ i ja` cuíng` jnea~ e laco` ni'uíng`na` dsea` quié"e, jo uíi'~ e lajoba` e jaléng`~ i dsea` i`~ ni'ní`~níñ`~ 'ná", co` 'ná` jo` líng'na` laco` ír`. ²⁰ Jo téé` áa`na` lajíi`~ e nicafíi^-i 'ná" do: "Jíi`~ jaang` dsea` jmoo` ta~ niing`guir laco`fir~." Jo quie`na` cuente e gab` njimeáng` dsea` jnea~, joba` lajob njimeáng` dsea` 'ná` cajo; jogui song ja` mí` calináu`r` júu^ quié"e, joba` lajob ja` nilináu`r` júu^

quií~na' cajo. ²¹ Jo jaléb" e ga` na nijmeáiñ" 'ná" uíl" e líng'na' dsea` quié~e, jo nijmér" lajo co' ja` cuíñ` i dsea` i casíng` jnea~ fí` jmigüí la.

²² 'Jo faco' mi~ jnea~ ja` cagüén~n fí` jmigüí la e caga'ée~e dsea` jmigüí júu~ quiá~ Fidiée~, joba' ja` calilí'r~ jóng e líiñ` dsea` røøng` dsee~ faco' lajo; jo dsuco' lanagiñ nícagüém~baa fí` la e quiee~ júu~ quiá~ Fidiée~, joba' jo` cuóøng` lí` fé'r` náng e ja` dsee~ røøiñ`, co' dseáng` lajob líiñ`. ²³ Jo jaléng` dsea` i 'ní" níng` jnea~, joba' la quié~ Tiquié~e dsea` guing~ níff` 'ní" níiñ~ cajo. ²⁴ Jo ja` dsee~ røøng` dsea` jmigüí faco' mi~ jnea~ ja` cajmé~e jee~ ír` jalé~ e quíí~i jmíi~ e cajmé~e e jíi~ jaang` dsea` jiéng` ja` quíí~r` jmíi~ mi~ cajmér`. Jo ja` ee` líi` e nícangáb` jaléng` i dsea` í` jalé~ e quíí~i jmíi~ do, jo dsu' mi' 'noo'bí 'ní" níiñ~ jnea~ jogui 'ní" níiñ~ Tiquié~e cajo. ²⁵ Jo dsijée` jalé~ e na, co' dseáng` 'nél` liti` lajíi~ laco' tóo` fí` ni~ jí` quiá~ Fidiée` e cajme` dsea` malii~gui eaang` lí` fé` lala: "Eáang` calf` 'ní" níng` dsea` jnea~ e jíi~ ja` uiing` sea`."

²⁶ 'Jo dsu' mi~ niguiéng` týu fí` níff~, jo ba' nisáin~n e Jmiguí quiá~ Tiquí~i` Fidiée` e siiñ` e laco' níjmicoo` 'ná"; jo e Jmiguí dob cajo e ni'él` 'ná` jalé~ e já~ jogui e nifé~ uii~ quié~e jalé~ e ní` e jmoo`o. ²⁷ Jogui 'ná` cajo dsea` catíng`na` e nifo`na` uii~ quié~e fí` quini` dsea` jmigüí, co' conrøøb` nícalisé`naa` jíi~ ie` latí` mi` calicuíng` rú`naa` do.

16

¹ 'Jo fíi~i 'ná` jalé~ e júu~ la e lí` laco' ja` nilitúng` óo`na` e já~ líng`na` júu~ quié~e. ² Co` jaléng` dsea` gó`naa` dsea` Israel ni'uøiñ` 'ná` fí` dsíi` guá~

qui⁻naa', jo ji[~]gui niguiée' jmii[~] e doñi' ii[~] dsea` i
nijngáng⁻ 'ná[~] ni⁻ dsíir' e laj⁻oba' e jmitir⁻ ta⁻ fi⁻
quini[~] Fidiée[~] fíng song cajmér⁻ lajo. ³ Jo nijmér⁻
jalé⁻ e na ui⁻ e ja⁻ mi⁻ calicuim⁻bír jnea[~] o[~]gui mi⁻
calicuíñ[~] Tiquí⁻ii[~] dsea` guiing⁻ ñiff⁻ cajo. ⁴ Jo ffi⁻i
'ná[~] lana e lí⁻ laco⁻ mi⁻ nití⁻ í⁻ e nidsijée' jalé⁻ e jo,
joba' niguiéng⁻ áa'na' e nicaffi⁻baa 'ná[~] jéeng'gui e
nilí lajo.

Lajii[~] ta⁻ óo'Jmiguí quiá⁻ Fidiée[~]

'Jo ja⁻ mi⁻ cafíi⁻i 'ná[~] jalé⁻ e na latí⁻ mi⁻ uiing⁻,
co⁻ lajee[~] jo táam⁻ jnea[~] cóo⁻ 'ná[~]. ⁵ Jo dsu⁻ lanagui
ngóo⁻ catib⁻ í⁻ quié⁻e e ninín⁻túu⁻ fi⁻ ñiff⁻ e nijaa⁻
cóo⁻ i dsea` i casíing⁻ jnea[~] fi⁻ jmigüí⁻ la, jo jii⁻ jaang⁻
'ná[~] ja⁻ mi⁻ cajmingíi⁻na⁻ jnea[~] jie⁻ fi⁻ lí⁻ ninín⁻n.
⁶ Jogui 'ná[~] lí⁻ lí⁻ jmoo⁻na⁻ fi⁻ íb⁻ dsu⁻ ffi⁻i 'ná[~] jalé⁻
e júu⁻ na. ⁷ Jo dsu⁻ dseáng⁻ jáb⁻ júu⁻ e ffi⁻i 'ná[~]
la, e guíá⁻gui niuíng⁻ quií⁻na⁻ e niním⁻baa. Co⁻
fíng song ja⁻ ninín⁻n, joba' ja⁻ quií⁻ jmii[~] jóng e
nigüéeng⁻ i nijmicóo⁻ 'ná[~] fi⁻ jmigüí⁻ la, jo dsu⁻
mi⁻ niguién⁻n fi⁻ ñiff⁻, joba' jneab⁻ dsea` nisfin⁻n
i nijmicóo⁻ 'ná[~] fi⁻ jmigüí⁻ la. ⁸ Jo mi⁻ nigüéeng⁻
í⁻, joguib nijmitar⁻ dsíi⁻ dsea` jmigüí⁻ jalé⁻ dsee⁻
quiáiñ⁻ jogui jial lí⁻ e seeng⁻ dsea` e ja⁻ éer⁻ dsee⁻,
jogui cajo jial ii⁻ Fidiée[~] í⁻ laco⁻ catíng⁻. ⁹ Jogui
e Jmiguí[~] do nijmita⁻ dsíi⁻ dsea` e líng⁻ dsea` i
røøng⁻ dsee⁻ uíi⁻ e ja⁻ já⁻ líiñ[~] júu⁻ quié⁻e; ¹⁰ jogui
e Jmiguí[~] do cajo nijmita⁻ dsíi⁻ dsea` e jnea[~] ja⁻
røøn⁻ dsee⁻ co⁻ ninín⁻túu⁻ cóo⁻ Tiquí⁻ii[~] Fidiée[~]
jo jo nimáang⁻gui⁻ jnea[~] fi⁻ jmigüí⁻ la. ¹¹ Jogui cajo
e Jmiguí[~] quiá⁻ Fidiée[~] doba⁻ nijmita⁻ dsíi⁻ dsea`
jmigüí⁻ e nica'íib⁻ Fidiée[~] í⁻ laco⁻ catíng⁻ quiá⁻ ffi⁻

í 'líng' i quiá' ta~ fí' jmigüí' la, co' dseáng' latab~ ni'íñ' iihuíí'.

12 Jo jmoguiú'bi jalé' e sea` nifíí'í 'ná', dsu' ja` nifíí'í 'ná' jalé' e jo dseáng' lana e lí' laco' ja` ni'uíng' jmoguiú' quií'na'. **13** Jo dsu' mi~ ti' li` nigüéeng' e Jmiguí' quiá' Fidiée' do jee' 'ná', joba' e job e nicá' jmang' júu' já' quií'na', jogui e job cajo e ni'é' gui 'ná' jalé' e ja` mí' cafíí'í 'ná' lana; co' ja` nifé' jíí' laco' í dsíí' 'ñia' e Jmiguí' do, co' lajíí' júu' e ni'íng' quiá' Fidiée', jíí' joba' e nifé'; jogui cajo ni'é' 'ná' e~ jalé' e nidsijée' fí' jmiguí' lajee' lí' dsé'gui. **14** Jo e Jmiguí' do nifé' guiá' uii' quié'e, co' nicuó' 'ná' lajíí' e ni'íng' quié' baa e laco' niliñí'na' jalé' e jo. **15** Jo lajib' jalé' e sea` quiá' Tiquí'ii' e quié' baa lí' cajo, jo uíí' e lajoba' e fá'a e lajalé' e júu' e ni'íng' e Jmiguí' do jáá' fí' quié' baa, jo jaléb' e jo nicuó' 'ná' e ningáng'na'.

16 Jo fíí'guíí 'ná' cajo e jo` huóø' táang`guíí jee' 'ná', joba' jo` nimáang`gui' jnea~; jo dsu' mi~ ning`guijiú lajo, joba' nimáam`tu' jnea~ calé' catú'.

Cateá'ba' e calíng' dsea` guijáng` quiá' Jesús fí'í'

17 Jo mi~ canúu' i dsea` guijáng' do lajíí' júu' e cajíng' Jesús do, joba' canaaiñ' jmingí' rúiñ' la'o' yaaiñ' jo sfiñ':

—¿E~gui guóng' e fé' i Fíí'naa' na mi~ jíñ' e jo` huóø' dsé' e táang`guir fí' jee' jneaa~aa', joba' jo` nineeng`guíí're, jo dsu' mi~ ning`guijiú lajo, joba' nineem`tu' re calé' catú'? jogui ¿e~gui guóng' e jíñ' e nidséiñ' fí' li` guiing' Tiquíá'r' fí' ñifi'?

18 Jogui cajo, ¿e~gui guóng' e jíñ' e jo` huóø' dsé'

e táang`guir jee~ jneaa~aa'? Jo lana dseáng^- jíi^-
capí^ ja` ngáng`naa' e~ guóng`jalé` e fé'r' na.

19 Jo dsifib' calilí^ Jesúz e í dsea` quiá'r^- do liim^-
ee` iiñ~ nijming'r^- dsea` do, joba' lalab cañíir^-
quiá^- í dsea` quiá'r^- do jo cajíñ^-:

—Jnea~nicafíi^-i 'ná' e jo` huóø^- dsé^- e máang`gui'
jnea~ fi' jmigüí^ la, jo` dsu' mi~ ning`guijiu lajo,
nimáam~tu' jnea~ calé` catú^. Jo ¿su e nab e
iing~na' e ñí^na' do e~ guóng`? **20** Jo dsu' jnea~
jmitaa^ óo'na' e mi~ tí^ li^ nití^ e í^ jo, joba' eáam' fi'í^
nilíing^-na' jóng co' jí^gui cartí^ niqui^ba', jogui ie~
jo jaléng` dsea` i ja` cuíing` jnea~ eáam' nijmi'iáang`
dsíir'. Jo dsu' 'ná'gui cateá'ba' nilíing^-na' fi'í^ ie~ jo,
co' cóo^ e joba' nijmé^- e nili'iáang^tu' óo'na!. **21** Co'
e la lí^ laco'gui mi~ jaang` dseamí^ iñ^ iihuí^ lajee`
dsea`jmohuí^ quiá'r^- e liseeng` jiuung` quiá'r^-; jo
dsu' dsifí^ mi~ caliséng` i yuu^ do quiá'r^, joba' iim^-
dsíir' lajíi^ e iihuí^ e ca'líñ^ do, co' eáam' jmi'iáang`
dsíir' dsu' uíi^ e nicaliséng` i yuu^ do quiá'r^-.**22** Jo
lajob líing` 'ná' fi'í^ lana, jo` dsu' mi~ nimáang~tu'
jnea~ calé` catú^, joguib'a' nili'iáang` áa'na'dseáng^-
laco'síí^, jo e jo jíi^- jaang` cuóøng` lí^ je`gui quií^-na'
e iáang` óo'na' do.

23 'Jo ie~ jmíi^ jo, jo` e nijmingíi^gui' jnea~ jíi^-
coo'; co' e já^-ba' e fíi^-i 'ná' e ie~ jo Tiquí^ii^
nicuó^bre 'ná' jalé` e nimíi^na're la'eáang' cóo^~
jnea~. **24** Jo dsu' latí^ lana, jíi^- coo` ja` ee` mi'
camíi^na're la'eáang' cóo^~ jnea~; jo` dsu' míi^na're
joba'niñíim'ba', jo lajjoba' nili'iáang` óo'na'dseáng^-
laco'síí^.

Jial laniing^- 'gøng' Dsea` Jmáang^-

25 'Jo niCAFÍÍ-i 'ná' jalé' júu^ e huÍÍng'jíla ngáng'na', jo dsu' tí' li~ nitib' í' e jo` nifóng'^guÍÍ 'ná' cójó'~ jalé' e júu^ jo, co' ie~ jo dseáng'~ condseeb' nifíí-i 'ná' cuaiñ~ quiá'~ Tiquí'ii' dsea` guiing~ ñíffí~.

26 Jo mi~ nití~ e í' jo, 'ná' nimíí'~na're e nijmicójó'r~ 'ná' la'eáang' cójó'~ jnea~; jo ja` fá' jnea~ e nimíí-i Tiquí'ii' uíi'~ 'ná', **27** co' 'ñiab' Tiquí'ii' 'neáaiñ` 'ná' cajo uíi'~ e 'neáam'ba' jnea~ jogui e já'~ nilíing'na' e Fidiée` dsea` casíñ` jnea~ fí' jmigüí la cuaiñ~ quiá'r~. **28** Co' fí' lí' guiing~ Tiquí'baa' cajú-u mi~ cagüén~n fí' jmigüí la, jo dsu' lanaguí nitú~baa fí' la e laco' niníng'~túu fí' lí' guuiñ~ fí' ñíffí~.

29 Jo mi~ cangí e cajíng'~ Jesús lajo, joba' lalab cajíng'~ i dsea` guijáng` quiá'r~ do jo casí'r~ dsea` do:

—Jo lanaguiba' fó' 'ná` condseé` dseáng'~ laco' la ngáng'naa' náng. **30** Jogui lana nine~baa' cajo e lajib' ñí'~ 'ná', joba' jo` 'né' fa' ii'~ nijmingí~gui 'ná', co' cójó'~ jíi'~ e júu^ nab nijáb' lí'naa' e Fidiéeb' dsea` casíñ` 'ná' fí' jmigüí la cuaiñ~ quiá'r~.

31 Joba' cañíí` Jesús quiá'~ i dsea` quiá'r~ do jo casí'r~ reiñí:

—Jo ñsu lanaguiba' já'~ nilíing'na' lajíi'~ júu^ e fíí-i 'ná'? **32** Jo dsu' lana dseáng'~ ngóó' catib' í' e nináng` sojóng`na' lajaang` lajaang`na' fí' la fí' na, joba'~ñiá'baa nitiúung`guíí. Jo dsu' e já'~ e ja`~ñiá'a seen` cajo, co' seem` Tiquí'ii' colíing` cójó'~ jnea~ contøong~. **33** Jo fíí-i 'ná' jalé' e júu^ la e lí'~ laco' niliseeng`na' juguiú~ júu^ røø` la'eáang` e seeng`na' cøøng` cójó'~ jnea~; jo 'ná' fí' jmigüí la ni'líing`na' iihuíí, jo dsu' ja` jmitúng` óo'na' uíi'~ e jo, co' jnea~ nicalí~baa fíi~ i'líng'~ i ngí' ta~ jmigóøng` dsea` fí' jmigüí la.

17

Mi~ camí Jesúsu uií~ quiá'~ dsea` quiá'r~

1 Jo mi~ cangí e café¹ Jesúsu jalé¹ e júu¹ jo fi'
quini¹ dsea` guijáng¹ quiá'r¹, joba¹ caséer¹ nir¹ fi'
yú¹ jmigüí jo cajín¹ lala:

—Teaa~, lanab catí í¹ quié¹ e, joba¹ jmí¹ goo¹ jnea~
e lí¹ laco¹gui jnea~ nijmi¹ goo¹ 'ná. **2** Co¹ 'ná
nicacuóø¹ jnea~ e oo¹ ta~ jee¹ jaléng¹ dsea` jmigüí¹
e laco¹ jaléng¹ dsea` quií¹ i¹ nicacuóøon¹ jnea~,
nicuóø¹ ore e niliseeiñ¹ cøøng¹ cóo¹ 'ná¹ lata~. **3** Jo
niñiíñ¹ e seeiñ¹ cøøng¹ cóo¹ 'ná¹ lata~ fing song
calicuííñ¹ 'ná¹ jogui caliñir¹ e jíi¹ 'ná¹b¹ dsea` lí¹
Fidié¹ i¹ já¹, jogui fing song calicuííñ¹ jnea~ cajo e
lí¹n Dsea` Jmáang¹ i¹ casíng¹ 'ná¹ fi' jmigüí¹ la.

4 *'Jo jnea~ nicajmí¹ goo¹ baa 'ná¹ jee¹ jaléng¹ dsea`
jmigüí¹, co¹ lana nicatám¹ baa lajíi¹ ta~ quié¹ e e
casíin¹ jnea~ e cagajmée¹ e fi' jmigüí¹ la.* **5** Joba¹ fón¹n
'ná¹ lana, Teaa~, e nijmi¹ góo¹ jnea~ mi¹ niguién¹ túu¹
fi' cáan¹ na lí¹ laco¹gui la jmí¹ goo¹ 'ná¹ jnea~ fi' ñiff¹
quií¹ lajíi¹ ie¹ mi¹ ná¹ gui e catiroo¹ jmigüí¹.

6 *'Jo jaléng¹ dsea` i¹ caguíng¹ 'ná¹ jee¹ jaléng¹
dsea` jmigüí¹ e laco¹ ca'uííñ¹ dsea` quié¹ e, joba¹
nicajmé¹ baa e nicaliñir¹ i¹ dseáng¹ líng¹ 'ná¹. Jo
lajíing¹ dsea` i¹ cacuóøon¹ jnea~ do, dsea` quií¹ ba¹
líiñ¹, jogui lana nica'ím¹bre jalé¹ júu¹ quií¹. **7** Joba¹
lana jaléng¹ i¹ dsea` quié¹ do niñir¹ e jalé¹ e
nica'íng¹ jnea~, 'ná¹b¹ dsea` nicacuóø¹ jnea~ e jo,
8 co¹ nicaníí¹ baa jee¹ jaléng¹ i¹ dsea` quié¹ e la jalé¹
júu¹ e ca'íin¹ n quií¹, jo nica'ím¹bre jalé¹ e júu¹ jo.
Jo dsea` do nicalilí¹bre e dseáng¹ 'ná¹b¹ dsea` casíin¹
jnea~ fi' jmigüí¹ la, jogui dseáng¹ jáb¹ líiñ¹ cajo e
gáá¹ jnea~ fi' lí¹ guíing¹ 'ná¹ fi' ñiff¹.*

⁹ 'Jogui lana mii'~i 'nə` uii~ quiá'~ jaléng" i dsea`~ i;
jo dse' ja` mii'~i 'nə` uii~ quiá'~ jaléng" dsea` jmigüi` i
ja` líing` dsea` quií'~, dse' jíi'~ dsea` i cacuóon`~ jnea`
dobing` i mií'~ uii~ quiá'~, co' jíi'~ i bing` i líing` dsea`
quií'~. ¹⁰ Jo e quiíb` 'nə` lajalé` e sea` quié` e jogui
e quiéb` jnea` lajalé` e sea` quií'~, jogui la'eáang` i
dsea` la nijnéng` jial tíi` niguó`~ líin`n.

¹¹ 'Joba' fíi⁻guíi 'nú~, Teaa~, jo` nija`gui jnea~ fíi jmigüí⁻ la, dsu^l jaléng^lgui i dsea` quié⁻ e la nijé⁻bir fíi jmigüí⁻ la lajee[~] e niníng^l jnea~ e nija^la[~]cóo^l⁻'nú~. Jo co^l'núb^l dsea` güean^l, joba^l mii^li⁻ 'nú~ e nijmée^l⁻ í^l i dsea` quié⁻ e la la'eáang^l cóo^l⁻ e 'gøn^l' do lí^l laco^lgui e nicacuøø^l⁻ jnea~ e 'gøn^l'n cajo, jo lajoba^l niliseeng^l i dsea` quié⁻ e la cøøng^l cóo^l⁻ jneaa~aa^l lí^l laco^lgui la seeng^l 'nú~ cóo^l⁻ jnea~ dseáng^l⁻ con- røø^l. ¹² Jo lajee[~] e nicataan^ln fíi jmigüí⁻ la cóo^l⁻ jaléng^l i dsea` quié⁻ e la, nicaneb^l⁻ nii⁻re jogui nicajmé⁻baare í^l la'eáang^l cóo^l⁻ e 'gøng^l' quíi^l lí^l laco^lgui e nicuøø^l⁻ jnea~ e líin^ln. Jo jíi^l⁻ jaang^l i dsea` quié⁻ e la ja` mí^l ca'naaiñ^l cóo^l⁻ jnea~, dsu^l dseáng^l⁻ jíi^l⁻ i jaang^l i nijáng^l jnea~ fíi jaguo^l jaléng^l dsea^l i 'ní^l níning^l jnea~, jíi^l⁻ i bing^l i nica'naang^l conguia^l, jo dsu^l nicalí⁻ lajo e lí^l laco^l niliti⁻ lajíi^l⁻ e tóo^l fíi ni^l jíi^l quíi^l ii^l e cajme^l dsea` malii^l gui eáang^l.

¹³ Jo lanagui catí' e ninín' n fí' lí' guiin'~; jo dsu' jalé~ e júu~ e fá~ a la, fá~ a lajee~ e táam'bíí fí' jmigüí~ la e lí~ laco~ jaléng~ i dsea~ quié~ e la nilí'iáang~ dsíir~ dseáng~ laco~ sítí~ lí~ laco~'gui la iáang dsii~ 'ñiá'a cajo. ¹⁴ Jo jnea~ nicaníi~ baa júu~ quiíi~ jee~ i dsea~ quié~ e la, jo dsu' jaléng~ dsea~ jmigüí~ i ja~ cuíing~ 'nú~ 'ní~ níim~ bre jaléng~ dsea~ quié~ e la, co~ jaléñí~ la ja~ jíi'r~ jalé~ e 'lí~ e sea~ fí' jmigüí~ la o'gui jnea~

jíi'~i jalé" e jo cajo. ¹⁵ Jo dsh' ja` míi'~i 'nh` e laco' ni'uøøn'~ i dsea` quié"e fí' jmigüi` la, co' lajií'~ e míi'~i 'nh` e nijmée"~ í` íbre e laco' ja` nijmigøøng` i 'líng"~ ír`. ¹⁶ Jo lí`~ laco'gui jnea~ ja` jíi'~i jalé" e 'lí`~ e sea` fí' jmigüi` la, joba' lajob líng` i dsea` quié"e la cajo, co' ja` jíi'r~ jalé" e jo. ¹⁷ Jo míi`~guí 'nh` e nijmigüeang"~ i dsea` quié"e la e laco' nijmér` lajií'~ ta~ e niquiú"~ quiá"~bre la'eáang` e nica'íñ` jalé" júu~ quiú"~. ¹⁸ Jo lí`~ laco'gui 'nh` casíin` jnea~ jee~ jaléng` dsea` i ja` cuíng` 'nh` fí' jmigüi` la, joba' lajob jnea~ cajo nisín`n i dsea` quié"e la jee~ jaléng` dsea` i ja` cuíng` 'nh. ¹⁹ Jo nijáang"~ 'níá"~a e nijmee`e lajií'~ e iing` 'nh` e lí`~ laco' i dsea` quié"e na nijáng` yaaiñ` e nijmér` lajií'~ e iing` 'nh. Jo nilí` lajo la'eáang` cóo"~ e já"~ líng` i dsea` quié"e la jalé" júu~ quiú"~.

²⁰ Jo ja` míi'~i 'nh` dseáng` jíi'~ uii~ quiá"~ i dsea` quié"e la, co' lajob cajo míi'~i 'nh` uii~ quiá"~ jaléng` i ná`gui i níjá"~ líng` júu~ quié"e mi` tí` lí` ninúr` e júu~ e ni`~ i dsea` quié"e la. ²¹ Jo míi'~i 'nh` e jaléng` i dsea` ~niliseeiñ` dseáng` cøøng` lajee` la'ó` rúiñ` e laco' ni'uíñ` lafa' jaang` dsea` la'eáang` e seeiñ` cøøng` cóo"~ jneaa~aa', Teaa~, lí`~ laco'gui seeng` 'nh` cøøng` cóo"~ jnea~ jogui jnea~ seen` cøøng` cóo"~ 'nh. Jo míi'~i 'nh` e güiliseem`bre cøøng` lajo la'ó` ír` lí`~ dseáng`~ laco' si`í~, jo lajoba' nilija`~ líng` jaléng` dsea` jmigüi` e 'nab` dsea` casíin` jnea~ fí' jmigüi` la. ²² Jogui nicacuøøbaa jaléng` i dsea` quié"e la e niligüeaiñ`~ lí`~ laco'gui 'nh` nicacuøø`~ jnea~ e nicaligüean`~n, jo lajoba' i dsea` quié"e la ni'uíñ` lafa' jaam` dsea` lí`~ laco'gui la líng` jnea~ cóo"~ 'nh` e jaam` dsea` lí`~i: ²³ jogui niliseeng` jnea~ cøøng` cóo"~ ír` jogui 'nh` cøøng` cóo"~ jnea~, jo lajoba'

ni'uíng~ lajhiñ~ do dseáng~ lafa' jaam` dsea`, jo lajoba' nililí~ jaléng~ dsea` jmigüí~ e 'nab` dsea` casiín~ jnea~ fí jmigüí~ la, jogui e eáam` 'neáan`re cajo lí~ laco'gui la 'neáang`'ná` jnea~.

24 Jo mí~ guíí`'ná, Teaa~, co' 'nab` dsea` cacuóøøn~ jnea~ jaléng~ i dsea` quié~ e la, joba' iing~ jnea~ e seem`bre cøøng` cóo~` jnea~ fí lí~ niní~i, jo lajoba' niní~ jial tí~ niguo~ líin`n, jo e job e cacuóøø~ 'ná` jnea~ do. Co' lajíl~ líi~ba' e 'neáan~ 'ná` jnea~, co' lajíl~ latí~ mí~ ná~gui e catiroo~ jmigüí~ba' e jmoo~ lajo cóo~` jnea~. **25** Teaa~, dseáng~ eáam` guiúng~ 'ná~, jo fíim` dsea` i seeng` fí jmigüí~ la ja` cuíiñ~ 'ná~; jo dsu' jnea~ dseáng~ lajam~ cuíin`n 'ná~, jogui niñí~bi jaléng~ i dsea` quié~ e la e 'nab` dsea` casiín~ jnea~ fí jmigüí~ la. **26** Jogui nicacuóøø~baar e caliñir~ i~ dseáng~ líing~ 'ná~, jogui mí~ 'noo~bi nifíi~re lajo cajo e laco' nijmi'neáang` rúiñ~ lí~ laco'gui la 'neáang` 'ná` jnea~; jogui lajoba' niliseeng` jnea~ cøøng` cóo~` ír` cajo.

18

Mi~ casang~ dsea` Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

1 Jo mí~ cangí~ e casiíng~ Jesús cóo~` Tiquiá'r~, joba' cagüíí`bre coliíng~ cóo~` i dsea` guijáng~ quiá'r~ do e fí dsíí~ 'ná~ tú~ fíng~ do, jo cangolíñ~ lí~ lí~ 'ngóo~ lí~ ia~ coo~ ii~ e sii~ Cedrón. Jo mí~ catáiñ~ lí~ lí~ 'ngóo~ e ii~ do, jo caguilíñ~ fí coo~ dsíí~ ia~, jo fí job ca'í~ Jesús coliíng~ cóo~` i dsea` quiá'r~ do. **2** Jogui i Judas Iscariote i nicanaang` 'níng` Jesús do, guíéb` cuír` e fí dsíí~ ia~ jo, co'lami~ jéeng`gui jmiguiab` ya~ caseáng` Jesús cóo~` i dsea`

quiá'r^- do e fí' jo. ³ Jo fí' job caguié^- Judas Iscariote ie~ jo, jo nijéeiñ` i fíing` 'lée^- quiá'^- dsea` romano cóo`^gui coo` tú` müssing`^ dsea` i née` ni` guá'^- quiá'^- dsea` Israel i casíng` fui` jmidsea` quiá'^- dsea` do coliing` cóo`^ i dsea` góor` i líng` dsea` fariseo cajo. Jo jaléng`^ i dsea` do quier` jalé` nísh` cóo`^gui jalé`^ quí`^ e coo` e laco` cuó` jí` e jné'r`. ⁴ Jo co` niñi`bi Jesús jalé`^ e tí` lí` nidsinggiñ`^ do, joba` mí` calilí`r^ e caguilíng`^ i dsea` do fí` jo, joba` casíng`^ 'níia'r` tí` quini`gui laco`^ la teáang`^ i dsea` quiá'r^- do, jo lalab cajming`^r`^ i dsea` i caguilíng`^ do jo cajíñ`^:

—¿l` ñilíng`^na! 'náng`^na! fí` la?

⁵ Joba` cañíi`^ i dsea` do quiá`^ Jesús jo cajíñ`^:

—Jesús i seeng` fí` Nazaret 'néng`^naa`!

Joba` cañíi`^ Jesús quiáíñ`^ do jo casí`r`^ dsea` do:

—Jnea`^bí dsea` ^.

Jo ie~ jo dob quiíng`^ Judas Iscariote jee~ i dsea` i caguilíng`^ tóø` Jesús do. ⁶ Jo mí` tí` lí` cajíng`^ Jesús e íbre siir` lajo, joba` lajíim`^ i dsea` i caguilíng`^ do cató`^ yaaiñ`^ ladsifi` lana cartí` caneáiñ`^ uó`^.

⁷ Jo mí` cangí`^ jo, Jesús cajming`^r`^ tur i dsea` do jo casí`^reiní`:

—¿l` dseáng`^ i 'náng`^na! fó`^na!?

Joba` cañíi`tu`^ i dsea` do quiá`^ Jesús jo cajíñ`^:

—Jesús i seeng` fí` Nazaret 'néng`^naa`!

⁸ Joba`^ Jesús cañíi`^tur quiáíñ`^ do calé`^ catú`^ jo casí`^reiní`:

—Jo nícafí`^baa 'ná`^ e jneab`^ dsea` ^, jo song jneab`^ dsea` 'náng`^na!, joba` cuóø`^ba` fí` i dsea` quié`^e la e nidsilíñ`.

⁹ Jo café`^ Jesús e júu`^ na e lí`^ laco`^ caliti`^ lajíi`^ júu`^ quiá'r`^ e café`^r` lamí`^ jéeng`gui mí` cajíñ`^lala: “Teaa~, jaléng`^ i dsea` quií`^ i cacuóøn`^ jnea`

do, jíi'~ jaang` ja` ii` ca'naang` cóo'~ jnea~." ¹⁰ Jo dsifi' lanab cagui' Tú^ Simón ñisq' e quier' ie~ jo, jo caquiu'r' cataang` logua~ dseé' quiá'~ jaang` dseañu' i sii` Malco i niliing` dsea` 'léeng'~ quiá'~ i jmidsea` i laniing` ie~ jo. ¹¹ Jo mi~ cangá` Jesús quiá'~ lajíi'~ e calí` do, joba' lalab casír` Tú^ Simón jo cajín'~:

—Tú^, te'tu' ñisq' quiá'~ eáang` quiá'~, co' Tiquié^baa i cuø' jnea~ e iihuú' la, joba' 'né~ ni'íim'~baa jíi'~ laco' e nicuør`.

Mi~ cangojgeáaiñ` Jesús fí` quini` jaang` jmidsea` i sii` Anás

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Jo mi~ cangí` jo, jaléng` i 'lée` do cóo'~gui i fi~ quiá'r` do coliing`gui cóo'~ i dsea` Israel i néé` ni~ guá`~ quiá'r`, casam`~bre Jesús jo ca'ñú'r` guoo` dsea` do. ¹³ Jo la'uii` cangojgeáaiñ` dsea` do fí` quiá'~ jaang` jmidsea` i sii` Anás, co' fí` nilíiñ` ngoo` quiá'~ i jmidsea` i sii` Caifás ie~ jo, jo i Caifás do líiñ` jmidsea` laniing` quiá'~ dsea` Israel ie~ jíi` jo. ¹⁴ Jo i jmidsea` Caifás lab cajo, lami` jéeng`gui casír` dsea` i quié` nifí` quiá'~ dsea` Israel e guiá`~gui bni'uíing` quiá'~ jaléng` i dsea` fí` e nijúung` jaang` dseañu` cuaiñ` quiá'~ góor` laco'gui e nijúung` i fíing` i dsea` góor` do.

Mi~ cajín'~ Tú^ Simón e ja` cuúiñ` Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Jo mi~ catór` Jesús fí` quiá'~ i jmidsea` Anás do, jo tílleáam` gáang` dsea` quiá'~ Jesús laco` cangáng`~ dsea` do, jaaiñ` do siir` Tú^ Simón, jogui i jaang`gui do cuíim` rúiñ` cóo'~ i jmidsea` laniing` do, joba` ca'í`biñ` do e fí` dsíi` li` catór` Jesús, ¹⁶ dsu` i Tú^

Simón do fí' caluū o'ná̄ cajer'. Jo mí̄ calilí̄' ī dsea' quiá'- Jesú̄s ī cuíng' rúng' cóō' ī jmidsea` laniing' do e caluub' caje' Tú̄ Simón, joba' cagüi' iībre fí' caluū jō cashiñ̄' cóō' ī dseam̄ ī sing' jmoō' í̄ e jn̄' do e laco' nicuóiñ̄' do fí' e ningíng' Tú̄ Simón fí' dsí̄' sigui' quiá'- e 'ná̄ do, joba' cacuøbiñ̄' do fí' lajo. ¹⁷ Jogui ī dseam̄ ī jmoō' í̄ e jn̄' do, lalab cajmingf'r' Tú̄ Simón jō cajíñ̄':

—¿Su ō dsea' quiá'- ī dseañ̄' ī ní̄'í̄ nabí 'nū?

Joba' cañíi` Tú̄ Simón quiá'- ī dseam̄ do jō casf'-reiñ̄':

—Ū, ō' í̄ jnea~.

¹⁸ Jō cō' iē jō eáam' güíī', joba' jaléng' dsea' 'léeng' ī jmoō' tā sináū' quiá'- ī jmidsea` Caifás do cóō'gui jaléng' ī née' nī guá'- quiá'- dsea` Israel ninicaji'r' jí̄' e sigui' do, jō fí' dob neáaiñ̄' jmiguiáñ̄' ca' jí̄'. Jō fí' dob caje' Tú̄ Simón e jmiguiáñ̄' cóōiñ̄' do cajo.

*Mí̄ caguiéng' - Jesú̄s fí' quinī' fiī jmidsea`
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)*

¹⁹ Jō lajeē e teáang' ī dsea` ī jmiguiáng' e fí' sigui' do, joba' dob iuung' Jesú̄s cóō'gui ī fiī jmidsea` do e fí' dsí̄' sináū' do. Jō lajeē jō ī fiī jmidsea` do canaaiñ̄' jmíngf'r' Jesú̄s uī' quiá'- dsea` quiáiñ̄' do cóō'gui jalé' e nica'e'r' jaléng' ī dsea` í̄ cajo.

²⁰ Joba' lalab cañíi` Jesú̄s quiá'- ī dsea` do jō casf'-reiñ̄':

—Jneā nica'éē e jaléng' dsea` fí' jeē dsea` fíim'; jogui contøøm̄ nica'éē ere fí' dsí̄' sináū' guá'-jí̄' osi fí' guá'- fé' quiá'- dsea` góonaa' dsea` Israel e si' fí' Jerusalén e fí' lí̄' seáiñ̄' e laco'jmiféiñ̄' Fidiéē; jō jā mí̄ caguiá'a jalé' e júū' jō fa' coq̄' lí̄' jā lí̄

nú⁻ dsea`. **21** Joba[!], ¿jiali^{!"} jnea[~] jmíng^{ú!} e jo[?] Co[!] cuóom` güijming^{ú!} jaléng^{!"} i dsea` i nicanúu⁻ jalé["] júu[^] quié⁻ e e nicaguiá[']a do, joba[!] íbing^{!"} i njimeá["] 'ná["] júu[^] e[~] jalé["] e nicafí^{!"} ire do. Co[!] niñib['] jaléng^{!"} i dsea` í jalé["] e júu[^] e nicafá[']a do.

22 Jo mi[~] tí li[~] cañíi['] Jesús quiá["] i fii[~] jmidsea` do e júu[^] jo[!], joba[!] jaang[~] i dsea` i née[~] ni[~] guá["] quiá["] dsea` Israel do cajnéer['] moni[~] Jesús, jo miñing[~] casír[~] dsea` do jo cajíñ["]:

—¿Su lanab ngíi["] quiá["] i fii[~] jmidsea` na?

23 Joba[!] cañíi[']tu[!] Jesús quiá["] i dsea` do jo casí["]reiñ[!]:

—Song gab[~] líi[~] e júu[^] e nicafá[']a na, joba[!] iin[~]n jmíe["] júu[^] jiali^{!"} e líi[~] lajo e nicafá[']a na; jogui song guiáb[~] lajíi^{!"} e júu[^] e nicafá[']a na, joba[!] ¿jiali^{!"} caba[~] monii["]?

24 Jo mi[~] cangí[~] jo[!], i fii[~] jmidsea` Anás do caguiéiñ["] Jesús e 'ñúung^{!"} dsea` do fí[~] quini[~] i fii[~] jmidsea` rúiñ^{!"} i sii[~] Caifás do.

*Mi[~] cajíng^{!"} tu Tú[^] Simón e ja[~] cuúiñ['] Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)*

25 Jo lajee[~] jo, dobi sing^{!"} Tú[^] Simón e jmiguiáiñ["] fí[~] ni^{!"} ji[~] e fí[~] sigui[~] do, jo coo[~] cajming^{!"} i dsea` teáang[~] do ír[!] jo cajíñ["]:

—¿Su o[!] quiim^{!"} bi[~] 'ná[~] jee[~] dsea` quiá["] i dseañu^{!"} i iuung[~] do?

Joba[!] cañíi['] Tú[^] Simón quiáiñ["] do jo casí["]reiñ[!]:

—U[~], o[!] í jnea[~].

26 Jo mi[~] cangí[~] jo, jaang[~]gui dsea` 'léeng^{!"} quiá["] i jmidsea` laniing[~] do i líng[~] ee[~] i dseañu^{!"} i caquiu^{!"} Tú[^] Simón logua[~] do, jo dsea` í cajming^{!"}r[~] Tú[^] Simón lala jo cajíñ["]:

—¿Su o' 'ná'bí i camán^n mi~ cangoséng'^naa' i Jesús na e fí' dsíí' iá' do?

²⁷ Jogui calé^ catú^ cajíng^- Tú^ Simón e o' dsea` í líiñ^, joba' dsifi' mi~ cangf lajo mifíng` caqui^ jaang` tuidsée^ jóng.

*Mi~ cangojgeáaiñ^ Jesús fí' quini^ dseata~ Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)*

²⁸ Jo mi~ cangf jo, caguímbre Jesús fí' quiá'^ i jmíndsea` Caifás do, jo cangojgeáaiñ^ dsea` do fí' quini^ jaang` dseata~ romano i sii` Pilato. Jo dsuco^ ie~ jo nijaquiéeng' nijneáb`, jogui guatílló^ jmíib^ cajo, joba' ja` cangotáang^ i dsea` Israel do fí' dsíí' e 'nuff^ do, co^ faco^ mi~ cajméer` lajo, joba' ja` jmitir^ jóng lajíi^ júu^ quiá^ ta~ quiá'r^ quiá'^ lajíi^ e qui^ tñiñ^ e jmóor` mi~ tí^ jmíi^ Pascua; jo co^ ja` cangotáang^ guir fí' dsíí' jo, joba' cuóøom` dór^ e jmíñi^ e silfíng^ e gó'r^ ie^ jmíi^ jo. ²⁹ Jo mi~ tí^ li^ cangá^ dseata~ Pilato e nitée^ dsea` Jesús, joba' cagüi^ fír^ jo casí^ r^ jaléng^ i dsea` do lala:

—¿E^ dsee^ e cuó'r^na' i dseañu^ na?

³⁰ Joba' cañíi^ dsea` Israel quiá'^ i dseata~ Pilato do jo casí^ reiñ^:

—Fa' jiu^ gui i dseañu^ la ja` jmóor` ta~ 'lée^ jee^ jaléng^ dsea`, joba' ja` jáang^ naa're jóng fí' quiní^ faco^ lajo.

³¹ Joba' lalab cañíi^ dseata~ Pilato quiá'^ i dsea` Israel do jo cajíñ^:

—Tee^ 'ná^ yaang^na' i dseañu^ góona' na jo quidsi^na' í^ quiá'r^ yaang^na' lí^ lacó^gui la qui^ tñíng^na' cóo^ júu^ quiá^ ta~ quií^na', 'ná^ dsea` líng^na' dsea` Israel.

Jo mi~ canúu~ i dsea` Israel do e júu^ jo, joba' lalab cajíñ~:

—Dsh' jnea'^, dsea` lí^'naa' dsea` Israel, ja` sea` fí' qui^'naa' quiá'^ dsea` romano e nicuóó^naa' iihuí^ lí^' doñí ii^ dsea` cartí' nijúuiñ~.

³² Jo job caliti~ lajíí^' júu^ e cajíng~ Jesús lami~ jéeng'gui quiá'^ jial lí^' 'mó^ e nitíñ~. ³³ Jo mi~ cangí^ jo, ca'ib^tu dseata~ Pilato fí' dsí^' 'nuff' quiá'r~, jo cató'r~ Jesús fí' lí^ quidsir' í^, jo cajmingí^r~ dsea` do jo cajíñ~:

—¿Su 'nub` i lí^ng' dseata~ dsea` féng~ i quie' nifí' quiá'^ dsea` Israel?

³⁴ Joba' cañíí` Jesús quiáíñ~ do jo casí^r~ dsea` do:

—¿Su uóó'ba' iin^' ní^' e jmíngí^' jnea~ na, ofa' lí^' canáu~ e fé^' dsea` jiém~ é?

³⁵ Joba' lalab cañíí` dseata~ Pilato quiá'^ Jesús jo casí^r~ dsea` do:

—Ja` dsea` Israel lí^ng' jnea~ la. Co' jaléng~ dsea` góo^ dsea` Israel colíng~gui cóo^~ jaléng~ fii^ jmid-sea` quií~na', dsea` íbing~ i nícajáng~ 'ná^ fí' quinií~la lana. Jogui 'ná^, ¿e~ dsee~ sea` quií~ quiá~ e 'níng` dsea` 'ná~?

³⁶ Joba' lalab cañíí'tu Jesús quiá~ i dseata~ do jo cajíñ~:

—Ja` si'íng~ jnea~ e niquiá'^ ta~ laco'gui quiá~ ta~ jaang` dsea` jmigüí^ fí' la, co' faco' lajo, joba' seem` dsea` quié~ e i níjmeáan~n ta~ e laco' ja` níjáng~ dsea` jnea~ fí' quinií~ dsea` góo'o dsea` Israel faco' lajo. Co' lí^' laco' fá'a na, e ja` si'ín^'n e niquiá'^ ta~ laco' jaang` dsea` jmigüí^.

³⁷ Joba' cañíí'tu dseata~ Pilato quiá~ Jesús jo casí^r~ dsea` do:

—Jo' nab` dsea` lin' dseata~ dsea` féng' i quié' nifi'
quiá'~ dsea` Israel liya.

Joba' cañí`tu Jesú斯 quiá'~ i dseata~ do jo casí`reiñ!:

—Lajob líf' líf' laco'gui nicaféé'~ na, e jneab~ i dseata~ dsea` féng' í. Co' jnea~ cagá~a fí jmigüí~ la mí~ cangáan'~n e laco' niguaia~ jalé~ júu~ já'~. Jo jaléng~ dsea` i já'~ líng` e júu~ jo, joba' dsea` quié~baa líiñ~, co' náu~bre jalé~ júu~ quié~e.

³⁸ Jo mí~ canúu~ dseata~ Pilato lajíi'~ júu~ quiá'~ Jesú斯, joba' cajmingí'r~ dsea` do lala jo cajíñ~:

—Jo ¿jnang~ e júu~ já'~ do?

Mi~ cahuí`ta` e nijúung` Jesú斯

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Jo mí~ cangí~ e cajmingí~ dseata~ Pilato e júu~ jo, joba' cagüí~ib'tur calé~ catú~ fí~ lí~ teáang~ i dsea` Israel do e laco' nisíng~tur cógiñ~ do calé~ catú~, joba' lalab casí~r~ i dsea` do:

—Jíi'~ coo` dsee~ ja` niguié~ jnea~ e nica'ée~ i dseañu~ la. ³⁹ Jo co' 'ná~ quií~ tíng`na` e laan~ jaang` dsea` góóna` i sijníng` lajee` mí~ tí~ jmíi~ quií~na` e catí~ lana e sií~ Pascua, joba' jmingí~i 'ná~lana, ¿su iing~na` e nilaan~ i dseata~ dsea` féng' quií~na` i sing~ la?

⁴⁰ Jo mí~ canúu~ jaléng~ dsea` Israel i teáang~ do ie~ jo e júu~ quiá'~ i dseata~ Pilato do, joba' lajiim`bre canaaiñ`ta'r` míi~ jo fé'r`:

—Ja` laan~ i dsea` na! Jo jleaang~ Barrabás!

Jo i Barrabás i éeiñ` do sijníiñ~ do dsu` uíi~ e jmóor` ta~ 'ní~ níng~ dseata~.

19

¹ Jo mi~ canúu~ dseata~ Pilato lajíi~ júu~ e casí~ dsea` ír` do, joba' caquia'r` ta~ e nisám~ i 'lée~ quiá'r~ do Jesús e laco' nibóøng~ neiñ~ do cóo~ loo~ jó~ e líi~ 'nii~. ² Jo mi~ cangf~ jo, i 'lée~ do cajmér~ coo~ lí~ corona cóo~ layaang~ tóo~, jo e job catá'r~ fí~ mogui~ Jesús, jogui cajlíiñ~ dsea` do cóo~ coo~ 'mi~ niung~ e líi~ laco~ e quié~ dsea` niing~ i quiá~ ta~. ³ Jo mi~ cangf~ jo, cangoquiéeiñ~ fí~ quiá~ li~ sing~ dsea` do, jo lalab canaaiñ~ lóøiñ~ dsea` do jo sí'r~ lala:

—¡Güiliseem` huóø~, dseata~ dsea` féng~ quiá~ dsea` Israel!

Jo lajee~ jo jnóor~ fí~ moni~ dsea` do.

⁴ Jo mi~ tí~ lí~ cagüi'íí'tu~ dseata~ Pilato e fí~ lí~ teáang~ i dsea` Israel do, joba' lalab casí~ reiñ~ do jo cajíñ~:

—E laba' fí~ i 'ná~, e lab nisín~ n i dseañu~ la fí~ quini~na' e laco' niliñi~na' e jíi~ cóo~ dsee~ ja~ mi~ cadsé~e quiá'r~, co' lajib` nicajmíngí~ire.

⁵ Jo lajee~ job cagüi'íí' Jesús e ni'iuh~ e lí~ corona e líi~ cóo~ yaang~ tóo~ do fí~ moguir~, jogui jlíiñ~ e 'mi~ e niung~ huíng~ do. Jo lajee~ nising~ Jesús fí~ quini~ i dsea` do, lalab cajíng~ dseata~ Pilato e sí'r~ jaléng~ i dsea` teáang~ do ie~ jo:

—¡Lab nising~ i dseañu~ la fí~ quini~na' náng~

⁶ Jo mi~ tí~ lí~ cangá~ jaléng~ fí~ jmidsea` quiá~ dsea` Israel cóo~gui jaléng~ dsea` i néé~ ni~ guá~ quiá'r~ e nising~ Jesús do, joba' lalab canaaiñ~ áiñ~ i dseata~ do jo fé'r~:

—¡Fí~ dse~ crúu~ teáang~ i dsea` na!

Joba' cañíi~ dseata~ Pilato quiá~ i dsea` teáang~ do ie~ jo, jo casí~ reiñ~:

—Tee⁻ba're, jo yaam[~]ba' gü[~]teáang'na're fí' dse'[~]
crúu[^], co['] jnea[~] ja` mí' cadsé[']e jíi^{!~} coo['] dsee[~]
quiá'r⁻ quiá[']- lajíi^{!~} e nica jmingfí[']ire.

⁷ Jo dsu['] lalab cañíi[~] i dsea['] Israel i teáang[~] do ie[~]
jo quiá[']- dseata['] Pilato jo casí[']r⁻ dsea['] do:

—Seab['] coo['] júu[^] quiá['] ta[~] qui['] jnea^{!~}, dsea['] lí[']íi[']
dsea['] Israel, jo lalab líi[!]: Song jaang['] dsea['] fé'r[']
e røøb['] còøiñ['] cóo['] Fidiée['], joba['] 'né['] nijúum⁻bre
jóng. Jo lajob líi[!] cóo['] i dsea['] na, joba['] dseáng['] 'né[']
nijúum⁻bre.

⁸ Joba['] mi['] tí['] lí['] canúu⁻ dseata['] Pilato e júu[^] jo,
eáang'gui cafóøiñ['] jóng. ⁹ Jo calíb['] tur e fí' lí['] quiá'r[']
ta[~] do coliing['] cóo['] Jesús, jo fí' job cajmingfí[']r⁻ dsea[']
do jo cajíñ[']:

—¿Jie['] fí' lí['] níi['] 'nù[']?

Jo dsu['] Jesús jíi^{!~} coo['] ja[~] e cañíir['] quiá[']- dsea['] do.
¹⁰ Joba['] cañíi[']tü['] dseata['] Pilato jo casí[']r⁻ Jesús jo
cajíñ[']:-

—¿Su ja['] iin['] ngíi['] jíi^{!~} coo['] quié['] e jóng? ¿Su ja[']
níi['] 'nù['] e cuóøom['] nifíi['] i dsea['] quié['] e e niteáiñ['] 'nù['] fí'
dse'[~] crúu[^], jogui cuóøom[']bí cajo e nifíi[']ire e nileáiñ[']
'nù['] faco['] lajo?

¹¹ Joba['] lalab cañíi['] Jesús quiá[']- i dseata['] do jo
casí[']r⁻ dsea['] do:

—Jíi^{!~} coo['] bí ja[~] sea['] quiá[']- e ni quiá['] ta[~] quié[']
faco['] ja[~] Fidiée['] nica cuøol['] 'nù['] e catíin[']- lajo; joba[']
i dsea['] i cajáng['] jnea['] fí' jaguóo['], eáang'gui b røøiñ[']
dsee['] laco[']gui 'nù['].

¹² Jo job mi['] canaang['] dseata['] Pilato e 'nó'r['] jial
nileáiñ['] Jesús, jo dsu['] mi['] calilí['] i dsea['] Israel do e
jo, joba['] canaaaiñ['] ta['] guir míi^{!~} jo sí[']r['] dsea['] do lala:

—Song nilaan[']- i dsea['] na, joba['] líi[!] lafa['] 'ní[']
máam[']ba['] jóng i dseata['] dsea['] féng['] i guing['] fí'

Roma, co^l líⁱ doñíⁱ dsea^a i jíngⁱ e líiñ^r jaang^r
dseata^a dsea^a féng^r, joba^a líi^r lafa^a e 'níⁱ níim^rbre i
dseata^a i guiing^r fi^r Roma do.

¹³ Jo mi^r tí^r li^r canúu^r dseata^a Pilato e cajíngⁱ i
dsea^a Israel do lajo, joba^a caqui^r ta^r e niguím^r biñ^r
do Jesús jo nidsijéeiñ^r dsea^a do dseángⁱ li^r quidsí^r
dseata^a Pilato íⁱ quiáⁱ dsea^a fi^r coo^r li^r sii^r Gabata,
jo cóo^r jmíi^r hebreo guóng^r Guiá^r fi^r li^r Siníi^r Cuu^r.

¹⁴ Jo ie^r jo dseángⁱ guati'ló^r jmíi^r Pascua quiáⁱ
dsea^a Israel, jo náⁱ guieníb^r ningóo^r mi^r cajíngⁱ
dseata^a Pilato e casír^r i dsea^a Israel do:

—¡Lab sing^r i dseata^a dsea^a féng^r i quié^r nifí^r
quií^r naa!

¹⁵ Jo dsu^r jaléng^r i dsea^a do canaaíñ^r ta^r tur míi^r jo
fé^r:

—¡Güijúung^r i dseañ^r na fi^r dse^r crúu^r!

Joba^a cajming^r dseata^a Pilato jaléng^r i dsea^a do
jo casír^r reiñ^r:

—¿Su jneab^r catíin^r nijngán^r jaang^r dseata^a
dsea^a féng^r i quié^r nifí^r quií^r naa?

Joba^a cañíi^r jaléng^r fui^r jmidsea^a i teáang^r do ie^r jo,
jo casír^r i dseata^a do lala:

—¡Dseángⁱ jíi^r dseata^a dsea^a féng^r i guiing^r fi^r
Roma, jíi^r dseata^a i bing^r i seeng^r quií^r naa!

¹⁶ Joba^a dseata^a Pilato cajám^rbre Jesús fi^r quini^r
jaléng^r i dsea^a do ie^r jo, jo i dsea^a do cangojéem^rbre
Jesús fi^r li^r nitáng^r dsea^a do fi^r dse^r crúu^r.

Mi^r catáng^r Jesús fi^r dse^r crúu^r

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Joba^a ca'uøom^r i dsea^a do jéeiñ^r Jesús, jo 'ñiab^r
dsea^a do dsíiñ^r crúu^r quiá^r cangór^r fi^r coo^r li^r sii^r
Cuo^r Mogui^r 'Lii^r e sii^rbi Gólgota cóo^r jmíi^r hebreo

e fé^l dsea` Israel. ¹⁸ Jo mi[~] caguilíiñ⁻ fí[~] jo, joba[~]
fí[~] job cateáaiñ⁻ dsea` do fí[~] dse^l crúu[^], jo jaang[~]gui[~]
dsea` taang[~] la cataang[~] cáaiñ⁻ fí[~] dse^l crúu[^] cajo[~].
¹⁹ Jo ie[~] jo i[~] dseata[~] Pilato do caqui[~]r[~] ta[~] e nitó⁻ fí[~]
yú[~] gui[~] crúu[^] quiá⁻ Jesús e júu[^] la: “Jesús i[~] seeng[~]
fí[~] Nazaret, dseata[~] dsea` féng[~] quiá⁻ dsea` Israel.”
²⁰ Jo e jo cató⁻ cóo^l[~] 'ni[~] íng[~] jmíi[~], jmíi[~] latín cóo^l[~]
jmíi[~] hebreo jogui jmíi[~] griego. Jo fíim[~] dsea` Israel
ca^lír[~] e júu[^] jo ie[~] jo, co^l[~] e fí[~] li[~] catáng⁻ Jesús do ja[~]
huíi⁻ eáang[~] laco[~] la née[~] fí[~] Jerusalén. ²¹ Jo dsu^l mi[~]
cangá⁻ fí[~] jmidsea[~] quiá⁻ dsea` Israel lajíi^l[~] júu[^] e
toq[~] fí[~] yú[~] crúu[^] quiá⁻ Jesús, joba[~] lalab cas^lr[~] i[~]
dseata[~] Pilato do jo cajíi⁻:

—Guíá⁻gui ja[~] nitó⁻ e júu[^] na, jo güító⁻ lala: “Lab
i[~] jmigoo[~] e líiñ⁻ dseata[~] dsea` féng[~] quiá⁻ dsea`
Israel.”

²² Jo mi[~] canúu⁻ dseata[~] Pilato e júu[^] jo, joba[~]
lalab cañíir[~] quiá⁻ i[~] dsea` do jo cas^lr[~] reiñ⁻:

—Lajíi^l[~] e júu[^] e nicaquiá⁻ u ta[~] e nicató⁻ na,
dseáng⁻ lanab nijé⁻.

²³ Jo mi[~] tí[~] li[~] cang[~] e cateáang⁻ i[~] 'lée⁻ do Jesús
fí[~] dse^l crúu[^], joba[~] casitíiñ⁻ si^l[~] dsea` do jo cajmér[~]
guiée[~] lajee[~] quiúuiñ⁻ la'ó^l líiñ⁻ 'lée⁻, jmacó[~] e 'mi[~]
do quiá⁻ r[~] lajaang[~] lajaaiñ⁻. Jo dsu^l e si^l[~] Jesús e
coo[~]gui do, 'mi[~] contøøm⁻ lí[~] jo ja[~] si^l'mi[~] cajo. ²⁴ Jo
lajee[~] jo i[~] 'lée⁻ do canaaiñ⁻ sáñ⁻ la'ó^l yaaiñ⁻ lala:

—Ja[~] guing[~] nisiing⁻ naa^l e 'mi[~] na, jo macó[~] oo[~]
ne[~] duu^l i[~] nilí[~] nicóo[~].

Jo cóo^l[~] e nab caliti[~] jíi^l[~] laco[~] la fé^l fí[~] ni[~] ji[~] quiá⁻
Fidiée[~] e cajme[~] dsea` malii[~]gui eáang[~] li[~] fé^l lala:
“Cajméeb[~] dsea` guiée[~] jalé^l si^l[~], jogui cacoor[~] quiá⁻
i[~] nilí[~] e si^l[~] e contøøng⁻ do.” Jo lajob dseáng⁻
cajmée[~] i[~] 'lée⁻ do cóo^l[~] si^l[~] Jesús.

25 Jo lajeē e táang` Jesús fí̄ dsē' crúū, dob teáanḡ quiúunḡ dseam̄ e tiī lacō sī' e crúū do; jo jaaiñ̄ do lí̄nḡ niquiá̄' Jesús, jogui jaang`gui rúnḡ" dsea` ngáanḡ" cōō' niquiá'r̄, jogui jaang`gui ī siī` Yá̄ ī lí̄nḡ dseam̄ quiá̄' jaang` dseañ̄" ī siī` Cleofas, jo jaang`gui ī siī` Yá̄ ī seenḡ fí̄ Magdala. **26** Jo lajeē job cangánḡ Jesús niquiá'r̄, jo cáanḡ ī niquiá'r̄ do sinḡ' jaang` dsea` quiá̄' Jesús ī eáanḡ 'neáain̄, jo lajeē jo lalab cas̄' Jesús ī niquiá'r̄ do e éeñ̄ ī dsea` quiá'r̄ ī iiñ̄ eáanḡ do jo cajíñ̄":

—Janú̄', dseam̄, nab sinḡ' ī lí̄nḡ lacō joō' do.

27 Jo mī̄ canḡ e jíñ̄" e jo, joba' cas̄'r̄ ī dsea` ī iiñ̄ eáanḡ do lala:

—Nab sinḡ' ī lí̄nḡ lacō niquií̄".

Joba' mī̄ cajínḡ' Jesús lajo, ī dsea` ī iiñ̄ eáanḡ do ca'ím'bre niquiá̄' dsea` do e lí̄hiñ̄ do lacō dsea` sináū' quiá'r̄".

Mī̄ cajúnḡ-Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Jo mī̄mínḡ-guijiñ̄ lajo, jo cō' niñib̄ Jesús e nicatób̄ jalé̄' tā quiá'r̄, jogui e lacō nilitī jí̄l̄' lacō fé̄' fí̄ nī̄ jī quiá̄' Fidiéē e cajmē' dsea` maliī'gui eáanḡ, joba' cajíñ̄' lala:

—Dsínḡ' jmijmíin̄'.

29 Jo iē̄ jo nisī̄ cōō' dsuū e røønḡ ā jmí̄' mí̄' huiñ̄' jō̄' e nijí̄, joba' cayé̄' dsea` e jmí̄' mí̄' huiñ̄' jō̄' do cōō' cōō' joō, jo casiguí̄' fí̄ cōō' yú̄' siī, jo cōō' e job ca'lúuiñ̄' fí̄ mo'oō' Jesús. **30** Jo cayub̄' Jesús e jmí̄' mí̄' huiñ̄' jō̄' jī' do. Jo mī̄ canḡ jo, joba' cajíñ̄":

—Nab nicató̄' lají̄l̄' tā cagá̄-a.

Jo co' cató' e café'r' e júu^ jo, jo cajgiéer^- moguir^-
jo mifíing` cajum^-bre jóng.

Mi~ ca'iá`jaang` 'lée~ ñisʉ' fí~ mo'uóø' JesúS

³¹ Jo 'ñia' ie~ jmii^ e cajung^- JesúS do, lí^ e
guati'ló^ jmii^ Pascua quiá^- dsea` Israel, jo co' ja'
qui^ tñing` i dsea` í fa' e seáang^ 'lìi^ quiá'r^- fí^ dse'
crúu^ lajee^ e jmii^ jo, co' dseáng^- jmii^ e laniim^-
quiá'r^- ie~ jo, joba' camí^ dsea` Israel fí^ i dseata^-
Pilato do e nicuóin^- do fí^ e nijér^- tñi^ i dsea` taang^-
dse^ crúu^ do e laco' nijúuiñ^- do jminá^ gui, jo
lajoba' cuóøng` e nijgiáaiñ^- do e fí^ li^ taaiñ^- do.
³² Joba' cangíim` i 'lée^ do fí^ e nidsilíiñ^- e nijér^-
tñi^ i dsea` gaang` i taang^ dse^ crúu^ do; jogui lajob
cajméer^, cajée^bre tñi^ i dsea` la'uii^ i táang^ dse^
crúu^ cáang` JesúS do; jo mi^ cangí^ jo, lajob cajméer^
quiá^- i dsea` jaang^gui do i táang^ dse^ crúu^ cajo
ca' dse^ crúu^ li^ táang` JesúS. ³³ Jo mi^ caguilíing^- i
'lée^ do fí^ li^ táang` JesúS fí^ dse^ crúu^, joba' calíi'r^
e ni'líiim^ dsea` do, joba' jo^ e cajmeáiñ^- dsea` do fa'
cajée^gui tñiñ^-.

³⁴ Jo nañí^ fa' e calíi^ i 'lée^ do e ni'líiim^-
JesúS, dsʉ^ jaang` lajee^ la'ó^ ír` ca'iár` ñisʉ^ fí^
dse^ mo'uóø' dsea` do, jo ladsifi^ lanab catuu^
jmii^ cоо^gui jmii^øiñ^. ³⁵ Jo i dsea` i fé^ e júu^
la, dseáng^- e já^ba' e cangár^- laco' calí^, joba'
dseáng^- jáb^- júu^ e fé'r^ do e laco' jaléng^ 'nú^ jáb^-
nilíing^na' dseáng^- laco' calí^ . ³⁶ Jo cangojée^ jalé^
e la e lí^ laco' caliti^ lajíi^ júu^ quiá^- Fidiée^ e fé^
fí^ ni^ ji^ quiá'r^- e cajme^ dsea` malii^gui eáang^ li^
fé^ lala: "Jíi^ coо^ móo^ teáaiñ^ ja^ nijé^." ³⁷ Jogui
fé^ bigui cajo lala e fí^ ni^ ji^ jo: "Nimáam^ baa^ i dsea`
i líing^ ee^ ca'iá^ dsea` quiá^-."

*Mi~ ca'áng~ Jesús**(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)*

³⁸ Jo mi~ cangí e caliéng~ Jesús ñish', joba' ie~ jo cangó~ jaang` dseañh' i sii` Sé~ i niseeng` fí coo fíi` e sii` Arimatea, jo cangór~ cangomh'r~ dseata~ Pilato fí e nidsijgiáaiñ' Jesús fí li~ táang` dsea` do fí dse" crúu^ jo nidsijéeng`neiñ' fí li~ ni'áiñ~. Jo i Sé~ do nilíiñ' jaang` dsea` quiá~ Jesús, dsh' jíi` la ñir' 'ñia`bre, co' 'góm`bre jaléng` dsea` Israel fíng song caliñiñ` do e nilíiñ` lajo. Jo cacuob` dseata~ Pilato fí lajo, jo cangób~ Sé~ e cangojgiáaiñ' Jesús fí li~ táang` dsea` do fí dse" crúu^, jo mifíng` cangojéeiñ` dsea` do fí li~ ca'ám~biñ!. ³⁹ Jo jaang`gui i sii` Nicodemo cangór~ cajo colíing` cóo`~ i Sé~ do fí li~ sing" crúu^ fí li~ táang` Jesús. Jo i Nicodemo do quier' jíé~ ja` guigui` kiil~ e jmeafíi` jlo`^ e sicáng` cóo`~ tú~ íng` míi', coo e sii` mirra jogui cóo`~gui e sii` áloe. Jo i Nicodemo la, íb` i cangó~ cangosiing` cóo`~ Jesús coo née`~ e canhu. ⁴⁰ Jo lajob i Sé~ do cóo`~gui Nicodemo cajgiáam`bre Jesús fí dse" crúu^, jo mifíng` canaaiñ` súuiñ~ dsea` do jalé~ e jmeafíi` do jo caquíng`neiñ' cóo`~ coo `mi` té` e siyá`~ e jmií` jmeafíi` do, co' lajob qui`~ tíng` jaléng` dsea` Israel e jmóor` cóo`~ jaléng` líi` quiá'r~ mi~ ni'áang~neiñ!. ⁴¹ Jo e fí li~ cateáaiñ~ Jesús fí dse" crúu^, fí job nilíi` coo dsíi` iá', jo e fí jo nisea` coo too` ée` e 'míi` li~ jíi`~ jaang` ja` ii` mi` ca'áng~. ⁴² Jo e fí dsíi` e too` ée` do cangojéeiñ` Jesús e ni'áiñ~, dshco' quiáb`~ li~ nilíi` e too` ée` do, jogui co` nijaquiéem` cajo e jmií`~ e jmií`ing` dsea` Israel.

Mi~ cají'tu Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Jo la'uii~ jmiíi~ quiá'~ e semaan~ mi~ cangí~ e jmiíi~ do, e ee'bi eáang' lajee~ ná'~gui e njneá~, cangó~ Yá~ i seeng` fí~ Magdala fí~ li~ ca'áng~ Jesús; jo mi~ caguiér~ fí~ jo, joba' cangár~ e nisijéb~ e cuú~ e cajlíi~ e fí~ oo~ too` e li~ ca'áng~ dsea` do. ² Jo mi~ tí~ li~ calilí'r~ e jo` seeng` Jesús e fí~ dsíi~ tó~ ée` do, joba' caquím~ tur güílíi~ e fí~ li~ guiing~ Tú~ Simón coliíng~ gui cóo~ i dsea` quiá~ Jesús i 'neáaiñ~ eáang~ do. Joba' lalab cajíng~ i Yá~ i seeng` fí~ Magdala do mi~ caguiéiñ~ jo casí~ reiñ~:

—Ninicaguíim` dsea` Fí~naa' e fí~ li~ ca'áiñ~ do, jo ja` ne~naa' jié~ fí~ li~ nicangojéeiñ~.

³ Jo mi~ canúu~ Tú~ Simón cóo~ gui i dsea` rúiñ~ i jaang`gui do lajíi~ júu~ e quiéé` i Yá~ i seeng` fí~ Magdala, joba' dsifib` ca'uøøiñ~ e cangolíiñ~ lajminá~ e fí~ li~ ca'áng~ Jesús do. ⁴ Jo lají~ huáam~ bre ngolíiñ~ cuíir~, lifa~ i jaang`gui do jminá~gui cangór~ laco~ Tú~ Simón, joba' jéeng`guibre caguiér~ e fí~ li~ ca'áng~ Jesús do. ⁵ Jo mi~ caguiér~ fí~ jo, dsifib` catúuiñ~ jo cajóør~ fí~ dsíi~ e too` ée` do, jo cangár~ e 'mi' e cabeang~ dsea` do e laco~ milíib~ née~, jo lifa~ ja` ca'ír~ e fí~ dsíi~ too` ée` do. ⁶ Jo jiüb~ cøøng` lajo caguié~ Tú~ Simón, jo condseeb` ca'ír~ e fí~ dsíi~ tó~ ée` do mi~ caguiér~, joba' cangá~bre e 'mi' e cabeang~ dsea` do cajo e laco~ milíib~ née~; ⁷ jogui cangá~bir cajo e dob róo~ e 'mi' e cali'íing~ ta~ e quiá'~ cabé~ mogui~ dsea` do, jo cangár~ e ja` róo~ ca~ laco~ róo~ e 'mi' e cabeang~ dsea` do, jo tí~ doguijiüb róo~ e sibéeng` ca~ laco~ róo~ e jo. ⁸ Jo mi~ cangí~ jo, ca'í~ i dsea` i jaang`gui do i caguié~ la'uii~ e fí~ too` ée`

do, joba' cangá⁻bre jalé[~] e calí⁻ e fí[~] dsíí[~] tó[~] ée[~] do, jo dseáng[~] jáb[~] calíñ[~]. ⁹ Jo dsu['] i dsea` gáng⁻ do dseáng[~] ja[~] mí[~] cangám["]bir lacó['] la fé["] fí[~] ni[~] ji[~] quiá[~] Fidiée[~] e cajme["] dsea` malii[~]gui eáang[~] li[~] fé["] e dseáng[~] si[~]í[~]ba['] e nijí[~]tú Jesús. ¹⁰ Jo mí[~] cangí['] jo, caquím[~]tú i dsea` quiá[~] Jesús i gáng⁻ do fí[~] quiá'r[~].

*Mi[~] cajmijnéeng[~] 'ñia[~] Jesús fí[~] quini[~] Yá[~] i seeng[~] fí[~] Magdala
(Mr. 16:9-11)*

¹¹ Jo mí[~] caguié[~]tú Yá[~] e fí[~] li[~] ca'áng⁻ Jesús, joba' dob cajer['] qui[~]r' fí[~] caluu[~] e too[~] ée[~] do. Jo lajee[~] siñ[~] qui[~]r' dob catúuiñ[~] e lacó['] nijóor[~] e fí[~] dsíí[~] tó[~] ée[~] do, ¹² joba' cangár⁻ e neáang[~] gáng⁻ ángeles i qui[~]' mí[~] té[~] e fí[~] dsíí[~] tó[~] ée[~] do, jo jaaiñ[~] do guiiñ[~] li[~] catiroo[~] mogui[~] Jesús jogui jaaiñ[~] do guiiñ[~] fí[~] li[~] cané[~] tiñ[~] dsea` do. ¹³ Jo i ángeles do cajming[']r[~] i dseamí['] do jo casí[~]reiñ[~]:

—Janú[~], dseamí['], ¿jiali[~] sin[~] qui[~]?

Joba' cañí[~] i dseamí['] do quiá[~] i ángeles do jo casí[~]reiñ[~]:

—Quí[~]i dsuco['] ja[~] ñii[~] ii[~] ninicaguíng[~] Fí[~]i i ca'áng⁻ dsea` e fí[~] dsíí[~] tó[~] na, jo ja[~] ñii[~] jie[~] nicangojéeiñ[~] lana.

¹⁴ Jo jobí lico['] nicató[~] e jíñ[~] e jo mí[~] tí[~] li[~] cajing[~] 'ñia[~]r[~], jo cangáiñ[~] Jesús e dob nising[~] dsea` do cáaiñ[~], jo dsu['] jíí[~] ja[~] ñir[~] e íb[~] dsea` do. ¹⁵ Joba' cajíng[~] Jesús casí[~]r[~] i dseamí['] do lala:

—Janú[~], dseamí['], ¿jiali[~] sin[~] qui[~]? ¿I[~] sin[~] 'nán[~] lana?

Dsu['] i dseamí['] do i[~] dsíir[~] e i[~] dsea` i jmoo[']í[~] e dsíí[~] iá[~] dob i[~] sing[~] siiñg[~] cóo[']r[~] do, joba' lalab casí[~]r[~] dsea` do:

—Janú^r, éé^r, song 'nab' nicaguiin^r i Fíi^ri do, joba^r
iin^rn jmée^r jnea^r júu^r jie^r fí^r lí^r nicaguijéen^rre,
joba^r fí^r job ni'nén^rnre.

¹⁶ Joba^r cañíi^r Jesú^s quiá^r i dseam^f do lala jo
casí^rreiñ^r:

—¡Yá^r!

Joba^r cajing^r 'ñia^r i Yá^r do jo cajíñ^r cóo^r jmíi^r
hebreo lala:

—¡Rabuni! —e guóng^r tifa^r.

¹⁷ Joba^r cañíi^rtu Jesú^s quiá^r i dseam^f do jo
casí^rreiñ^r:

—Ja` güín^r jnea^r, co^r nabi ja` mí^r cají^rtu rú^rnaa^r
cóo^r Tiquié^re. Joba^r fíi^ri 'na` lana e niguøn^r
güijmée^r júu^r jaléng^r dsea^r i nilíng^r laco^r rún^rn e
nijmijíng^rtu rú^rnaa^r cóo^r i líng^r Tiquié^re jogui íbi^r
i líng^r Tiquíi^rna^r cajo, jo íb^r Fidiée^r quié^r e jogui íb^r
Fidiée^r quií^rna^r cajo.

¹⁸ Jo mí^r cang^f jo, cangám^r i Yá^r i seeng^r fí^r
Magdala do jo cangojmeáa^rbre júu^r jaléng^r i dsea^r
quiá^r Jesú^s do e nicangám^rbre dsea^r do jogui
casí^rbireiñ^r cajo jalé^r e júu^r e ca'íñ^r quiá^r dsea^r
do.

Mí^r cajmijnéeng^r 'ñia^r Jesú^s fí^r quini^r dsea^r quiá^r
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Jo mí^r ca'í^r nuu^r 'ñia^r ie^r jmíi^r jo, e jmíi^r la'uui^r
quiá^r semaan^r do, jo ie^r jo ninicasisitíng^r rúng^r i
dsea^r quiá^r Jesú^s do fí^r coo^r dsíi^r 'náu' lí^r jni^r røø^r, co^r
'góm^rbre jaléng^r dsea^r góor^r dsea^r Israel fíng song
calilí^r i e niseáng^rtu rúng^r i dsea^r do calé^r catú^r.
Jo lajee^r neáang^r i dsea^r do, job mi^r tí^r li^r ca'í^r Jesú^s
fí^r jo, jo casíng^r 'ñia'r^r guiá^r joo^r e li^r neáang^r i dsea^r
quiá^r do, jo lalab caféng^rneiñ^r do jo casí^rreiñ^r:

—¡Güiliseem'ba^r juguiá^r júu^r røø^r!

20 Jo mi~ cangf e cajíng^- Jesús e júu^ na, joba' canaaiñ` e'r' i dsea` quiá'r^- do f' li~ cacuf guotiir cóol~gui mo'uóør'. Joba' i dsea` quiá'r^- do eáam' cali'iáang` dsír' mi~ cangáng^-tur i Fiir~ do. **21** Jo mi~ cangf jo, lalab cajíng^-tu Jesús casfr i dsea` quiá'r^- do:

—¡Güiliseem`ba! juguiá^- júu^ røø! Jo li' laco'gui Tiquí^ii' casíiñ` jnea~ f' jmigüi' la, joba' lajob cajo jnea~ nisíin^n 'ná^ f' jmigüi' la.

22 Jo mi~ cangf jo, cajíáur^- f' li~ neáang^- i dsea` quiá'r^- do jo casf^-reiñ!:

—Íng^-na' Jmiguí' quiá^- Fidiée^-. **23** Jogui doñi' ii' dsea` i ni'íng^-na' dsee~ quiá^-, joba' ni'íim^- dsee~ quiá^- i dsea` f'; jogui doñi' ii' dsea` i ja` ni'íng^-na' dsee~ quiá^-, joba' ja` ni'íng^- dsee~ quiá^- i dsea` f' cajo.

Mi~ já^- calíng^- Mó^e cají^-tu Jesús

24 Jo jaang` dsea` guitúung` quiá^- Jesús i sii' Mó^ dsea` suung~, íb` i ja` seeng` ie~ lami~ cajmijnéeng` 'ñia'' Jesús jee~ i dsea` quiá'r^- do. **25** Jo mi~ cangf jo, lalab casf^- i dsea` cagviaang^- do Mó^ jo cajíñ^-:

—Nícanem~baa! Fíi`naa'!

Jo dsu' Mó^ lalab cañíir' quiá^- i dsea` rúiñ^- do jo casf^-reiñ!:

—Ja` já^- nilíin^n e fó^na' na song ja` nimoo~o guóor' li~ ca'iá^- mi' clavo, jogui song ja` nijnúu^u niguóo~o lacaang` li~ sicuf' quiá'r^-, jogui song ja` nigüi' i mo'uóør' e li~ ca'iá^- ñisu'.

26 Jo mi~ cangf jñiá^- jmií~ lajo, caseáng^-tu rúng^- i dsea` quiá^- Jesús do calé^- catú^- f' coo' sináu^u li~ sijní' røø, jo ie~ jo quiím^- Mó^ cóol~ i dsea` rúiñ^- cagviaang^-gui do. Jo lajee^- job calí^-tu Jesús f' dsíi'

sináu^ e li^ neáaiñ' do jo casíng^tu 'ñia'r' guiá'^ jóo',
jo lalab caféng^tureiñ' do jo cajíñ':

—¡Güiliseem`ba! juguiá^ júu^ røø!

²⁷ Jo mi^ cang^ jo, lalab casí^ Jesús i Mó^ do jo cajíñ':

—Jóø^ guó'o, jogui jnúu^ niguóo^ li^ sicu^
quié^e la, jogui jnúu^ niguóo^ e li^ sicu^ mo'uøø^
la cajo. Ja^ jmoo^ e ja^ já^ líin^ jo já^ güilín^ lana.
¡Jnea^bi la!

²⁸ Jo mi^ canúu^ Mó^ e jo, joba' cañíir^ quiá'^ Jesús
jo cajíñ':

—¡Dseáng^ e já^ e 'nab` Fí^i jogui 'nab` Fidié^
quié^e cajo!

²⁹ Joba' cañíi^tu Jesús quiá'^ Mó^ jo casí^r^ dsea^
do jo cajíñ':

—¿Su car^ cañin^ jnea^, joguiba' já^ calín^ e
nicajíb^túu? Dsa^ juguiá^gui quiá'^ i dsea^ i já^
calíng^ e nicajíb^túu e jíi^ ja^ mí^ cangáam^bir jnea^.

E uiing^ e cajme^ Juan e ji^ la

³⁰ Jo lajee^ cateáang^ Jesús fí^jmigüi^ la, jmigui^b^
jalé^ e li^ e quí^r^ jmíi^ cajmér^ fí^ quini^ jaléng^
dsea^ guituung^ quiá'r^, jo dsu^ jmigui^bi jalé^ e jo
ja^ silí^ e fí^ ni^ ji^ la. ³¹ Jo dsu^ lajií^ e silí^ e fí^ ni^ ji^ la
nicalí^ e lí^ laco^ já^ nílíng^ jaléng^ dsea^ e dseáng^
Jesús líiñ^ i Dsea^ Jmáang^ i nicá^ nífi^ quiá'^ dsea^
Israel jogui i líing^ i Joo^ Fidié^ i camíng^ do, jo
lajoba^ jaléng^ dsea^ i já^ nílíng^ júu^ quiá'^ dsea^
do quí^ jmíi^ e niliseeiñ^ cøøng^ cõo^ Fidié^ lata^.

1 Jo mí[~] cang[~]gui[~] lajo[~], cajmijnéem[~] 'ñia'[~] Jesús calé[~] catú⁻ fí[~] quini[~] guiáng⁻ i[~] dsea[~] i[~] la'ó[~] quiíng[~] jee[~] dsea[~] guitúung[~] quiá'r⁻ e fí[~] 'ni'[~] coo[~] guiée[~] li[~] sii[~] Tiberias e née[~] li[~] se[~] Galilea. **2** Jo i[~] lab jaléng⁻ i[~] dsea[~] i[~] taang[~] do ie[~] jo[~]: jaaiñ[~] do siir[~] Tá[^] Simón, jo jaang[~]gui[~] i[~] sii[~] Mó[^] i[~] sii[~]bí Dsea[~] Suung[~] cajo[~], jo jaang[~]gui[~] i[~] sii[~] Natanael i[~] seeng[~] fí[~] coo[~] fii[~] e sii[~] Caná e née[~] li[~] se[~] Galilea, jogui[~] gáng[~]gui[~] i[~] líing[~] jóó[~] jaang[~] dseañu⁻ i[~] sii[~] Zebedeo, jogui[~] gáng[~]gui[~] dsea[~] jiéng[~] i[~] quiíng[~] jee[~] dsea[~] quiá⁻ Jesús. **3** Jo lajee[~] job cajíng⁻ Tá[^] Simón e sif'r⁻ i[~] dsea[~] rúiñ[~] i[~] siseáng[~] e fí[~] 'ni'[~] guiée[~] do ie[~] jo[~], jo cajíñ⁻:

—Nii[~]teáa ta[~] sáng[~] 'ñu[~].

Joba[~] cañíí⁻ i[~] dsea[~] do quiá⁻ Tá[^] Simón jo casí⁻reíñ⁻:

—Li[~]baa[~] dsé[~]ee[~] cóo[~] 'nú[~] cajo[~].

Joba[~] laj[~]ob cajmér[~], jo cangotáam[~]bre fí[~] coo[~] dsíí[~] móó[~] jo cangolííñ[~] fí[~] li[~] ni'a[~]gui[~] quiá⁻ e jmíí[~] do; jo fí[~] job canaaíñ[~] bír[~] 'máá[~] quiá'r⁻ e nisáíñ[~] 'ñu[~], jo dsu[~] e uóó[~] jo dseáng⁻ jíí[~] camííng[~] 'ñu[~] ja[~] ii[~] calí'r⁻. **4** Jo mí[~] ningóó[~] njneá[~] e uóó[~] jo[~], jo cajmijnéeng[~] 'ñia'[~] Jesús fí[~] quiá⁻ e guiée[~] do, jo dsu[~] mí[~] cangáng⁻ i[~] dsea[~] quiá'r⁻ do ír[~], jíí[~] ja[~] calicuíñ[~] dsea[~] do lajmíná⁻. **5** Joba[~] cajmíng⁻ Jesús i[~] dsea[~] do jo cajíñ⁻:

—Janú[~] síming[~], ja[~] mí[~] li[~]na[~] 'ñu[~], ¿já[^] já⁻?

Joba[~] cañíí⁻ i[~] dsea[~] quiá'r⁻ do jo cajíñ⁻ casí⁻r⁻ dsea[~] do:

—U[~], jíí[~] jaang[~] ja[~] ii[~] mí[~] calí'naa[~].

6 Joba[~] cañíí'tu[~] Jesús quiá⁻ i[~] dsea[~] quiá'r⁻ do jo cajíñ⁻:

—Bíí'na[~] 'máá[~] quií⁻na[~] fí[~] é[~] jmíí[~] lí[~] lí[~] dsée[~] laco[~] ngóó[~] e móó[~] quií⁻na[~] na, jo mó[^]du[~] fa[~] ja[~] lí[~]na[~] 'ñu[~].

Joba' laj^ob cajmée` i dsea` do, cabí`bre e 'máa' quiá'r` do fí` dsí` jmí`; jo mi` cangí` jo, i'leáam` 'ñu` calí`r` e jí`l` o' ró`r` fa' ni'óng` guir e 'máa' do dsu` e ni'ii` teáang` 'ñu`. ⁷ Joba' i dsea` quiá`- Jesús i iiñ` eáang` do lalab casí`r` Tú` Simón jo cajíñ`-:

—¡Fí`baa' i sing` dóo`!

Jo dsífi` mi` calilí` Tú` Simón e Fí`bre i sing` do, joba' lajmináb` caquí`r` si`r` e ca'uó`r` lajee` jmóor` ta~, jo ngí` jo canaaíñ` bár` jmí` e nidsér` fí` li` sing` dsea` do, joba' laj^ob cajmér`. ⁸ Jo i dsea` caguisaang` guí i cóo`l` Tú` Simón do caguilíim`bre e fí` 'ni` jmí` do e teáaiñ` dsí` móo` e áøiñ` e 'máa' do, co` siróøm` teáang` 'ñu`, jo huím`jiu li` cangobúr` e 'máa' do lacó`gui 'ni` guíée`, co` tib`jiu la cien metros. ⁹ Jo mi` tí` li` caquing`-tur fí` uó` quiú`, joba' cangár` coq` li` ninicaji` dsea` jí` , jo e fí` ni` jito` quiá`- e jí` do níráang` jaang` 'ñu` cóo`-guí iñí`-.

¹⁰ Jo lalab cajíng`- Jesús casí`r` i dsea` quiá'r` do:

—Cuøøng`na` jaang` gáng` 'ñu` i nicalí`na` na`.

¹¹ Jo mi` cajíng`- Jesús lajo, joba' cajgóo` Tú` Simón fí` yú` e móo` do quiá'r` , jo ca'óøiñ` e 'máa' do dseáng`- catí` ni` tóo` 'ni` jmí`. Jo dseáng`- eáam` ii` do, co` ciento cincuenta y tres 'ñu` calí`r` ie` jo, jo jmang`- i cóøm`- cajo; jo dsu` cateabl`- e 'máa' do e ja` ca'gui` nañi` fa` fí`l` i'ñu` do calí`r` . ¹² Jo mi` calí`- e jo, lalab cajíng`- Jesús casí`r` i dsea` quiá'r` do:

—Ñilíng`na` ñiquié`na` íí` ta'é`.

Jo jí`l` jaang` i dsea` quiá'r` do ja` teá` dsíir` fa` ee` nijmingí`r` dsea` do i` dseáng`- líng` dsea` do, co` ñi`bre e dsea` dob líng` Fíir` . ¹³ Jo mi` cangí` jo, cangoquiéeng` Jesús fí` quini` i dsea` quiá'r` do

jo casá'r^- e iñí'^ do jogui casaiñ^- i 'ñu` do cajo, jo canaaiñ` jmóor` guiéé^ jee~ i dsea` quiá'r^- do. Jo jalém^bre cagó'r` ie~ jo.

¹⁴ Jo cóol` e lab catf` 'ni' ya` e cajmijnéeng` 'ñia`' Jesúus fí` jee~ dsea` quiá'r^- ie~ mi` cangf` e cají'tur calé` catú`.

Mi` casáng^- Jesúus cóo` Tú^ Simón

¹⁵ Jo mi` tí` lí` cangf` e cagó'r` e íí` ta'é` do, lalab cajming^- Jesúus i Tú^ Simón do jo casí'r^- dsea` do lala:

—Tú^ Simón, jóo` jaang` dseañu` i sii` Juan, ¿su eáang`gui 'neáan` jnea~ laco'gui i dsea` quié`e i caguiuaang`gui la?

Joba' cañíi` Tú^ Simón quiá`- Jesúus jo casí'r^- dsea` do lala:

—Lajob líi` Fí'i, co' ñib` 'nu` guiá`- e 'neáam`baa 'nu`.

Joba' cañíi'tu Jesúus quiá`- Tú^ Simón jo cajíñ`-:

—Te` fíing` røø` jaléng` dsea` i líing` lafa' jo'se` jiuung` quié`e.

¹⁶ Jo mi` cangf` jo, caléb'tu cajming^- Jesúus i Tú^ Simón do jo casí'-tur dsea` do:

—Tú^ Simón, jóo` jaang` dseañu` i sii` Juan, ¿su 'neáan` jnea~?

Joba' cañíi'tu Tú^ Simón quiá`- Jesúus jo cajíñ`-:

—Lajob líi` Fí'i, co' ñí`ba` guiá`- e 'neáam`baa 'nu`.

Jo ngf` jo, caléb'tu cajíng`- Jesúus casí'r^- dsea` do lala:

—Jmee` í` jaléng` dsea` i líing` lafa' jo'se` quié`e.

¹⁷ Jo cóol` e la catf` 'ni' ya` e jmíng^- Jesúus i Tú^ Simón do jo cajíng`-tur calé` catú`:

—Tú^ Simón, jóo` jaang` dseañu` i sii` Juan, ¿su 'neáan` jnea~?

Jo mi~ canúu^ Tú^ e júu^ jo calé^ catú^, joba' fí'ib^ calfiñ^, co' cóo'^ e la catf' 'ní' yab^ e jmingf^ Jesúus ír' su 'neáang` dsea` do ír`.

Joba' cañíi'tu Tú^ Simón quiá'^ dsea` do jo cajíñ^:
—Fí'i, guíub^ dseáng^ ñí' 'nú`lajalé^, joba' ñí'ba'
e 'neáam'baa 'nú`.

Jo ngf' jo, calé^ catú^ cañíi` Jesúus quiá'^ Tú^ Simón
jo casí'r^ dsea` do lala:

—Jmee ^ í jaléng^ dsea` i líng' lafa' jo'se" quié" e.
¹⁸ Jo e laba' jmítaa^ o', e ie~ lamí^ bí'bí a', guia'ba'
guiú^ quií^ e guo" jié^ fí' lí^ iin^; jo dsu' mi~ tí' lí^
nidseáan^, niní^ cuée^ jo dsea' jiém^ niguía^ guiú^
quií^, jogui nijéiñ^ 'nú` jié^ fí' lí^ ja` iin^ guó^.

¹⁹ Jo casí^ Jesúus i Tú^ Simón do lana e lí^ laco'
jmóor^ júu^ jial nijúung^ dsea` do mi~ nití^ í^ lajo,
jogui nidsinghiñ^ do lajo e lí^ laco' nijmi'gó` dsea`
Fidiée^ cóo'^ e 'mó^ quiá'r^ do. Jo mi~ cangf^ jo,
cajíng^ guí Jesúus casí'r^ Tú^ Simón:

—Ja` güihuíin^ cóo'^ jnea~!

I dsea` quiá'^ Jesúus i iin^ eáang' do

²⁰ Jo mi~ cangf^ e cajíng^ Jesúus e júu^ na, joba'
caji'tu Tú^ Simón nir^ jo mifíng^ cangáiñ^ i dsea`
quiá'^ Jesúus i eáang^ 'neáaiñ^ do e jáaiñ^ do caluur^,
jo i dsea` íb^ cajo i caguá^ cáang^ Jesúus ie~ mi~ cagó'r^
íi' canuu^, jo cajmingf'r^ dsea` do e i^ dseáng^ lajee^
la'ó^ ír^ i ni'níng^ ír^. ²¹ Jo mi~ tí' lí^ cangáng^ tu Tú^
Simón i dsea` do, joba' lalab cajmingf'r^ Jesúus jo
cajíñ^:

—Fí'i, jo i dseañu^ i sing' la, ¿e~ nidsinghiñ^?

²² Joba' cañíi'tu Jesúus calé^ catú^ quiá'^ i dsea` do
jo casí^ reiñ^:

—Jó song jnea~ iin~n e seem'bí jdseañu^l la cartí' mi~ nigüéeng~túu fí' jmigüí' la calé^l catú^l, joba' je cuaiñ~ quií^l 'nu` uii^l quiá^l jdseañu^l la? Lí^l 'nu, ja` güihiín^l coo^l jnea~.

²³ Jó job mi~ canaang` e ngí' júu^l jee^l jaléng^l dsea` quiá^l Dsea` Jmáang^l e jdsea` iiing^l Jesús eáang^l do ja` nijúuiñ^l. Jó dsu' ja` cajíng^l Jesús fa' dseáng^l e ja` nijúung^l jdsea` do, co' lalaba' cajíñ^l: "Song jnea~ iin~n e seeiñ` cartí' mi~ nigüéeng~túu fí' jmigüí' la calé^l catú^l, joba' je cuaiñ~ quií^l 'nu` faco' lajo?"

²⁴ Jó i dsea` iiing^l Jesús eáang^l dob cajo, íbing^l ití^l ni~ jalé^l e cangojée^l do jogui^l jmo'r' jalé^l e júu^l la. Jogui^l ne~baa' røø e jmang^l júu^l já^l ba' fé'r'.

²⁵ Jó jmiguibi jalé^l e cajmée^l Jesús jíi^l laco' e silíí^l e fí' ni~ jí^l la, jogui^l faco' nilíí^l fí' ni~ jí^l dseáng^l lajalé^l e cajmér^l do, joba' jíi^l fí' jmigüí' ja` ni'lí jalé^l e jí^l jo faco' lajo.

Jó lanab cadséng~ jalé^l júu^l quiá^l Dsea` Jmáang^l e cajme' Juan.

Jó lajob nilí^l.

**Júu 'mí e cacuo fidiée
New Testament in Chinantec, Comaltepec
(MX:cc0:Chinantec, Comaltepec)**

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Comaltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Comaltepec [cc0], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Comaltepec

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
30c6f873-0dee-5863-8883-ba3c5eaa988c